

Sannsagan om Republiken Klarälvdal'n

En subjektiv rapport om bygdebegeistring
och samhällsutveckling

Ref: Bengt Dahlgren

Förord med perspektiv

Det sägs att det regionala utvecklingsarbetet ofta har dåligt minne. Det är till sin natur så framtidsinriktat att misstag ofta läggs till handlingarna och framgångarna tas för givna. Båda delarna är olyckliga ur ett lärande-perspektiv. Det bör därför skrivas mer historia när det gäller lokalt och regionalt utvecklingsarbete. Bidragen till det gemensamma kom-ihåget om vad som gjordes och hur det gick borde vara många fler.

Republiken Klarälvdal'n har med denna historiebeteckning önskat dela med sig av erfarenheter utifrån sin historia. Å ena sidan är säkerligen det som har hänt inom Republiken Klarälvdal'n i många avseenden något alldeles unikt. Det har gällt en särskild del av Klarälvdalen, Värmland, Sverige .... Det är vissa personer som har gått i bräschen och varit eldsjälar och viktiga drivkrafter för att få med många i arbetet. Det som gjorts bygger på egna påhitt vad gäller idéer och initiativ som kan samla och utveckla bygder.

Å andra sidan pågår mängder av lokala utvecklingsprocesser både i Värmland och "land och rike kring". Det finns således många platser och bygder där ambitionerna är desamma och strävandena likartade. Det går inte att kopiera framgångar eller koncepten bakom dessa. Men man kan lära av och inspireras av andras framgångar och erfarenheter på ett slags högre eller mer generellt plan. Det är länsstyrelsens förhoppning att Republiken Klarälvdal'ns historiebeteckning skall komma till nytta, inte bara som en dokumentation i sig utan som ett bidrag till den ständigt nödvändiga dialogen om hur vi gemensamt formar framtiden – både här och där.

Lokala utvecklingsprocesser har ett tydligt sammanhang i de avtal och program som under senare år har utarbetats som grund för länets arbete för Hållbar värmländsk växtkraft. Således fanns ett insatsområde i det regionala tillväxtavtalet som fokuserade på och tog sin utgångspunkt i ett aktivt medborgarskap. Syftet var att stärka det sociala kapitalet och utveckla den sociala ekonomin. I det nya regionala tillväxtprogrammet har tankarna fullföljts genom en särskild strategi för eller gällande Lokal utveckling. Republiken Klarälvdal'n har därför en tydlig hemvist i övergripande utvecklingsprogram för Värmland.

Bengt Dahlgren
Planeringsdirektör

Det var en gång en republik ...

Den 22 september 1991 utropades Republiken Dalen och därmed inleddes en sannsaga som kommit att inspirera och förnya inte bara Klarälvdalen utan även det svenska pionjärlivet. Bakom framgångarna ligger tusentals ideella arbetstimmar, en enveten hängivenhet och visionen om norra Klarälvdalen som en bra livsmiljö. Men den avgörande faktorn i framgångarna är att vi samlat våra kreativa krafter på ett sätt som bara värmlänningar kan – ”på stöllitt allvar”. Dessutom har vi varit kloka nog att utgå från de tillgångar vi har i stället för att sitta och önska oss bättre förutsättningar och i vårt fall handlar det om tre förnyelsebara resurser, nämligen Vackerheta, Vännligheta och Stölliheta.

Den här beskrivningen om hur en ideell förening samlar eldsjälur och ställer till med nyttigheter skildrar ett naturligt och organiskt sätt att förhålla sig till sin landsbygdsutveckling. Det avviker ofta från läroböckernas strukturerade tankemodeller beroende på att vi människor inte är så logiska utan snarare zoologiska. Följaktligen är detta inte en objektiv rapport om ett lokalt initiativ utan en subjektiv berättelse om en fascinerande resa i tid och rum så som den upplevts av oss.

Vi är tre personer som åtagit oss att sammanställa våra fakta och hur vi har upplevt dem: Den visa presidenten Doris Sundholm, omvärldsmministern Gunnar Hjerdt Bengtsson och optimistministern Bengt Gustavsson, som också har sammanställt materialet. Om några andra hade skrivit Republikens historia så hade säkert andra saker prioriterats, skeenden hade uppfattats ur en annorlunda synvinkel och minnesbilder hade målats på ett annat sätt. Detta är alltså vår berättelse.

Att gå igenom fjorton års samlat material i form av protokoll, tidningsartiklar, uppviglande skrifter och anteckningar har varit överväldigande. Tänk så mycket vi har varit med om! Allt kan naturligtvis inte redovisas här och vi har därför valt att spegla varje år för sig med ett kalendarium och det kompletteras med förklarande artiklar. Dessutom har vi valt ut några särskilt betydelsefulla projektprocesser som vi beskriver utförligare. Till detta kommer reflektioner över begrepp och arbetsmetoder, vårt ledarskap och glädjen i att göra gemensam sak. Rapporten innehåller också en ordlista och några skraddarskrivna sånger ur vår marknadsföringsgrupp DalenSkaparnas repertoar.

Anledningen till att den här historien över huvud taget skrivs heter Bengt Dahlgren på Länsstyrelsen i Värmlands län. Han är planeringsdirektör och ansvarar bland annat för Tillväxtprogrammet. Bengt är lika vid- som framsynt när det gäller samhällseliga skeenden, särskilt som tillskyndare av ”det gemensamma komihåget”. Han och vi har under årens lopp samtalat om hur lite kunskap och kompetens som egentligen tas tillvara och vidareutvecklas på samhällsplanet. Det är som om varje förändring kommer som en överraskning och trots att nya förutsättningar är vanligare än gamla så tycks vi ändå börja på Ruta 1 varje gång. I det ögonblick vi accepterar att dagens problem inte kan lösas med gårdagens tänkande kommer vi att vara öppnare för att komplettera vår mentala verktygslåda med intryck, idéer och annorlunda sätt att skapa tillväxt och välfärd. Det finns så mycken klokhet och kreativitet i bygder och organisationer att ta vara på och utmaningen för Samhällets företrädare är att tillämpa ett ledarskap som uppmuntrar och respekterar medborgarnas förmåga att lägga sig i utvecklingen. Och att bibehålla de kompetenserna över tid.

Sannsagan om Republiken Dalen (sedermera Republiken Klarälvdal'n) är ett sätt att införliva en intressant lokal utvecklingsprocess i det kollektiva komihåget. Vi hoppas att den skall inspirera till tron på en gemenskapad framtid och insikter om den egna förmågan att se till att det blir som vi har tänkt oss!

På engelska kallar vi vår Republik för ”de förenade sinnestillstånden”, The United States of Mind”. Det är inte bara en bra beskrivning av vad bygdebegeistring handlar om, det antyder att vi är en gränslös förening av eldsjälur runt om i världen som vill vara med och utveckla våra förutsättningar och vår livskvalitet. Du kanske är medborgare i Republiken Klarälvdal'n fast du inte visste om det?

Bengt Gustavsson, optimistminister och sannsageredaktör

Bengt Gustavsson
Tel 070 5484605
bengt@bolagsbolaget.se

Gunnar Hjerdt Bengtsson
Tel 070 3740151
gunnar@bolagsbolaget.se

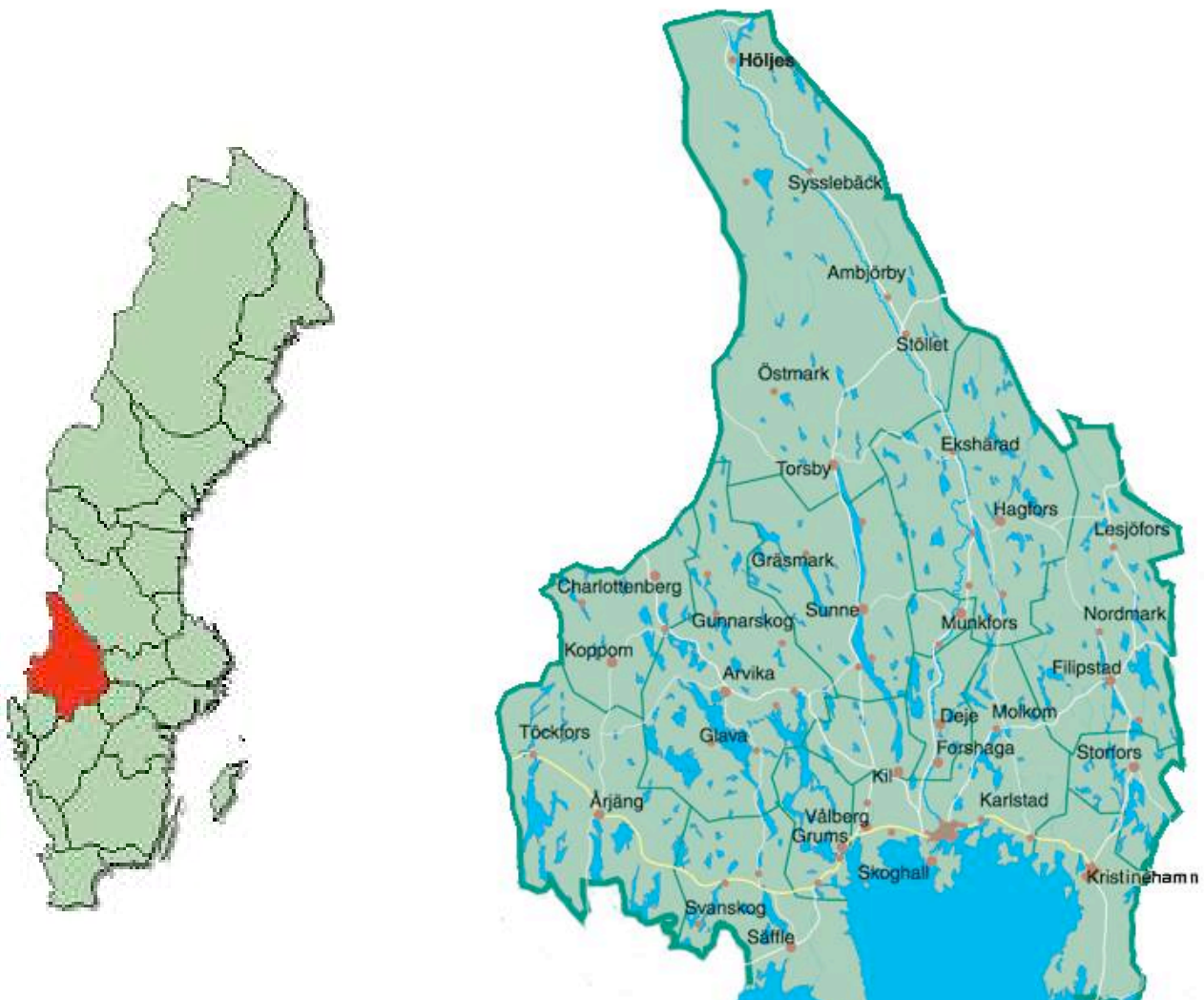
Doris Sundholm
Tel 0563 80305
doris.sundholm@telia.com

Några förhistoriska rön

När vi började forska efter Republikens födelsedatum, eller snarare när den ännu var en glimt i sin faders öga, blev det svårt att få entydiga besked från de inblandade. Inte för att vi var ute efter någon arbetsmodell för hur man startar en samhällsutveckling eller så, vi var bara nyfikna.

Vi lyckades dock inte få fram något klart besked. Vi vet att uppdelningen av norra Klarälvdalen i två storkommuner (Torsby och Hagfors) inte var särskilt populär eftersom dalen plötsligt fick en formell gräns mitt i sin nord-sydliga kommunikations- och kulturströmning. Så det bidrog säkert. Men det som vi har identifierat som själva befruktningstillfället, det magiska ögonblick då idéer och hjärnfrekvenser fann varandra i symbiotisk harmoni, inföll under en resa till Åland som anordnades av Länsstyrelsen våren 1991 för landbygdsutvecklande eldsjälar i Värmland. Ingen inblandad förnekar resan som sådan, men det är tyvärr omöjligt att få fram samstämmiga uppgifter om vad som hände i detalj. Vi vet att Peter Larsson, Gunnar Lindberg och Bertil Jonasson var med och får förmoda att de kände sig inspirerade av sjöluften samtidigt som de fick förnyade krafter av det näringsrika smörgåsbordet så att de helt enkelt bestämde sig för att utöka den mentala världskartan med en ideell Republik.

Och det är egentligen ingen dålig tes, för liksom många stora uppfinningar har kommit till av en händelse, rent av genom misstag, så verkar det som om vi även måste ge slumpen en chans i våra strävanden efter samhälleliga lösningar. När rätt kombination av personer frihjular sina hjärnor och låter visionerna växa i rätt miljö så vill det gärna bli bra. Att idén om Republikens föddes på en ålandsbåt är något av en sinkadus, Åland är ju en mycket självständig del av Finland som går sina egna vägar med stor självtillit och stolthet. Låt oss tro att sanningen började där ...

Innehåll och struktur

	Sida nr
Förord med perspektiv	1
Det var en gång en republik ...	2
Några förhistoriska rön	3
Karta över Republiken Klarälvdal'n	3
Innehåll och struktur	4
Det kom ett par brev ...	5
Åren 1991 till 2004	7 – 37
Flottningsfestivalen 1993	38
”Jubel i Slyn!” på Scala-teatern och Göteborgs konserthus	45
DalenSkaparna	49
Republikanska låtar i bygdebegeistringens tjänst	51
Nygård	56
BolagsBolaget	65
Vägministeriets idoga arbete	74
Vill samhället ha utveckling?	76
Tankemodeller och inställningar	78
Ordlista för framtidiga	83
Framåtriktade eftertankar	85

Det kom ett par brev ...

Det kom ett brev!

Avsändare var Ekshärads Sockengrupp, tror jag.
De hade en idé om att göra något gemensamt i Dalen.
Kan vi träffas i lite vidare banor och sondera läget?
En lämplig mötesplats vore Värmlandsporten i Värnäs.

När jag kom till mötet var den Republikanska grundtanken ganska väl genomtänkt. Ekshäradsborna med Gunnar Lindberg, Olle Sundström, Annika Ekberg m fl hade en bra dagordning för träffen. Kvällen blev mycket givande, Kalasorkestern underhöll, stämningen härligt positiv.

Vi spånade i behovet för en dylik företeelse som skulle döpas till Republiken Dalen. Vilka ministrar kan vi behöva? Skall ministrarna ha underlydande lakejer? Ministerlistan blev lång, mycket lång. Men det gällde ju att få med så många entusiastiska människor från olika föreningar och grupper som möjligt.

En valberedning utsågs. Olle Sundström, Sture Sonebrink, Åke Westergren och Doris Sundholm.

En post var dock alla överens om att spika: Presidenttiteln skulle erbjudas Peter Larsson i Höljes, alias "Petter i Boa".

Efter ett par valberedningsträffar hade vi ett förslag till det första "större mötet". Därefter fick varje "minister" sina möjligheter att påverka sammansättningen av den egna gruppen.

Nästa möte var vi ännu fler människor. Det var nu man började inse vilken kraft det finns i norra Klarälvdalen. Så många människor med samma entusiasm för sin hembygd, samt att ha roligt.

Vi börjar planera för det högtidliga "utropandet" av Republiken Dalen. Vår första fana designas, vår nationalsång komponeras.

Doris Sundholm, den visa presidenten.

Det kom ett brev!

Avsändare var Republiken Dalen.
Kuvertet innehöll två papper. Ett som beskrev en fascinerande idé om nya former för landsbygdsutveckling, en "republik" som skulle göra det bästa av befintliga resurser – Vackerheta, Vänligheter å Stölligheter. Och vi skulle arbeta "på stölligt allvar". Vilket genialiskt sätt att samla de kreativa krafterna!

Det andra papperet var en lista över utnämnda ministrar. Intressant, undrar om jag känner några? Jodå, Petter i Boa har jag hört talas om och han blir alltså president. Ja, Doris Sundholm har jag ju träffat flera gånger under åttiotalet då jag och mina kamrater i KRESAM fick privilegiet och Länsstyrelsens stöd för att jobba med norra Klarälvdalen med uppdraget att stimulera till företagsamhet. "Klara Dal'n" kallade vi processen och den väckte viss uppmärksamhet, bland annat resulterade det i ett dokumentärprogram av Peter Lundberg i riksteve 1982. Ett av projekten gick ut på att enskilda personer kunde tillverka sylt, bröd, ost och andra produkter och få sin egen etikett under samlingsnamnet "Värmlandsgården". Sinnebilden var att de ställde sig efter väggkanten med sina alster och så kom det en varubuss som tog emot dem – när bussen kom till Karlstad började varorna att säljas ut. Ganska fiffigt, faktiskt, och mycket uppskattat av tillverkarna som kunde arbeta i sin egen takt och fick hjälp med att skapa sin försörjning utan att starta eget företag. Utveckling skall vara konkret!

(En reflektion i backspegeln: När jag ser tillbaka så hade det på sätt och vis plockat ihop till ett samlat grepp i Klarälvdalen, det var liksom dags. "Kultur i boendemiljö" med Statens Kulturråd och Vuxenskolan som initiativtagare var en sådan process, "Drivhuset" i Uddeholm en annan. "Fritid i Nordvärmland", "Nätstrumporna" och "Hela Sverige skall leva!" ytterligare några initiativ. Över huvud taget verkar det som om det allmänna medvetandet i Klarälvdalen höjdes från en bekväm nivå av inlärd hjälplöshet till begynnande oro och besvikelse, "Varför gör dom inget? Det blir ju bara sämre!". Ur denna fruktlösa väntan och stigande känsla av vanmakt kommer kraften och besluten att "ska det bli något får vi göra det själva". Och det är naturligtvis så det skall vara. För om vi inte engagerar oss i vårt eget liv så är risken stor att nån går in och tar över det. Eller ännu värre, nån annan.)

Men åter till ministrarna, jag kände igen ytterligare några namn och när jag kom mot slutet av listan blev jag minst sagt överraskad: "Bengt Gustavsson, optimistminister". Vilken komplimang! Och vilket effektivt sätt att fråga mig om jag vill vara med, detta hade jag inte en aning om.

Självklart ville jag vara med och det är ett av de viktigaste enskilda beslut som jag fattat i mitt liv. För med hittillsfacit i hand kan jag säga att Republiken Klarälvdal'n (som den senare kom att heta) är den bästa plattform för kreativa krafter som jag upplevt! Ur detta ideella ledarskap med dess stöllitt allvarliga samverkansform har det uppstått framtidstro och hopp, mängder av viktiga insatser har gjorts, Klarälvdalen har förändrats, Sverige har förändrats. Men mest av allt bär jag i mitt hjärta den ackumulerade arbetsglädjen genom åren, de hisnande ambitionsnivåerna och skratten och tryggheten i våra hemlighetsmöten där var och en betraktas som en resurs och får allt stöd i sina ansträngningar att förbättra livskvaliteten i Klarälvdalen.

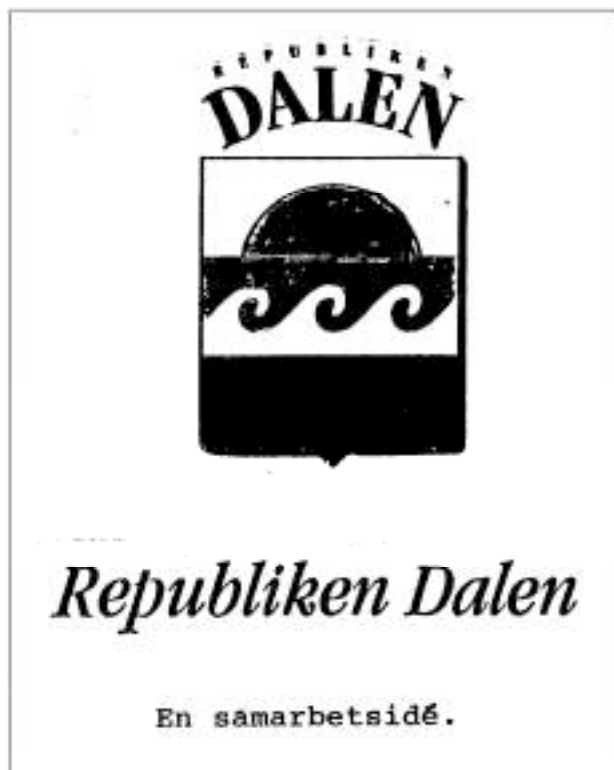
Heder åt Gunnar Lindberg för hans genialitet och eftertänksamma humor som lade grunden till en av Sveriges bästa eldsjälsarenor! Och heder åt alla dem runt omkring honom som hjälpte till att skapa förutsättningarna för de förenade sinnestillstånd som kallas Republiken Klarälvdal'n. Eller som vi följaktligen och lite pompöst döpte oss till på engelska – The United States of Mind.

Bengt Gustavsson, optimistminister

1991

- 18 april **Utvecklingsgruppen Ekshärad** håller idémöte på Hotell Värmlandsporten, Värnäs. *"Vi inbjuder dig till samtal om om vår samarbetsidé och Dalens ödesfrågor i stort. Har du någon eldsjäl vid Din sida eller i bekantskapskretsen, ta gärna med henne/honom. Vi kommer också att inbjuda kommunala representanter, eftersom det är angeläget att vår samarbetsmodell uppfattas som en tillgång för kommunernas turism och näringsliv."*
- 20 juni **Nomineringsmöte** i Ambjörby med namnförslag till ministerposter och organisationsform.
- 8 augusti **En republik föds**
Alla intresserad välkomnas till Värmlandsporten för att förverkliga tankarna med att samla Klarälvdalens kreativa krafter. Mötet beslutar att registrera en ideell förening med namnet REPUBLIKEN DALEN – KLARÄLVDALENS FRAMTID. Stadgar antags. President och ministrar väljs. Arbetsformer fastslås. Föreningens bankgironummer offentliggörs. Fanförslag förevisas. Informationsstrategi formas. Ansökan om glesbygdspengar beslutas. Högtidligt utropande av Republiken Dalen planeras. – Världens roligaste republik har fötts!
- 5 september **Första sammanträdet** med Republikens Hemlighus (president och ministrar med utskott) på Värmlandsporten.
- 22 september **REPUBLIKEN DALEN utropas!**
Över 500 medborgarna möter upp vid Värmlandsporten i Värnäs och utropar sin nya republik under allehanda festligheter. Petter i Boa I svär presidenteden. Republikens nationalsång avsjunges. Musik, tal och yra. Republikansk meny à la Pierre de Bois serveras i restaurangen.
- 4 november **Hemlighusmöte** på Hedegårds Pensionat, Ekshärad
Värmlandsrally, förbuskning och annat brännbart avhandlas. Försvarsministern Bo Lundén skriver till den svenska regeringen för att hindra avlysningen av flottningen.
- 21 november **Veckobladet Klarälv-Bygden** kommer ut med ett temanummer om Republiken Dalen till samtliga hushåll i norra Klarälvdalen. Samarbetsidén presenteras liksom ministrar, annons om medlemskap, optimistministerns tal mm.
- 3 december **Hemlighusmöte** på Finnskoga Vårdshus
Projekt kring originalritningarna till Wingång. Medlemsbevis. "Buskupproret" diskuteras.

Självständighetsförklaring

År 1974 uppdelades Klarälvdalen mellan de storkommunala centralmakterna Torsby och Hagfors. Folken i dalen, som är såväl geografiskt som med blodsband förenade med varandra, kom därvid att styras av fryksdalingar och jontar, från vilka de i alla tider varit åtskilda av dalgångens höga bergskammar. Efter ett sjuttonårigt självstyre utropar vi härmed REPUBLIKEN DALEN till en gränsöverskridande samarbetsregion i den storkommunala gråzonen. Det bör beaktas att regionens frigörelse är av ideell natur och att Republiken kommer att ta emot varje ynnest från Centralmakternas sida som en glad överraskning. Republiken eftersträvar positiv och gränslös samverkan med alla högre makter, men kommer att möta varje hot mot Dalens överlevnad med totalt civilmotstånd.

Programförklaring

Republikens övergripande mål är att aktivera och samordna Dalens olika folk och skilda orter i kampen för en levande dalgång. Ett led i denna kamp är att göra Klarälvdalen känd och

uppskattad i hela konungariket Sverige och världen i övrigt. Dalens portar har hittills bara stått på glänt, men skall nu slås upp på ny och vid gavel. Näringsliv måste sugas in i Dalen och dess tillgångar bjudas ut på ett nytt sätt. Bland dessa vill Republiken lyfta fram tre unika naturtillgångar på dess eget språk: Vackerheta, Vänliheta Å Stölliheta. Särskilt den senare tillhör den värmländska själsgrunden och är en motkraft till kommunalgrå centralbyråkrati.

Presentation av Republiken

Republiken sträcker sig från 60:e breddgraden i söder (Norra Råda) till Långflon i norr. Folkslagen i Dalen är fyra till antalet: Rådabor, Ekshåringer, Nysockningar och Finnskoginger. Regionhuvudort är Ekshårad, parlamentsort Norra Ny och residensort Höljes. Republiken styrs av en demokratiskt vald president samt 15 ministrar med tillhörande utskott. Parlamentet sönderfaller uppifrån räknat i tre delar: Överhuset, Underhuset och Hemlighuset. I Hemlighuset har Bestämmarna sina säten. Tre av dessa bildar ett AU som kallas "Petters Trojka". Underhuset består av samtliga ministrar med utskott, Överhuset av samtliga medborgare av samtliga kön, folkslag och stammar.

Ideologi och religion

Republikens ideologi är Regionalismen. Denna skiljer sig från Nationalismen som ofta blir dumdryg, aggressiv och humorlös. Regionalismen vill byta ut nationell högfärd mot en äkta känsla för den egna bygden, dess historia och

En skänklåt till Republiken

Text: Gunnar Hjerdt B-n

Musik: Håkan Hjerdt

*En skänklåt till vår vackra dal
som ger oss alla sin fägring
De blånande bergen
den dunkelt gröna färgen
på skogen invid Klarans strand
Mäktigt flyter vår vackra älv
så klar och ren mot söder
som ådern i vår kropp
i meanderslingors lopp
den livet ger till Vänersjön*

*Så, sjung för Klarälvrepubliken
gemenskap gör dig ej besviken
Den ger styrka och mod
Kämpatakten den är god
Vår fana vajar för vår dal*

dess utveckling. Den slår också vakt om bygdernas olika språk - "Tal gärn folkmål!". Eftersom både bygd och människor består av kropp såväl som själ, värnar Republiken om Dalens kyrkor som förvaltare av medborgarnas andliga arv och rötter.

Försvar

Republikens försvar mot intrång på sitt territorium, av vad slag det vara månne, sköts av "Kommando 11:a" som har älvskydd och miljöbevakning som särskild uppgift och är direkt underställt Försvarsministeriet.

Finanser

Den skatt som upptages i Republiken kallas för "Petterpenning" efter Republikens förste President, "Petter i Boa". Petterpenningen utgör Republikens statskassa, rörlighets- och rolighetskaptal.

Republikens fana

Republikens fana består av tre fält. På det övre fältet finne en uppgående sol som symbol för framtidstro och livskraft. I mitten ser vi Klarälvens blåa band med friska strömdrag och meanderslingor som symbol för samhörigheten i Dalen. Och nederst ett grönt fält som symbol för ett öppet och levande landskap. Under denna sköna symbol kallar vi till kraftsamling för Klarälvdalens framtid och överlevnad. Presidentens motto - "Klara dal'n!" - uttrycker det allvar som finns bakom projekt Dalens lätta klädedräkt.

Petter i Boa I svär presidenteden, Chefsideoog
Gunnar Lindberg förestavar. I bakgrunden
Republikens fana.

*Och hör de gamla och de unga
tar ton och gladerligt de sjunga
sången till vår Republik
som är ljus och glädjerik
för Klarälv dalen är unik*

*Ett tappert folk i dalen bor
i hårda tider de kämpat
De har slitit i sin skog
brutit mark med enkel plog
och sökt sitt vilt i djupan skog*

*Nu Klarälv dalens sak är vår
och människor skall förenas
Vårt hjärta klappar hårt
och arbetet blir svårt
Men, dalens framtid den är vår!*

Så, sjung för Klarälvrepubliken ...

Ministrar 1991

President Petter i Boa:
Peter Larsson, Höljes

Utrikesminister:
Doris Sundholm, Ambjörby

Finansminister:
Kjell-Eric Branhammar,
Sysslebäck

Turist- & rolighetsminister:
Staffan Kvarnström, Stöllet

Kulturminister:
Gunnar Hjerdt Bengtsson

Industriminister:
Bern Hedberg, Råda

Köpenshapsminister:
Olle Sundström, Ekshärad

Skogs- & jordbruksminister:
Bertil Jonasson, Ekshärad

Informationsminister:
Stig Berg, Hagfors

Miljöminister:
Carina Larsson, Ambjörby

Jakt- & fiskeriminister:
Lars-Göran Nilsson, Stöllet

Sportminister:
Claes Widell, Sysslebäck

Nätstrumpeminister:
Viviann Gerdin, Sysslebäck

Optimistminister:
Bengt Gustavsson, Edebäck

*Försvarsminister & chef för
"Kommando 11:a":*
Bo Lundén, Norra Råda

Seniorminister utan ryggsäck:
Gunnar Claesson, Ekshärad

Översta präst (i Dalen):
Torvild Jakobsson, Höljes

Chefsideolog:
Gunnar Lindberg, Ekshärad

Översta kanslissa:
Annika Ekberg, Ekshärad

Ordbruk & bokstavsskötsel:
Marita Törnkvist, Ekshärad

Verksamhetsberättelse för Republiken Dalen 1991-1992

Republiken Dalen utropades den 22 september 1991. Republikens födelse omgavs med stor pompa och ståt, pressuppbåd och tillströmmande medborgare. Redan från begynnelsen fick Republiken ta itu med de hot som riktades mot Dalens existens. Med skrivelser, uppvaktningar, demonstrationer och tidningsinlägg har Republikens UD och ministrar bemött angrepp mot närservicen i Ambjörby, Ekshärad och Råda samt inlagt skarpa protester mot Österrikes övergrepp på Hagfors Järnverk. Republiken har under sitt första verksamhetsår fått en avsevärd uppmärksamhet i massmedia och fått bidragsansökningar beviljade både från de omgivande centralmakterna och Länsstyrelsen. Kontakter har tagits såväl med Landshövdingen som Glesbygdsmyndigheten i Östersund, som uttryckt sin uppskattning av Republikens verksamhet och utlovat fortsatt uppmärksamhet. Genom annonser och PR-inslag i radio och olika publikationer har Republiken marknadsfört Dalen och dragit blickarna till sig både nu och då.

Jordbruks- och miljöministern har startat "Buskupproret" som vunnit anslutning såväl från kommun som enskilda och redan gjort avsevärda terrängvinster. Upproret sprider sig planenligt. Jordbruksministern är också invecklad i ett köttdjursprojekt som öppnar möjlighet för en djurhållning som skulle kunna öppna nya vyer i Dalen. Försvarsministern och tillika chefen för Kommando 11:a har utverkat två s k linekor från Flottningsföreningen. Med plats för 16 passagerare kommer dessa fkytetyg at innebära en nyfödelse för båttrafiken på älven med planerad start redan denna sommar. Försvarsminister Bo Lundén är dessutom i närvarande stund på tjänsteresa i Spanien, där han deltar i en flottarinternational och förhandlar om en internationell flottarfestival för Dalens räkning.

Kulturministern jämte Turist- och Rolighetsministern samt Köpenshapsministern har framtagit ett Turistpass som nu går i tryck och skall utdelas till Dalens gäster från när och fjärran som snart strömmar till. Detta turiststim skall uppfångas vid 60:e breddgraden, där en friggebod kommer att uppföras nära Råda kyrka. Här kommer turisterna att stoppas upp och utrustas med nämnda pass som ger dem möjlighet till såväl lotterivinst som hedersmedborgarskap efter ett antal stämplingar i Dalens butiker. Dekaler, kepsar och T-shirts med Republikens emblem har också framtagits. Petterpenningar med ätbart innehåll och ett stort uppslag om Republiken i telefonkatalogen tillhör också den kraftfulla marknadsföringen av Dalen.

Flera företrädare för Hemlighuset är ävenledes invecklade i förberedelserna för den "Potatisfestival" som Republiken kommer att avfira i Ekshärad under sommaren. Turistministern leder desslikes förhandlingar angående ett brofundament i älven vid Fastnäs, där ett flottar- eller pilgrimsmonument skall uppsättas då lämplig donator infunnits sig. Nämnas bör också "Finnskogarännet" som Sportministern nu förankrat i verkligheten till allmän glädje och gamman.

Översta prästen och hennes "prayboys" har varit samlade i "Pärleporten" i Värnäs och bl a startat en insamlingskampanj benämnd "Livlinan". En långradare med destination Rumänien kommer att avgå från Republiken i september. Vidare pågår förberedelser för en "Pilgrimsstafett" mellan Dalens fem kyrkor med upprop om samling vid "Olsok" i Ekshärad den 26 juli under mottot "Länge leve livet i Dalen!"

Hemlighuset har sammanträtt oupphörligt, dvs 8 gånger. Dess medlemmar har varit synnerligen mobila. Bl a har chefsideologen ätrat "Finnskogstoppen" och deltagit i en svensk-norsk landsbygdskonferens. Ett annat sammanträde på hög nivå har hållits hos Jordbruksministern med Glesbygdsmyndighetens representant Staffan Bond. Ytterligare ett toppmöte inträffade i Ekshärad den 16/5 då chefen för Svenska Turistförbundet med vidhängande vackerhet i form av maka, togs emot under Republikens fana i samband med "Ekshäradsdan". Jordbruksministern, Kulturministern och Chefsideologen var inblandade och överlämnade såväl hedersmedborgarbevis som telefonkatalog till turishövdingen. Presidenten har vid en uppknäppt tillställning i Edebäck under en gammal vadmalsrock avslöjat en minnestavla över ångsbåts- och järnvägstrafiken. Till sist kan nämnas att Republikens "Jägermeister" utsänt ett förslag om småviltsjakt för Dalens gäster till jaktvårdsområdena och att Kulturministerna inbjudit Klarälvdalens 6-klassare till en tävling om friska idéer och förslag som kan liva upp Dalen. Förhandlingar om tillsättandet av en Ungdomsminister som kan stimulera återväxten i Hemlighuset pågår.

Därmed kan konstateras att Republiken Dalens första år varit framgångsrikt, men att hoten mot vår vackra dal ingalunda är avvärjda och att en helhjärtad uppslutning kring Republikens idé är alternativet för överlevnad.

1992

- 20 januari **Hemlighusmöte** på Björns Wårdshus, Råda
Sebrafilms "Sista flottningen på Klarälven". Rastplatsen i Råda. Årsavgifter och medborgarbevis. Petterbot på 50 kr för icke närvarande. Lotteri för att fylla på i kassan. "Buskupproret" mot förslyingen beslutas. Samordning av Dalens hembygdsgräddor. Pilgrimsdagar, Klädinsamling för Rumänien. Tyska älgjägare. Brofundamentet i Fastnäs användas för minnesmärke.
- 17 februari **Hemlighusmöte** på Hembygdsgrädden, Ekshärad.
Temanummer Klarälvs-Bygden. Dekaler, broschyrer, t-shirts. Framtagande av turistpass. Nedläggning av bank och post i Ambjörby. Postlåda till Sören Nilsson.
- 17 mars **Hemlighusmöte** på Värmlandsporten, Värnäs
Presidenten får medalj för sitt Vasalopp. Ungdomsministerium diskuteras. Medverkan på Osebols marknad. Nätstrumperacet. Finnskogarännen. Uppföljning av pågående projekt och frågor.
- 21 april **Hemlighusmöte** på Branäs.
Uppföljning av ett stort antal pågående projekt. Minnesmärke vid järnvägsstallarna i Edebäck. Potatisfestival i Ekshärad. Tävling åk 6 i Klarälvdalens skolor. Republiken med i lokaltelefonkatalogen. Skrivelse till jvo i Dalen angående turistjakt.
- 18 maj **Hemlighusmöte** på Björkudden, Ljusnästorp.
Planering av årsmötet 23 maj. Turistpasset på gång. Turistbyrå i Råda. Brev från estnisk bonde.
- 23 maj **ÅRSMÖTE I REPUBLIKEN DALEN** på Björkudden, Ljusnästorp
Startskott för "Buskupproret". Årsmötesförhandlingar. Muntrationer. Utställning av 6e-klassarnas förslag.
- 22 juni **Hemlighusmöte** på Hembygdsgrädden, Ekshärad.
210 medborgare i rullorna. Arbetsformerna. Bo Lundén meddelar att han bjudit in till den 6:e internationella flottningfestivalen, Republiken arrangerar. Tidningen Land vill ha information om Republiken Dalen.
- 31 augusti **Hemlighusmöte** på Uddeholms Hotell.
Ny mötesteknik skapar dagordning. Potatisfestivalen lyckad. Brevpapper och kuvert. Ny arbetsorganisation presenteras. Glesbygdsverket avslår bidrag. Flottningfestivalen nästa år kräver stora insatser.
- 23 sept **Hemlighusmöte** på Värmlandsporten, Värnäs.
- 19 oktober **Hemlighusmöte** i Byn, Ekshärad.
- 9 november **Hemlighusmöte** på Klarälvdalens Folkhögskola, Stöllet.
Uppföljning och diskussion av arbetsordning, telefonkatalog, turistpass mm.

Turistpass

Under sommaren introduceras ett "turistpass" där besökare välkomnas till Republiken Dalen. Genom att besöka de annonsörer som medverkar i kampanjen och be dem stämpla passet kan man delta i en tävling med olika priser. 15 stämplor berättigar dessutom till hedersmedborgarskap i Republiken.

Turistpasset blir ett uppskattat inslag både för besökare och annonsörer.

Buskupproret

"Klarälvdalens kulturlandskap är ett samspel mellan skog, äng, åker och vattendrag. Det öppna och vänliga landskapet är lätt att njuta av och att ta för givet, men det var våra förfäders slit som skapade det och nu är det hotat. – Medborgare, en armé av buskar håller på att invadera Republiken Dalen! Endast ett folkuppror kan ge oss vackerheta tillbaka!"

Med detta upprop inleds ett framgångsrikt Buskuppror längs Klarälvens stränder, de följande åren blir en veritabel röjarskiva där flera mil av sly och vegetation huggs ned till förmån för vår vackra älv.

"Många buskar små gömmer en stor älv! Många krafter små skapar en levande bygd!"

Potatisfestivalen

Ekshärspotatisen är känd för sin goda smak och höga kvalitet. När ekshäringar steker "snöbullar" så är det "joläppel" i pannan och det finns många odlare i trakten. Detta är värt all uppmärksamhet och tillsammans med idrottsföreningarna i Ekshärad anordnar Republiken en potatisfestival. Plockningstävlingar i olika klasser, terränglöpning och allehanda roliga inslag gör festivalen till ett uppskattat arrangemanget som återkommer ett antal år framöver.

Ministrar 1992

President Petter i Boa:
Peter Larsson, Höljes

Utrikesminister:
Doris Sundholm, Ambjörby

Finansminister:
Kjell-Eric Branhammar,
Sysslebäck

Turist- & rolighetsminister:
Staffan Kvarnström, Stöllet

Kulturminister:
Gunnar Hjerdt Bengtsson

Industriminister:
Bern Hedberg, Råda

Köpenscapsminister:
Olle Sundström, Ekshärad

Skogs- & jordbruksminister:
Bertil Jonasson, Ekshärad

Informationsminister:
Stig Berg, Hagfors

Miljöminister:
Carina Larsson, Ambjörby

Jakt- & fiskeriminister:
Lars-Göran Nilsson, Stöllet

Sport- & spurtminister:
Claes Widell, Sysslebäck

Nätstrumpeminister:
Viviann Gerdin, Sysslebäck

Optimistminister:
Bengt Gustavsson, Edebäck

*Försvarsminister & chef för
"Kommando 11:a":*
Bo Lundén

Översta präst (i Dalen):
Torvild Jakobsson, Höljes

Chefsideolog:
Gunnar Lindberg, Ekshärad

Ordbruk & bokstavsskötsel:
Marita Törnkvist, Ekshärad

Verksamhetsberättelse 1992

- ✓ Republikens medlemsantal har ökat mycket kraftigt under 1992. Från 86 medlemmar vid årets början till 487 medlemmar vid årets slut. Under 1992 har Republiken synts och uppmärksammats vid flera tillfällen i tidningar, radio och TV. Under året har olika prylar tryckts upp och sålts vid olika tillfällen.
- ✓ Republiken har också protesterat mot nedläggningar i dalen, som t ex posten och banken i Ambjörby, försäkringskassan i Ekshärad, nedläggning av spånplattfabriken i Ambjörby, problemen vid Hagfors Järnverk.
- ✓ Buskupproret startade i hela dalen med en arbetsgrupp mellan Edebäck och Ekshärad.
- ✓ Kontakter har tagits med Vägverket angående vägskyltar i Dalen.
- ✓ Arbetet med den 6:e Internationella Flottningsfestivalen började under 1992 och skall genomföras i augusti 1993.
- ✓ Turistpasset genomfördes och blev en uppskattad grej av företagen i Dalen.
- ✓ Projektet LIVLINAN startades med insamling av kläder, skor och pengar till mediciner och transporten till Rumänien.
- ✓ Olika kontakter har tagits med anledning av utsmyckningen av det gamla brofundamentet i Fastnäs.
- ✓ Finnskogarännen återuppstod i pingsthelgen efter ca 15 år.
- ✓ Potatisfestivalen i Ekshärad genomfördes med mycket gott ekonomiskt resultat.
- ✓ Republiken har också erhållit två stycken linekor från Flottningsföreningen.

Detta är en del av det som Republiken genomförde under 1992.

1993

- 18 januari **Hemlighusmöte** på Klarälvdalens Folkhögskola. Flottningsfestivalen. Ansökan om medel. Avlysningen av älven. Ny organisation. Dekal till medborgarbeviset. "Väckelsemöten".
- 22 februari **Hemlighusmöte** på Klarälvdalens Folkhögskola. Avstämning av pågående projekt. Projektanställning. Souvenirer.
- 22 mars **Hemlighusmöte** på Branäs. Avstämning av pågående projekt. Stämpel. ALU-anställning. Lanthandel och turism.
- 26 april **Hemlighusmöte** på Branäs. Förberedelse av årsmötet.
- 2 maj **ÅRSMÖTE** på Hembygdsgården i Ekshärad. Utöver sedvanlig dagordning beslutades att utse ambassadörer. Medborgarpris delades ut till Bo Lundén och Torleif Stüffe.
- 7 juni **Hemlighusmöte** på Värmlandsporten, Värnäs. Flottningsfestivalen. Glesbygdssöd. Hemvändarkväll. Projekt Vargrike. Republikens gränser. Ny TV-kanal – "Kanal 11".
- 3 augusti **Hemlighusmöte** på Branäs. Avstämning av framför allt den stundande Flottningsfestivalen.
- 13-15 augusti **6:e Internationella Flottningsfestivalen**
Stort arrangemang med 250 gäster från 8 länder, omsättning 705 000 kronor. (Beskrivs i särskild berättelse.)
- 21 augusti **Potatisfestivalen** i Ekshärad
- 7 september **Hemlighusmöte** på Klarälvdalens Folkhögskola, Stöllet. Redovisning av Flottningsfestivalen och Potatisfestivalen. Avstämningar.
- 5 oktober **Hemlighusmöte** på Klarälvdalens Folkhögskola, Stöllet. Flottningsfestival i Tyskland. Flottarmonument Fastnäs. Fiskevård. Uppvaktning om vägstandarden. Väckelsemötet. Röjning längs Femtåfallet.
- 2 november **Hemlighusmöte** på Klarälvdalens Folkhögskola, Stöllet. Medborgarbevis. NWT-kampanj. Avstämning av "Dal'nda'n" 14 nov.
- 14 november **"Dal'nda'n"** – heldagsseminarium om Klarälvdalens framtid. Rubriker som diskuterades: Data. Älven & skogen. Vården. Kvinnor. Turism. Utikring mm. Dagen avslutas med "Jubel i Slyn!" (som fick en fortsättning, se separat berättelse)

6:e Internationella Flottningsfestivalen

Vår försvarsminister, Bo Lundén, tågfluffade förra året till Spanien och medverkade på den internationella flottningsfestivalen där. Då passade han på att hälsa alla välkomna till Republiken Dalen. När de undrade var den låg berättade han att det var en levande region mellan Norge och Sverige och att Klarälvens mäktiga flöde välkomnade alla flottningsentusiaster.

Marknadsföringen lyckades och det blir ett stort och mycket lyckat evenemang som beskrivs i en särskild artikel i den här rapporten. Läs och njut!

Livlina till Rumänien

Dalens kyrkor gör ett enastående arbete med att samla in och leverera kläder och andra förnödenheter till Rumänien. "Livlinan" är igång!

"Dal'nda'n"

Söndagen den 14 november arrangerar vi en hel dags väckelsemöte kring landsbygdsutveckling på Klarälvdalens Folkhögskola i Stöllet. Thomas Lindberg (chefsideolegens bror) medverkar med kloka synpunkter och tankemodeller. Arbetsgrupper inom områdena data, älven & skogen, vården, kvinnor, turism och utikring mm bollar sina idéer och funderingar.

Dagen går över i kväll och in tågar Republikanska Hälsningsarmén – det är dags för musik och sång i revyn "Jubel i Slyn!" Det blir så småningom ytterligare ett par föreställningar på Scala-teatern i Karlstad och därefter dristar vi oss att hyra Konserthuset i Göteborg. Detta fantastiska äventyr beskrivs i en särskild artikel i den här rapporten. Bläddra fram till den och läs!

Ministrar 1993

President Petter i Boa:
Peter Larsson, Höljes

Den visa presidenten:
Doris Sundholm, Ambjörby

Ekonomister:
Kjell-Eric Branhammar,
Sysseleback

Kulturistminister:
Gunnar Hjerdt Bengtsson

Industriminister:
Bern Hedberg, Råda

Handelsminister:
Olle Sundström, Ekshärad

Jord- & skogsbruksminister:
Bertil Jonasson, Ekshärad

Naturresurshushållerska:
Carina Larsson, Ambjörby

Fritidsminister:
Claes Widell, Sysseleback

Hobbyist:
Torbjörn Lundberg

Myndighetserska:
Viviann Gerdin, Sysseleback

Optimistlur:
Bengt Gustavsson, Edebäck

*Försvarsminister & chef för
"Kommando 11:a":*
Bo Lundén

Överstapåst:
Torvild Jakobsson, Höljes

Chefsideolog:
Gunnar Lindberg, Ekshärad

Ordbruk & bokstavsskötsel:
Vakant

Verksamhetsberättelse 1993

Republiken Dalens verksamhet 1993 har i många avseenden varit skiftande, med större och mindre evenemang, med insatser för vår glesbygdsservice, med ett vågsvall av känslor för vår vackra Klarälvs "välbehövande" och nyttjande i framtiden, samt en ständigt pågående kamp för att vår Klarälvdal skall lyftas fram och marknadsföras som en levande dalgång med stora möjligheter.

Det största evenemanget som Republiken Dalen anordnat, den 6:e Internationella Flottningsfestivalen, planerades och genomfördes på ett uppmärksammat sätt. Planeringsarbetet pågick c:a ett år och leddes av Försvarsministern Bo Lundén, intresset från de olika medverkarländerna var stort och c:a 250 gäster från 7 länder + svenska deltagare kom till festivalen. Under tre dagar (i samarbete med norska flottare) genomfördes ett späckat program, med huvudföreläggningen i Branäs turistanläggning som utgångspunkt gjordes bl a flottfärder på Klarälven – till Näsängen i Likenäs där underhållning av Gunegabaletten och folkdansare gjorde stor succé. Där var också pic-nic ordnad. I Lutnæs i Norge ordnades löstimmerflottning i Lutuåa, samt olika typer av underhållning och utställningar. En mycket lyckad dag med stor tillströmning av publik och en fin stämning. I V Dalby kyrka andordnades en sånggudstjänst med internationellt tema, medverkande Ekshärads Kyrkokör med Erik Nordqvist som solosångare samt riksspeleman Göran Larsson från Höljes. V Dalby bjöd på kyrkkaffe med tillugg. Sammanfattningen av Flottningsfestivalen blev med ett ord: S U C C É ! En stor PR-insats för Klarälvdalen som få kunde ana vidden av innan gästerna anlände, bl a kan konstateras på efterhand att Branäs-anläggningen och Värmlands Turistråd inte var förberedda på vilka deltagare som kom. Deltagarna var i stor utsträckning representanter för turistiskt verksamheter i sina länder.

Genom de olika Sockendömena har skilda typer av lokala aktiviteter anordnats, bl a Ekshärads Potatisfestival, Finnskogarännet i kanot på Klarälvens vatten samt "Dal'nda'n" i Stöllet. Dessutom har Dalens kyrkor oförtrutet fortsatt sitt insamlingsarbete LIVLINAN, vilket betyder att ett flertal långradare allaredan har levererat kläder och utrustning till nödlidande i Rumänien.

Försvarsminister Bo Lundén har med framgång "lobberat" sig igenom den snåriga byråkratslyn både regionalt och i högsta regeringsinstans, flottningen på Klarälvens huvudfåra har beslutats att inte avlysas för en ev begränsad framtid beroende på om någon intressent skulle väcka frågan igen. Bo Lundén har i olika medier fört e dialog med både motståndare och beivrare, vilket har varit betungande både personligt och för Republiken Dalen. Oftast blir sakfrågorna mycket överbetonade och särintressenas argument olika belyst beroende på vem som uttalar sig och i vilket forum detta sker. I sak skiljer sig inte de angelägna frågorna och viljan att arbeta för ett bevarande av en av Europas vackraste vattendrag, vilket har ett miljömässigt värde som inte enskilda individer kan låta bli sina ensaker eller stridsfrågor, Klarälven är allas vår ensak.

"Dal'nda'n" och "Väckelsemötet", en uppställning och manifestation för sysselsättningen och möjligheter till att få nya verksamheter till Klarälvdalen, blev inte en publik framgång, men däremot en uppmärksam och kanhända en betydelsefull samling av engagerade människor. Det har gått "vågor" inom olika länsorgan, vilket på längre sikt kan ha sin betydelse. Inom Republiken Dalens organisation finns redan idag olika personer som arbetar konkret med ett flertal långsiktiga projekt som kan generera arbetstillfällen så småningom.

Under verksamhetsåret 1993 har försök gjorts att inrätta ett ungdomens "parlament", men dessvärre har de försöken inte utfallit till någonting konkret. Därför har "Hemlighuset ledamöter" beslutat att 1994 skall bli ett förnyingens år med ett nytt Departement som ev kommer att kallas: "Växthuset".

Samarbetet med bl a Glesbygdsmyndigheten och Länsstyrelsen i Värmlands län har under 1993 utvecklats till att bli mycket betydelsefullt och viktigt för det framtida ideella arbetet inom Republiken Dalen och för Klarälvdalens framtid. Vi är särskilt tacksamma för Länsstyrelsens bidrag på sammanlagt 120 000 kronor (40' till Flottningsfestivalen, 50' till Buskupporet och 30' till föreningens marknadsföring) och Glesbygdsmyndighetens uppmuntrande bidrag på 50 000 kr till vårt utvecklingsarbete. Framtiden är det som ligger framför oss som en möjlighet och som en utmaning. Vi kan använda det som är bakom oss som ett facit och en måttstock på aningslöshet och "blind tro" på experter och pedagoger. Det arbete vi gör av själ och hjärta och med respekt för både naturens lagar och människor, skall skapa förtroende för varandra och ge oss hopp och tro på en morgondag fylld av möjligheter.

1994

- 1 februari **"Jubel i Slyn!"** på Scala-teatern i Karlstad
Oförblommerad reklam för Norra Klarälvdalen. Fullsatt!
- 13 februari **"Jubel i Slyn!"** på Scala-teatern i Karlstad
Oförblommerad reklam för Norra Klarälvdalen. Fullsatt!
- 17 februari **"Släng dig i busken!"** Stand-up-show med Babben Larsson och Lasse Eriksson på Branäs.
Sponsras av Glesbygdsmyndigheten. Fullt hus och god stämning!
- 28 februari **Hemlighusmöte** på Klarälvdalens Folkhögskola, Stöllet.
Redovisning av "Jubel i Slyn!" och "Släng dig i busken!". Vägvarn. Turistpass.
Arbetsmarknadsprojekt. Ungdomsprojekt. Reklam. Årsmötet i maj. Röjning.
- 11 april **Hemlighusmöte** på Klarälvdalens Folkhögskola, Stöllet
Transportkonsekvensutredning. Avstämningar av pågående projekt.
- 13 maj **ÅRSMÖTE** på Kvistbergsskolan i Sysseleback
Utöver sedvanlig dagordning valdes Konrad Larsson till årets hedersmedborgare.
- 7 juni **Hemlighusmöte** på Fiskekampen i Värnäs.
Avstämningar av pågående ärenden. Utdelning av hedersmedborgarplakett. Utnämning av
ambassadörer. LRF-gäst.
- 6 augusti **Potatisfestival** i Ekshärad.
- 5 september **Hemlighusmöte** i Prästgården, Höljes.
Väggkommittén i Borlänge. Rapport från Växthuset. Republikens profil. Flottarstatyn. "Jubel i
Slyn!" 1995.
- 4 oktober **Hemlighusmöte** på Klarälvdalens Folkhögskola, Stöllet.
Avstämning av ärenden. Republikens profil – namnbyte? Mat. Fiske. Löjtnant Edgren. Gäst
från Studieförbundet.
- 21 november **Hemlighusmöte** i Backa Ordenshus.
Namnet: "Republiken Klarälvdal'n" i yttre sammanhang. Turisttavlan i Råda.
Ambulansutrustning. Flottningsfestivalen 1995 i Clemency. TV4 i Nordvärmland. "Jubel i
Slyn!" i Göteborg.

"Jubel i Slyn!"

I november förra året anordnade vi en seminariedag om utvecklingen av vår bygd. Den avslutades med en revy som hade allt en sådan kan önska, utom publik. Någon föreslog att vi skulle köra den i Karlstad och så blev det. Av anledningar som vi än idag inte kan analysera blev det fullsatt på Scalateatern. Två gånger!

Detta blev början till ett osannolikt äventyr när vi så småningom hyrde Konserthuset i Göteborg och åkte ned med hela gänget inklusive medhavd granskog. Detta beskrivs i ett särskilt kapitel i denna rapport. Läs och njut!

"Släng dig i busken!"

Från Glesbygdsverket fick vi ett erbjudande om att anordna en ståupp-kväll med Babben Larsson och Lasse Eriksson. Vi nappade naturligtvis på det och

fick vara med om en rolig och tankeväckande föreställning med ett par av Sveriges bästa allvarskomiker. Evenemanget avhölls i Branäs och det var smockat med folk, god stämning och precis så kungligt roligt som man kan ha i en republik!

"Växthuset"

Om vår Klarälvdal skall leva vidare behöver vi ge utrymme för våra barn och ungdomar. Inte för att de skall stanna kvar i hembygden till varje pris, men för att den skall vara deras förstaval när de varit ute i världen, skaffat sig kunskaper och erfarenheter och vill bo med lite andra kvaliteter än dem som storstaden bjuder på.

För den skull startar vi under 1994 ett "Växthus" med en ungdomsminister som tillsammans med sina medhjälpare ansvarar för återväxten på sikt.

Ministrar 1994

President Petter i Boa:
Peter Larsson, Höljes

Den visa presidenten:
Doris Sundholm, Ambjörby

OMVÄRLDSMINISTERIET
Omvärldsminister:
Gunnar Hjerdt Bengtsson

Myndighetserska:
Viviann Gerdin, Sysslebäck

Ombildningsminister:
Kjell Arstad, Stöllet

KRAFTSAMLINGSMINISTERIET
Chefsideolog:
Gunnar Lindberg, Ekshärad

Överstapäst:
Torvild Evensson, Höljes

Optimistlur:
Bengt Gustavsson, Edebäck

DALGÅNGSMINISTERIET
*Försvarsminister & chef för
"Kommando 11:a":*
Bo Lundén

Jord- & skogsbruksminister:
Bertil Jonasson, Ekshärad

Resurshushållerska:
Anna-Stina Kapla, Stöllet

VÄXTHUSET
Ungdomsminister:
Maria Nordmark, Ekshärad

Generationsgenerator:
Lars Nilsson, Edebäck

Motvaltare:
Håkan Hugosson, Stöllet

KULTURMINISTERIET
Kulturminister:
Bengt R Jacobsson, Ekshärad

Pilgrimsledare:
Per-Thore Persson, Norra Råda

Lättpoet:
Torleif Styffe, Ransby

KOMMERSMINISTERIET
Handelsminister:
Olle Sundström, Ekshärad

Näringsminister:
Nils-Eric Magnusson, Sysslebäck

Handelsbiträde:
Bern Hedberg, Norra Råda

LEDIGHETSMINISTERIET
Turistminister:
Anders Wiss, Torsby

Fiskeriminister:
Per-Tore Persson, Sysslebäck

Sportminister:
Claes Widell, Sysslebäck

ORDNING & REDAMINISTERIET
Ekonomminister:
Kjell-Eric Branhammar, Sysslebäck

Ordbruk & bokstavsskötsel:
Marianne Johnsson, Ambjörby

Verksamhetsberättelse 1994

- ✓ Republiken har under det gångna året vid flera tillfällen synts och uppmärksammats i både radio och TV.
- ✓ Republiken har uppvaktat vägmyndigheterna ett antal gånger och påtalat och protesterat mot de dåliga vägarna här i Dalen.
- ✓ Republiken har även uppvaktat andra myndigheter och påtalat de problem och brister som finns på olika områden här i Klarälvdalen.
- ✓ Reklam- och cabaré-föreställningen "Jubel i slyn!" som Republiken framförde i Karlstad två gånger blev en mycket stor succé.
- ✓ Stand-up-föreställningen i Branäs, "Släng dig i busken!", blev också mycket uppskattad.
- ✓ Republiken var också representerad vid Flottningsfestivalen i Wolfach i Tyskland där vi fick tillfälle att medverka i tysk TV.
- ✓ Under 1994 blev även vårt efterlängtrade Växthus färdigt.
- ✓ Potatisfestivalen i Ekshärad gav även detta år ett gott ekonomiskt resultat.

Detta är endast ett axplock ur Republikens stora verksamhet under 1994.

1995

- 16 januari **Hemlighusmöte** på Hembygdsgården i Ekshärad. Skrivelse till Vägverket. Kartförslag. Förslag till emblem och fana. Växthusets rapport. Pilgrimsled. Årets Edgrenare.
- 22 februari **ÅRSMÖTE** på Värmlandsporten i Värnäs. Utöver sedvanlig dagordning inkorporerades vänorter, utnämndes ambassadörer, namnet ändrades till "Republiken Klarälvdal'n". Henry Westlund med familj utnämndes till hedersmedborgare.
- 12 mars **Genrep** av "Jubel i slyn!" inför göteborgsresan.
- 13 mars **Uppvaktning** av Sveriges kulturminister Margot Wallström i Karlstad. Med sång och musik framfördes önskemål om tillgång till TV4:s lokalsändningar.
- 24 mars **"Jubel i Slyn!"** på Göteborgs Konserthus. Ett stort äventyr som beskrivs i separat berättelse.
- 10 april **Hemlighusmöte** på Värmlandsporten i Värnäs. Möte med Sveriges kulturminister Margot Wallström. Avstämning av hittills och på gång. Vykortstävling för skolelever. Fiskedag för Dalens skolor. Turismen.
- Juni **Hedersomnämmande** av "Hela Sverige skall leva".
- 15 juni **Hemlighusmöte** i Backa ordenshus. Landispriset. Egen tidning: "Dalens Nyheter". Medverkan i Solsta Café. Vägsyn i dalen. Ordenshuset i Värnäs.
- 5-6 juli **PR-resa på Klarälven**. Lennart Norén tar sin Lusten-båt, lastar ombord lite ministrar med fruar och shanghaiar turister på Klarälven för att informera om Republiken medelst tidning, gitarrer och oomtvistlig charm.
- 19 juli **Republiken medverkar i SVT:s "Solsta Café"** och når ut med sitt stölliga allvar över hela Sverige. "Positivt!" – "Äkta glädje!"
- 1 augusti **Hans Bergström** lyfter i sin ledare i Dagens Nyheter fram Republiken Klarälvdal'n som ett bra exempel på landsbygdsutveckling i egen regi.
- 5 augusti **Klarälvmässan** på Hagfors flygplats.
- 19 augusti **Potatisfestival** i Ekshärad.
- 26 augusti **Republiken får Landis-priset** och kan titulera sig "Sveriges bästa landsbygdsprojekt". Stor fest på Hembygdsgården i Ekshärad och bankett på Hedegårds pensionat.
- 12 september **Hemlighusmöte** i Idrottskaféet i Ambjörby. Många projekt/processer på gång. Avstämning och uppföljning.
- 20 september **15-milametret** går av stapeln, tolv skolor längs Klarälven deltar. Med i Guinness Rekordbok!
- 15 oktober **Minneshögtid** över löjtnant Wilhelm Edgren i Dalby kyrka.
- 24 oktober **Hemlighusmöte** på Kvistbergsskolan i Sysslebäck. Nya medarbetare. Sockengrupper och byalag. TV4 där nord. Republikansk almanacka. Leader-projekt. Edgrenspriset. 15-milametret. Fototävlingen.
- November/
december **Republikanska Kalasorkestern** klättrar upp på tredje plats i Värmlandstoppen med "Min lilla bingolott". Därefter läggs programmet ned, de tyckte väl att det inte kunde bli bättre ...
- 14 december **Hemlighusmöte** på Hembygdsgården i Ekshärad. Fasadflaggor. Almanacka. Leader-konkurrens.

Republiken Dalen blir Republiken Klarälvdal'n

På hemmaplan är "Dalen" ett utmärkt namn, men allt efter som våra bedrifter uppmärksammas utanför bygden så är det inte särskilt bra ur informations- och PR-synpunkt. Vilken dal? Är det Dalarna eller möjligen Dalsland? Så vi börjar använda ett namn som ger oss en identitet: Republiken Klarälvdal'n.

Vid ett par extra årsmöten längre fram faststämde namnbytet formellt.

Uppvaktning av Margot Wallström

Under 1995 decentraliserade Margot Wallström det svenska Kulturministeriet till Karlstad. Med anledning av att TV4:s värmländska lokalsändningar inte når ända upp i Norra Klarälvdalen bestämmer sig Torleif Styffe för att påpeka det och efterhöra vad den svenska regeringen kan göra för att inlemma nordvärmlänningarna i det analoga kulturutbudet.

Eftersom det blir i form av en uppvaktning slår vi upp ordet i lexikon och konstaterar att det är förenat med festivitas varvid karlstadsambassadören Ingvar Karlsson kontaktas och medföljer inklusive dragspel. Omvärldsmministern och optimistluren deltar även med gitarrerna lätt greppbara.

Det blir en intressant stund med Margot Wallström som uttalar sin uppskattning över Republiken Klarälvdal'ns resultat och samarbetsformer. Under samtalet konstaterar Margot att "Om ni blir för framgångsrika kommer ni att uppfattas som ett hot av vissa delar av etablissemanget!" Och menar att det inte är självklart att kreativa initiativ välkomnas av ett system som anser sig ha monopol på medborgarnas livskvalitet. – Hon fick rätt.

"Jubel i Slyn!" på Konserthuset i Göteborg

Republiken hyr Konserthuset i Göteborg och marknadsför norra Klarälvdalen medelst motti å fläsk, värmländskt hantverk, älvpåtagen tjuskraft, sång och musik. Läs hela berättelsen om detta märkvärdiga äventyr i ett särskilt kapitel i denna rapport!

Dalens Nyheter i VärmlandsBygden

I april 1995 träffar Republiken en överenskommelse med tidningen VärmlandsBygden om att "Dalen Nyheter" skall publiceras tre gånger per år. Vid de tillfällena distribueras VB till samtliga hushåll inom Republiken i Torsby och Hagfors.

Detta generösa erbjudande från VB innebär att vi i varje nummer får fyra sidor redaktionell text att använda till information och inspiration av våra medborgare. En fantastisk möjlighet!

Sveriges bästa landsbygdsprojekt

Under året får Republiken två utmärkelser för sitt envetna och annorlunda arbete med bygdens utveckling.

Den ena utmärkelsen delas ut av "Hela Sverige skall leva" med motiveringen: *"Hedersomnämmande ges till Republiken Klarälvdal'n, Värmland, för deras annorlunda arbetsformer för sin bygds utveckling. I samarbete med skolan, inom olika teman för ungdomar, har föreningen utvecklat hembygds-kännedomen och engagemanget för det lokala utvecklingsarbetet och därmed visar på de möjligheter som finns att leva och verka i Klarälvdalen."*

Det andra priset, "Landispriset", delas ut av Tidningen Land och Föreningsbanken och Republiken valdes ut bland 400 medtävlare och blir därmed Sveriges bästa landsbygdsprojekt. Fantastiskt roligt! Anledningen, utöver att vi åstadkommit osedvanligt mycket,

formuleras så här: *"Med humor och glädje samarbetar det här gänget över by- och kommungränser för en gemensam sak. I kampen för att öka stoltheten över den egna bygden och locka turister för att säkra servicen och skapa jobb, används okonventionella metoder. De litat inte på att någon annan skall ta itu med deras problem och fungerar som fina förebilder på alla fronter."*

Vi tackar för uppmärksamheten och går vidare med förnyade krafter!

Solsta Café

Republiken får stor nationell uppmärksamhet när vi blir huvudattraktionen i SVT:s sommarprogram "Solsta Café" under ledning av Bengt Alsterlind. Intervju med presidenten Petter i Boa, tillagning av motti å fläsk, sång och musik – det var väldigt roligt att få komma hem i de svenska vardagsrummen, husvagnarna och varhelst teveapparaterna stod på!

Världens längsta metartävling

Tolv skolor längs Klarälven deltar den 20 september i en gemensam fisketävling. Förutom att det blir ett mycket lyckat arrangemang kommer tävlingen så småningom med i Guinness Rekordbok som världens längsta metartävling!

Löjtnant Wilhelm Edgren

En av de stora pionjärerna i Klarälvdalen var löjtnanten Wilhelm Edgren. Vi har en idé om att instifta ett hederspris i hans namn att dela ut till förtjänta eldsjälur. Efter idogt detektivarbete av främst kulturministern Bengt R Jacobsson inbjuds löjtnantens ättlingar och allmänheten till en minneshögtid i Dalby kyrka. Därmed läggs grunden för Edgrenspriset.

"Min lilla bingolott"

I bussen på väg till Konserthuset i Göteborg i mars bestämmer sig Republikanska Kalasorkestern för att skriva en låt med svensktoppstycke. Ämnet skall vara livsviktigt, men eftersom kärleken anses något överrepresenterad som tema får det bli något annat och lika viktigt: Bingolotto. Dessa märkliga timmar då hela nationen umgås som en enda stor familj, fast var och en för sig.

Hursomhelst, låten skrivs, spelas så småningom in och skickas till Värmlandstoppen för att delta i uttagningen. "Min lilla bingolott" går in på listan och ligger som bäst trea, därefter läggs programmet ned. Vår tolkning är att man efter detta bidrag tyckte att det inte kunde bli bättre och tog konsekvenserna av det.

Intressant i sammanhanget är att låten aldrig gick att köpa i affärerna och därför måste klassificeras som en mytisk del av Värmlands kulturarv.

Ministrar 1995

President Petter i Boa:
Peter Larsson, Höljes

Den visa presidenten:
Doris Sundholm, Ambjörby

OMVÄRLDSMINISTERIET
Omvärldminister:
Gunnar Hjerdt Bengtsson

Myndighetserska:
Viviann Gerdin, Sysseleback

Ombildningsminister:
Kjell Arstad, Stöllet

KRAFTSAMLINGSMINISTERIET
Chefsideolog:
Gunnar Lindberg, Ekshärad

Gudstjänsteman:
Per-Thore Persson, Norra Råda

Optimistlur:
Bengt Gustavsson, Edebäck

DALGÅNGSMINISTERIET
Försvarsminister & chef för
"Kommando 11:a":
Lennart Norén, Fastnäs

Jord- & skogsbruksminister:
Bertil Jonasson, Ekshärad

Resurshushållerska:
Anna-Stina Kapla, Stöllet

VÄXTHUSET
Ungdomsminister:
Maria Nordmark, Ekshärad

Generationsgenerator:
Lars Nilsson, Edebäck

Motvaltare:
Håkan Hugosson, Stöllet

KULTURMINISTERIET
Kulturminister:
Bengt R Jacobsson, Ekshärad

Lättpoet:
Torleif Styffe, Ransby

KOMMERSMINISTERIET
Handelsminister:
Sten Ekengren, Ekshärad

Näringsminister:
Nils-Eric Magnusson, Sysseleback

Handelsbiträde:
Ingrid Ekengren, Ekshärad

LEDIGHETSMINISTERIET
Turistminister:
Anders Wiss, Torsby

Fiskeriminister:
Per-Tore Persson, Sysseleback

Sportminister:
Claes Widell, Sysseleback

ORDNING&REDAMINISTERIET
Ekonomminister:
Kjell-Eric Branhammar,
Sysseleback

Ordbruk & bokstavsskötsel:
Marianne Johnsson, Ambjörby

Verksamhetsberättelse 1995

Republiken Klarälvdal's medlemmar under 1995 är ca 500 st.

- ✓ Republiken har verkat och synts i olika medier många gånger under året.
- ✓ Flera kontakter har tagits med TV4 om utvidgning av sändningsområdet för lokalsändningar men hittills utan resultat.
- ✓ Republiken deltog i Flottningsfestivalen i Clamecy i Frankrike.
- ✓ Republiken har tagit ett antal kontakter med Vägverket för att få till stånd bättre vägar i vårt område.
- ✓ Republiken har genomfört sitt bejublade "Jubel i Slyn!" i Konserthuset i Göteborg och i TV4.
- ✓ Reklammissigt gjorde Republiken en stor insats med "Motti å fläsk" under friidrotts-VM i Göteborg.
- ✓ Republiken deltog även i Potatisfestivalen.
- ✓ Fototävlingen blev en stor succé.
- ✓ Republiken har under året deltagit i olika röjningsprojekt i Dalen.
- ✓ Republiken deltog med stor framgång i "Solsta Café" i TV2.
- ✓ Republiken ordnade världens längsta fisketävling – ca 15 mil – för skolorna i Klarälvdalen mellan Långflon och Råda.
- ✓ Republikens PR-resa med Lusten-båtar i älven blev en stor succé.
- ✓ Republiken har även haft sin tidning, Dalens Nyheter, i Värmlands-Bygden.
- ✓ Republikens instiftande av "Edgrenspriset" blev en minnesvärd tillställning.
- ✓ Republikens Växthus har arbetat hårt med att återskapa ungdomens tro på bygdens framtidsmöjligheter inom det området.
- ✓ Republiken har kämpat hårt för att få till stånd en orienteringstavla vid den nya fina rastplatsen i Råda.
- ✓ Republiken har under 1995 tilldelats det prestigefyllda "Landis-priset", vilket vi med stolthet och tacksamhet noterar. Samtidigt förpliktat detta pris till att vi inte förtrötts i våra fortsatta ansträngningar för att förbättra för invånarna i vår vackra Klarälvdal.
- ✓ Republiken har deltagit i olika projekt när det gäller EU som vi tror (vet) att det i framtiden kan ge bidrag till olika projekt i Klarälvdalen.
- ✓ En av Republikens ministrar, Marianne Johnsson, har visat sitt stora kunnande i frågetävlingen "Jeopardy" i TV4, där hon sopat mattan med övriga intelligensen i Sverige.

Detta är endast en del av vad Republiken åstadkommit under det gångna året och vi hoppas att även de kommande åren skall bli lika framgångsrika.

1996

- 22 januari **Hemlighusmöte** på Klarälvdalens Folkhögskola, Stöllet. Ordenshuset i Värnäs. Vägverket. Flottning, fiske, turism. Campingen i Värnäs. EU-information. Dalens Nyheter.
- 20 februari **ÅRSMÖTE** på Värmlandsporten i Värnäs. Utöver sedvanlig dagordning utnämndes ambassadörer och ett antal teman avstämdes.
- 2 april **Hemlighusmöte** i Finnskoga Motorklubbs lokal i Höljes. Gäst från Torsby kommun. Avstämning av ärenden och projekt.
- 25 april **Möte med European Rivers Network** i London. EU-ministern och optimistministern presenterar Republiken för ett EU-projekt under skapande.
- 29 april **Idéforum** på Nygårdsskolan – skolan och Länsstyrelsen inbjuder till samtal om skolans och bygdens framtid. Leder till seminarium 19 september.
- 22 maj **Hemlighusmöte** på Edebäcks bygdegård. Klarälvmässan i september. Pärmar på biblioteken. Fler buskuppror. Rapport från London. Hantverksdag.
- 5 augusti **Hemlighusmöte** hos Vildmark i Värmland, Torsby. Rekordstor kolbullepanna. Vägunderhåll. Kulturrapport. Republikansk rastplats. Växthusets fisketävling. Kansli och lokaler på Nygårdsskolan.
- 5 september **Trojkamöte** på Värnäs Camping. Medborgarregister, avgifter, postgiro, telefon. Seminarium "Landsbygdsturism" i Östersund. Genrep kolbulle.
- 14-15 september **Klarälvmässan** på Hagfors Flygplats. Republiken med i Guinness rekordbok.
- 19 september **"Vad gör vi nu?"** – seminariedag på Nygårdsskolan med 250 deltagare och många förslag till dynamisk utveckling av bygden. Skolan skall läggas ned av Landstinget.
- 1 oktober **Hemlighusmöte** hos Kulturkoppra i Ransby. Jakt- och fiskemuséet. Gäster från Tyskland. Konferens i Oslo. Rapporter och avstämningar.
- 16-17 november **Hemlighus-konferens** i två dagar på Pålstorp i Höljes. Visionssamtal med konsekvenser. Ideell eller ekonomisk förening. Extra årsmöte. Projekttablå. Kraftsamling.
- 26 november **Optimistministern går på glödande kol** i Forshaga. Han trodde att det skulle gå bra och det gjorde det.
- 27 november **Hemlighusmöte** på Församlingshemmet i Ekshärad. Avlysningen. Dalens Nyheter. European Rivers Network. Flottningstraditionsföreningen. Analys av Nygårdsskolans möjligheter. Rapporter och avstämning.
- 27 november **Extra årsmöte nr 1** på Församlingshemmet i Ekshärad. Namnbyte till "Republiken Klarälvdal'n" och antagande av nya stadgar.
- 1 december **Republikanskt kansli** öppnas på Nygårdsskolan
- 18 december **Extra årsmöte nr 2** på Klarälvdalens Folkhögskola i Stöllet. Namnbyte till "Republiken Klarälvdal'n" och slutligt antagande av nya stadgar.

European Rivers Network

Under året involveras Republiken i en förstudie till ett projekt som vänder sig till bygder som utvecklats kring vattendrag, European Rivers Network. Projektet sorterar direkt under Europakommissionen och styrs från England. Skottland, Nordirland, Spanien, Frankrike, Finland och Sverige har anmält sitt intresse.

Kölbullerekord på Klarälvmässan

Republiken medverkar på Klarälvmässan på Hagfors Flygplats. En härlig folkfest och vi får stor uppmärksamhet när presidenten Petter i Boa med

anhang steker världens största kölbulle (värmländsk "fläskpannkaka") och därmed kommer in i Guinness Rekordbok! Den mäter 80 cm i diameter (det gamla rekordet var på 67 cm) och tillagas i en specialdesignad stekpanna som enligt obekräftade rykten tillverkats i ett av järnverken i trakten.

Vad gör vi nu?

Svensk industri går ganska bra för tillfället, men det är något som inte stämmer. Nyanställningarna uteblir och investeringar innebär snarare friställningar. Industrisamhället har helt enkelt gjort sitt som sysselsättare, vi kommer att producera mer än nånsin

med allt färre anställda i produktionen.

"Vad gör vi nu?" är en berättigad fråga i det sammanhanget och eftersom ingen kan ge något svar på den så bjuder vi in till en kreativ kraftsamling där alla är välkomna. Ca 250 personer vill vara med och fundera över framtiden och byta erfarenheter och idéer. En väldigt positiv dag ... tills någon hör på radion att "idag har Landstingsstyrelsen beslutat att lägga ned Nygårdsskolan". Vilken tajming! Nåväl, vi är ju på plats för att lösa problem och detta blir början till en förstudie som blir början till ett enastående republikanskt projekt som beskrivs i en egen artikel i den här rapporten. Läs den och konstatera att envetenhet, påhittighet och en brinnande låga kan

göra det omöjliga möjligt!

Republikanskt kansli på Nygårdsskolan

Den 1 december öppnar Republiken kansli på Nygårdsskolan. Det skall vara centrum för den förstudie om skolans framtid som vi fått i uppdrag att göra. I den processen ingår att bjuda in så många medborgare som möjligt från så många sammanhang som möjligt och bland annat öppnas en "Pratstuga" varje tisdagskväll. De tankar, idéer och funderingar som kommer upp på de här kvällarna sammanställs och kommer att ligga till grund för besluten om Nygårds framtid. Slutrapporten kommer i mars 1997.

Ministrar 1996

President Petter i Boa:

Peter Larsson, Höljes

Den visa presidenten:

Doris Sundholm, Ambjörby

OMVÄRLDSMINISTERIET

Omvärldsminister:

Gunnar Hjerdt Bengtsson

EU-minister (Extra Uppgifter):

Lars-Erik Henriksson, Ekshärad

Myndighetserska:

Viviann Gerdin, Sysseleback

Ombildningsminister:

Kjell Arstad, Stöllet

KRAFTSAMLINGSMINISTERIET

Chefsideolog:

Gunnar Lindberg, Ekshärad

Gudstjänsteman:

Per-Thore Persson, Norra Råda

Optimistlur:

Bengt Gustavsson, Edebäck

DALGÅNGSMINISTERIET

Jord- & skogsbruksminister:

Bertil Jonasson, Ekshärad

Försvarsminister & chef för

"Kommando 11:a":

Lennart Norén, Fastnäs

Resurshushållerska:

Annastina Kapla, Stöllet

VÄXTHUSET

Ungdomsminister:

Maria Nordmark, Ekshärad

Generationsgenerator:

Lars Nilsson, Edebäck

Motvaltare:

Håkan Hugosson, Osebol

KULTURMINISTERIET

Kulturminister:

Bengt R Jacobsson, Ekshärad

Lättpoet:

Torleif Styffe, Ransby

KOMMERSMINISTERIET

Handelsminister:

Sten Ekengren, Ekshärad

Näringsminister:

Britt-Marie Aas, Stöllet

Handelsbiträde:

Ingrid Ekengren, Ekshärad

LEDIGHETSMINISTERIET

Turistminister:

Anders Wiss, Torsby

Fiskeriminister:

Per-Tore Persson, Sysseleback

Sportminister:

Claes Widell, Sysseleback

ORDNING & REDAMINISTERIET

Ekonomminister:

Kjell-Eric Branhammar,

Sysseleback

Ordbruk & bokstavsskötsel:

Marianne Johnsson, Ambjörby

Vakansminister:

Petra Hermansson, Ekshärad

Verksamhetsberättelse 1996

- ✓ Republiken har för 1996 ca 500 medlemmar.
- ✓ Under året har flera sammankomster hållits med Vägverket för att försöka åstadkomma förbättringar för våra dåliga vägar.
- ✓ Dalens Nyheter har utkommit ett antal gånger och har mottagits mycket positivt av bygdens befolkning.
- ✓ Republiken har vid flera tillfällen uppmärksammats i massmedia (radio, TV och tidningar).
- ✓ Vi har fått i uppdrag av Länsstyrelsen och Landstinget att försöka åstadkomma något som gör att Nygårdsskolan kan räddas från nedläggning.
- ✓ Vi har påbörjat en reklamkampanj med Pubaftnar på olika ställen i Klarälvdalen.
- ✓ Vi deltar som EU-innovatörer tillsammans med liknande landsbygdsgrupper i England, Irland, Spanien m fl länder i Europa för att tillsammans verka för utveckling på landsbygden i stället för avveckling.
- ✓ Vi har även genomfört ett antal röjningsprojekt efter Klarälvdalen.
- ✓ Vi har medverkat till bildandet av Norsk-svenska Flottningstraditionsföreningen.
- ✓ Detta är bara ett axplock av vår verksamhet under 1996

Vi vill varmt tacka alla som på olika vis stöttat vår verksamhet, alla som deltagit i uppvaktningar av olika myndigheter eller på annat vis varit behjälpliga under det gångna året.

1997

- 13 januari **Hemlighusmöte** i Råda Församlingshem.
"Råda 2000" står för värdskapet. Kärnåsen. Flottningsfestival i Trysil. Ordenshuset i Värnäs. Förstudie Nygårdsskolan. Dalens Nyheter. Ungdomsträff. Republikansk pubafton i Höljes. Diskussion om politiker och vanligt folk.
- 3 februari **Trojkamöte** hos Gunnar Hjerdt B-n i Ekshärad.
Diskussion om organisation, förankring av beslut, demokrati och rapportering.
- 19 februari **Trojkamöte** i Brostugan i Uddeholm.
Republikens förhållande till lokala grupper, hembygdsföreningar etc, Hemlighusets mötesordning, Republikens ansikte utåt, interna olikheter.
- 19 februari **Hemlighusmöte** i Brostugan i Uddeholm.
Brostugan, vägärenden, Dalens Nyheter, PUB-verksamheten, norskt skjutfält mm.
- 1 mars **Optimistluren** i Högboda & **PUB-afton** i Höljes.
- 17 mars **Hemlighusmöte** i Backa Ordenshus.
Organisationsfrågor, konferenser, REVÄST-rapport om Republiken, föreningen PSA (På Støllitt Allvar), förstudie Nygård mm.
- 12 april **ÅRSMÖTE** i Ambjörby Folkets Hus.
Utöver sedvanlig dagordning avhandlades röjning, dokumentation av flottningen, flaggor mm. Därefter vidtog Republikansk PUB-afton.
- 28 april **Hemlighusmöte** på Nygårdsskolan i Ekshärad.
Vägrapport. Flottning. Klarälvmässan. PSA. Turismkonferens i Tällberg. Nidaros 1000 år. Rastplatsen i Fastnäs på gång. Beslut om ny logotype.
- 16 juni **Hemlighusmöte**
- 21 juli **Trojkamöte** på Nygårdsskolan i Ekshärad.
Landstingets annonserade försäljning av skolan, driftsoffert.
- 25 augusti **Hemlighusmöte** i Byns Camping i Ekshärad.
Ordenshuset i Värnäs, medborgarbrev, anbud på Nygårdsskolan, presidentens 50-årskalas, Edgrensfonden, Frödingstipendiat Torleif, avstämningar mm.
- 13-14 september **Klarälvmässan** på Hagfors Flygplats. Republiken står för "Det Stora Hoppet"
- Oktober **Republikens 15-milamete** för skolorna längs Klarälven kommer med i Guinness Rekordbok!
- 5 oktober **Trojkamöte** angående Nygårdsskolan. Republiken bjuder 800 000 kr för anläggningen.
- 21 oktober **Hemlighusmöte** i Sundholms kök i ambjörby.
Gäster med vikingaintresse. Flottningen. Turismen. 640 medborgare i registret. Vägproblem filmade. Pilgrimsprojekt i Ekshärad.
- 24 oktober **Presidenten överlämnar 61 625 kr** till Barncanceravdelningen i Karlstad. Pengarna samlades in när Petter i Boa fyllde 50 år den 6 september.
- 29 oktober **Träff på Landstinget** om Nygårdsskolan.
Villkor kring affären och EU-projekt.
- 8 december **Hemlighusmöte** på Nygård i Ekshärad.
Edgrenspriset till Gunnar Svensson. Flottningen på Klarälven avslutad. Övertagandet av Nygård. Dokumentation av inventarier på Nygård. Medeltidsbyn. Klarälsväg 957. Rastplatsen i Fastnäs. Pubafton.
- 9 december **Trojkamöte** angående Nygårdsskolan. Beslut om att köpa anläggningen för 600 000 kr.
- 29 december **PUB-afton** på Nygårdsskolan i Ekshärad.

Förstudie av Nygårdsskolan

I mars är förstudien av Nygårdsskolans möjligheter avslutad och överlämnas till Landstinget och Länsstyrelsen. Den andas hoppfullhet och pekar på ett antal områden som kan utvecklas och kommersialiseras så att arbetstillfällen skapas. Omvärldskontakterna är helt avgörande och förslaget är att profilera Nygård som ett centrum för utveckling av idéer, människor och verksamheter. Småskalighet, mångfald och samverkan skall prägla genomförandet. Inriktningen bör fånga upp och spinna vidare på Nygårdsskolans traditioner inom områden som hushållning, matkultur, ekologi, seder & bruk, turism etc.

Övertagande av Nygård

Under våren för Republiken samtal med Landstinget om möjligheterna att driva ett projekt för att fylla anläggningen med verksamheter och hyresgäster enligt förstudien, men strategin är klar – Nygård skall säljas mot anbud.

Det är ett stort steg för en ideell förening att äga en fastighet som kostar en miljon om året i drift, men samtidigt är det en utmaning att visa att det går att omvandla en nedlagd skola till en attraktiv arbetsplats. Vi går till och med så långt att vi gör en kalkyl, men den blir ingen rolig läsning. Trots att logiken är emot oss – eller kanske just därför? – lägger vi ett bud på anläggningen och får den. Läs allt om det projektet i ett särskilt kapitel i den här rapporten!

Gamla och nya arbetsmodeller

I slutet av -96 började det komma signaler inom Hemlighuset att vi borde se över vår arbetsordning, hur vi förhåller oss till varandra och utåt. Orsaken till denna frustration var en kulturkrock mellan två synsätt. Å ena sidan en etablerad mötesordning där ordförande leder processen, beslut tas i demokratisk ordning och genomförandet präglas av en takt som alla kan hänga med i, gärna genom tillsättande av arbetsutskott så att man inte gör något förhastat. Den modellen återfinns bland annat i det politiska systemet.

Å andra sidan har vi en modell som premierar handlingskraft och snabba resultat. "Är vi överens? Då kör vi!" Näringslivet präglas av det förhållnings-sättet eftersom det gäller att leverera nyttigheter och vara flexibel.

Detta blev föremål för ett antal Trojka-möten, dvs en liten grupp kring presidenten som är till för att föra viktiga diskussioner och ta ställning i betydelsefulla ärenden. En del frågetecken reddes ut och kontentan blev ungefär så här: Vi skall vara rädda om demokratin när vi bestämmer våra visioner och strategier så att vi är överens om de stora linjerna och vad Republiken är till för. När vi sedan skall förverkliga ambitionerna är det viktigt att vi stöttar och ger varandra handlingsutrymme för det är resultaten som bygger upp vårt självförtroende och skapar vårt anseende i omvärlden. Demokratin är alltså ett utmärkt verktyg för förankring men den är ineffektiv när det gäller att verkställa beslut, personligt ansvar

och organisationens fulla förtroende är den främsta drivkraften för var och en som vill bidra till helheten.

PSA – ungdomar på stöllitt allvar

Det började med att optimistluren Bengt G fick kontakt med några ungdomar på Högskolan i Karlstad. Generationsklyftan fylldes igen av ömsesidig sympati och vi träffades då och då för att prata om samhället, näringslivet och det andra ännu viktigare livet. Omvärldsmministern Gunnar HB och EU-ministern Lars-Erik H liksom en professionell vän vid namn Ethel Wallberg anslöt sig, fler ungdomar ville vara med och vi njöt av symbiosen mellan erfarenheter och ungdomlig entusiasm. Fortfarande utan konkreta mål, mer som en själarnas gemenskap.

Så småningom uppstår en längtan att få föra ut våra tankar och idéer till resten av världen och den 4 maj ställer vi till med "en föreställning om en föreställning" på Sundsta-aulan. "På Stöllitt Allvar" heter den och det blir det! Efter det att vår president serverat ca 700 personer nävgröt med fläsk bjuder vi på en knivskarp analys av läget just nu, beskriver vad som görs, talar om vad som borde göras och avslutar med att presentera lösningen på alla samhällsproblem.

Planeringsmodellen som ledde fram till detta var som vanligt. När vi hade pratat lite löst om att göra något utåtriktat utan att veta vad eller hur, går unge herr Per Bjergestam och bokar Sundsta-aulan. Och därmed var vi igång.

Denna föreställning följs av fler framträdanden i olika sammanhang och vi blir tvungna att bilda en förening för att kunna hantera alla pengar vi tjänar, nämligen "Samhällsföreningen PSA – På Stöllitt Allvar". Det är inte helt okomplicerat att drabbas av framgång ...

Protest mot norskt övningsskjutfält

Den norska militären planerade ett skjut- och övningsskjutfält i Gravberget i Hedmarks fylke, alldeles intill gränsen mot vår Republik. Detta skulle påverka naturen, boendemiljön och turismen till det sämre och chefsideologen författade därför en protestskrivelse till berörda myndigheter där det mellanfolkliga hänsynstagandet lyfts fram som bevekelsegrund.

Så småningom deltar vår president Petter i Boa i en uppvaktning av det norska Folketinget och därefter läggs planerna på ett skjutfält ned. Om det beror på Republikens milda brösttoner eller inte låter vi vara osagt, men det är resultatet som räknas.

Gåva till Barncanceravdelningen

Under hösten fyllde presidenten Petter i Boa 50 år och undanbad sig presenter, i stället lyckades han skaffa och baxa fram ett stort kassaskåp med istoppningslucka och bad gästerna skänka pengar till Barncanceravdelningen i Karlstad. Generositeten var stor! Den 24 oktober överlämnade Petter i Boa under sång och musik 61 625 kronor till de cancersjuka barnen.

Det behöver väl knappast påpekas att själva 50-årskalaset blev en hejdundrande fest med flera hundra gratulanter varav de flesta hann gå hem innan Petter fyllde 51.

Ministrar 1997

President Petter i Boa:
Peter Larsson, Höljes

Chefsideolog:
Gunnar Lindberg, Ekshärad

KRAFTSAMLINGSMINISTERIET
Den visa presidenten:
Doris Sundholm, Ambjörby

Optimistlur:
Bengt Gustavsson, Edebäck

OMVÄRLDSMINISTERIET
Omvärldsminister:
Gunnar Hjerdt Bengtsson
EU-minister (Extra Uppgifter):
Lars-Erik Henriksson, Ekshärad

Marknadsminister:
Maria Nordmark, Ekshärad

DALGÅNGSMINISTERIET
Jord- & skogsbruksminister:
Bertil Jonasson, Ekshärad

Försvarsminister & chef för
"Kommando 11:a":
Lennart Norén, Fastnäs

Näringsminister:
Britt-Marie Aas, Stöllet

Turistminister:
Anders Wiss, Torsby

Sport- & ledighetsminister:
Claes Widell, Sysseleback

KULTURMINISTERIET
Kulturminister & Lättpoet:
Torleif Styffe, Ransby
Gudstjänsteman:
Per-Thore Persson, Norra Råda

ORDNING&REDAMINISTERIET
Finansminister:
Mats Engström, Ekshärad

Ordbruk & bokstavsskötsel:
Vakant

Medborgarminister:
Lars Nilsson, Edebäck

RESURSMINISTERIET
Kjell Arstad, Inga-Britt Berglund,
Ingrid Ekengren, Sten Ekengren,
Lars-Anders Frykelid, Viviann
Gerdin, Petra Hermansson,
Bengt Rune Jacobsson,
Annastina Kapla, Bo Lundén,
Isabell Lundén, Per-Tore
Persson, Anders Skoog, Bengt
Åsemark.

Verksamhetsberättelse 1997

Republiken har varit mycket aktiv på olika fronter under året.

- ✓ Projekt Nygård har engagerat många, från förhandlingar till förvärvet av fastigheten.
- ✓ Väggruppen har under ledning av Anders Skoog gjort ett gediget arbete för att våra vägar skall få bättre standard.
- ✓ Lennart Norén har fortsatt sitt jobb med röjningen utefter älven. Han arbetar också vidare med flottningsstatyn i Fastnäs.
- ✓ Vår president har firat 50-årskalas med stor uppslutning av medborgare. Presenten till presidenten, ca 60 000 kr, överlämnades till Barncanceravdelningen i Karlstad i samband med underhållning av republikanska gycklare. Mycket uppskattat av de sjuka barnen.
- ✓ Republiken har för 1997 ca 650 medlemmar.

Vi vill varmt tacka alla som på olika vis stöttat vår verksamhet, alla som deltagit i uppvaktningar av olika myndigheter eller på andra vis varit behjälpliga under det gångna året.

1998

- 27 februari **PUB-afton** i Höljes
- 3 mars **Hemlighusmöte** på Värmlandsporten i Värnäs. Glesbygdstriksdagen. Kulturstig. Flottningsstatyn i Fastnäs. Övertagandet av Nygård. Fasadflaggor. Extra: Vägmöte med allmänheten och Per Rydberg.
- 15 april **ÅRSMÖTE x 2**
Under två på varandra följande årsmöten antogs en kompletterande paragraf i stadgarna som möjliggör förvärv och drift av fastigheter.
- 22 april **EU-projektet Nygård godkänns!** Nygård + Rovdjur + Medeltidsby = 36 miljoner kronor.
- 26 april **Öppet Hus** på Nygård.
- 13 maj **Trojkamöte** på Nygård i Ekshärad
- 28 maj **ÅRSMÖTE** på Nygård i Ekshärad.
Utöver sedvanlig dagordning avhandlades banklån till Nygård, vägfrågor, röjning, rastplats och flottarmonument.
- 8 juli **Invigning av rastplatsen i Fastnäs.** 320 personer kom liksom TV, radio och tidningarna.
- 25 juli **Auktion** på Nygård.
- 31 augusti **Nygårds Vänner**
- 12 september **Ettårsjubileum** av presidentens 50-årsdag: Fest på Pålstorpsloggen i Höljes!
- 22 september **Hemlighusmöte** hos Doris i Ambjörby
Rastplatser, Munkfors, Nygård, besök från Vatikanen, Edgrensfonden, äldrekooperativ i Höljes, norskt skjutfält mm.
- 25 september **Första spadtaget** för stavkyrkan med kardinaler från Rom.
- 12 november **Biskopsvisitation** på Församlingshemmet i Ekshärad.
- 1 december **Hemlighusmöte** på Långberget.
Rapport från skottlandsresa, Nygård, vägar, riksdagskontakter, Årets Värmlänning, avstämningar och rapporter.
- 12 december **Öppet Hus** på Nygård

Nygård blir EU-projekt

Den 22 april godkänns EU-projektet Nygård! Därmed ges klartecken för de tre projekten Navet (Nygård), Rovdjurscenter och Medeltidsbyn, totalt klubbas en budget på 36 miljoner kronor. Läs om Nygårdsprojektet i den separata artikeln i denna rapport!

Rastplatsen i Fastnäs invigs

Det började med att Torsby kommun tänkte lägga ned ett antal rastplatser längs väg 62 genom Klarälvdalen eftersom de var för dyra i underhåll. Då använde vi den enkla kreativa tekniken att tänka tvärtom, dvs "Hur gör vi en rastplats lönsam?"

Under ledning av eldsjälén Lennart Norén inleddes ett projekt för att bygga en ny rastplats i Fastnäs. Det krävde mycket arbete och ca 50 000 kronor i kostnader, men efter ett antal lobbyturer och målinriktad envetenhet blir rastplatsen verklighet.

Ett flottarmonument byggs på det gamla brofundamentet och flottningens historia berättas på en stor pelare som dessutom rymmer en karta över Republiken Klarälvdal'n samt ett antal reklamskyltar för hugade sponsorer.

Invigningen går av stapeln den 8 juli. Presidenter Petter i Boa och president Jeltsin kommer med båt till stranden nedanför rastplatsen och tågar upp med sina flottarhaksförsedda livvakter. Där väntar 320 personer

som får motti och fläsk, sång och musik av DalenSkaparna och en festlig invigning av rastplats såväl som flottarmonument.

Allt dokumenteras noggrant av massmedia – TV, radio och tidningarna mötte man- och kvinngrant upp och gav god publicitet åt Republiken och vårt ganska märkliga tilltag.

När rastplatsens ekonomi så småningom redovisas är överskottet 14 000 kronor och det har alltså uppstått genom försäljning av reklamplatser. Den påstått dyra soptömningen löstes genom att Lennart och hans kamrater helt sonika tog bort soptunnan och då slängde folk ingenting på rastplatsen. Återigen lönade det sig att tänka tvärtom!

Nygårds Vänner

Eftersom Nygårdsskolans långa och välrenommerade epok är över är det viktigt att bevara och dokumentera dess historia. För den skall startas en förening, Nygårds Vänner, som åtar sig detta viktiga uppdrag.

Romare och biskop gräver för stavkyrka

Ett av projekten på Nygård har som mål att skapa en medeltidsby. Mitt i den skall det stå en stavkyrka och det bygget påbörjas den 25 september genom att långväga gäster från Rom hjälper biskopen Bengt Wadensjö och kyrkoherde Per-Thore Persson att ta

de första spadtagen. Det är monsignore Piero Coda och Don Pietro Sigurani som uppvisar en betydligt bättre grävteknik än de svenska representanterna.

President Petter i Boa hälsade de långväga pilgrimerna välkomna till Republiken (tolkad av biskop Wadensjö, dock med vissa svårigheter när det gällde uttrycket "stöllighet"), optimistministern berättade om Nygård på italienska och chefsideologen Gunnar Lindberg talade om pilgrimsleden till Nidaros.

Riddare, medeltida musikanter, sångare och dansare hälsade de italienska gästerna välkomna i samband med spadtagen.

Biskopsvisitation i Ekshärad

Det blev några dagar med religiösa förtecken hösten -98 för den 12 november kom Bengt Wadensjö på biskopsvisitation till Ekshärad, temat var "Att återfinna Gud". Omvärldsministern Gunnar HB och optimistministern Bengt G var inbjudna till denna unika kväll tillsammans med skolan, ungdomar, pilgrimsprojektet och förtroendevalda. Det blev ett intressant samtal om tro och hopp, Optimistministern dristade sig att mena att "om folk trodde lika mycket på Gud som på Nygårdsprojektet så skulle kyrkan se annorlunda ut". Biskopen höll med.

Påpekas bör att orden "inspiration" och "entusiasm" betyder att man har återfunnit Gud.

Ministrar 1998

President Petter i Boa:

Peter Larsson, Höljes

Chefsideolog:

Gunnar Lindberg, Ekshärad

KRAFTSAMLINGSMINISTERIET

Den visa presidenten:

Doris Sundholm, Ambjörby

Optimistlur:

Bengt Gustavsson, Edebäck

OMVÄRLDSMINISTERIET

Omvärldsminister:

Gunnar Hjerdt Bengtsson

EU-minister (Extra Uppgifter):

Lars-Erik Henriksson, Ekshärad

Marknadsminister:

Maria Nordmark, Ekshärad

DALGÅNGSMINISTERIET

Jord- & skogsbruksminister:

Bertil Jonasson, Ekshärad

Försvarsminister & chef för "Kommando 11:a":

Lennart Norén, Fastnäs

Vägminister:

Anders Skoog, Fastnäs

Näringsminister:

Boo Jansson, Stöllet

Turistminister:

Inga-Britt Berglund, Ekshärad

Sport- & ledighetsminister:

Claes Widell, Sysseleback

KULTURMINISTERIET

Kulturminister & Lättpoet:

Torleif Styffe, Ransby

Gudstjänsteman:

Per-Thore Persson, Norra Råda

ORDNING&REDAMINISTERIET

Finansminister:

Mats Engström, Ekshärad

Ordbruk & bokstavsskötsel:

Vakant

Medborgarminister:

Lars Nilsson, Edebäck

RESURSMINISTERIET

Kjell Arstad, Ulla-Karin

Bergström, Ulla-Britt Björfeldt

Johansson, Ingrid Ekengren,

Sten Ekengren, Carl-Erik

Engström, Lars-Anders Frykelid,

Viviann Gerdin, Anita

Gustavsson, Petra Hermansson,

Bengt Rune Jacobsson,

Annastina Kapla, Bo Lundén,

Isabell Lundén, Per-Tore

Persson, Anders Wiss, Bengt

Åsemark.

Verksamhetsberättelse 1998

1998 har varit ett mycket aktivt och framgångsrikt år i Republikens historia:

- ✓ Det stora projektet har varit utvecklingen av Nygård till en ekshärlig mötesplats fylld av hyresgäster och konferenser. Sedan övertagandet i april har praktiskt taget alla uthyrningsbara ytor fyllts med hyresgäster. Omfattande ombyggnader och restaureringar har påbörjats och projektet är sammantaget mycket framgångsrikt. En viktig roll i denna succé spelar Yrkesakademins utbildning av kockassistenter och den fantastiska mat som kan avnjutas på Nygård.
- ✓ Vägutskottet har fortsatt sitt goda arbete med att kämpa för en högre vägstandard. Vägverkets Per Rydberg har medverkat vid ett vägmöte.
- ✓ Under pompa och ståt och besök av Petters presidentkollega Jeltsin samt med komplett massmediauppslutning invigdes rastplatsen med flottarstaty och dito information i Fastnäs den 8 juli.
- ✓ Den 25 september besöktes Nygård av 13 st katolska präster av viss dignitet från Vatikanen och fick vederbörligt respektfullt och festligt bemötande.
- ✓ En skrivelse har skickats av Republiken till Stortinget i Oslo med invändningar mot de norska planerna att bygga ett militärt skjutfält vid Gravberget. Presidenten har även gjort statsbesök i Stortinget för att understryka allvaret i våra protester.
- ✓ Omvärldsministern och optimistluren har varit på studiebesök i Skottland för att studera den sociala ekonomin och lokala initiativ. Vi hänger väl med i samhällsutvecklingen.
- ✓ Vår kulturminister och tillika lättpoet Torleif Styffe har utnämnts till Årets Värmlänning!
- ✓ Som Edgrenspristagare har utsetts Gunnar Svensson, Ransby.
- ✓ "Dalenskaparna" och "Hjerdt och Pratsjukas Förbund" har vid ett stort antal tillfällen spridit Republikens och Nygårds budskap till alla som velat höra på samt andra.
- ✓ Tre nummer Dalens Nyheter har utkommit i juli, september och december.
- ✓ Republiken har under 1998 haft ca 600 medlemmar.

Vi vill rikta ett varmt och hjärtligt tack till alla som stött vår verksamhet och alla som på olika sätt varit behjälpliga under det gångna året

1999

- 25 januari **Hemlighusmöte** på Nygård i Ekshärad.
Ung Kraft, riksdagsbesök, Kulturkoppra, F-lottningen, TUR I DALEN, Pilgrimsprojektet, avstämningar och rapporter.
- 24 februari **Riksdagsgrupp** till Nygård.
- 15 mars **Hemlighusmöte** på Nygård i Ekshärad.
Kårebolssättern, VinterEkshärad, Torsby Adventure, dialektdag, Ekshärads sockengrupp, Dalens Nyheter, HEM-längtan, Nygård, avstämningar och rapporter.
- 21 april **ÅRSMÖTE** på Kulturkoppra i Ransby.
Utöver sedvanlig dagordning avhandlades nygårdslån, start av BolagsBolaget, presidentmöte Klarälvdal'n & Jämtland mm.
- 17 maj **Hemlighusmöte** på Nygård i Ekshärad.
Vykortsvernissage, rastplatsjubileum, radiostation, avstämningar och rapporter.
- 7 juli **Ettårsjubileum rastplatsen i Fastnäs.** Nästan 300 personer kom!
- 14 september **Hemlighusmöte** i Höljes.
Ungdomsråd, presidentens träff med svenska ministrar, ny vägdirektör, Nygård, avstämningar och rapporter.
- 20 oktober **Hemlighusmöte** på Nygård i Ekshärad.
Jubel i Slyn, landsbygdsprofessor, flaggor, avstämningar och rapporter.
- 17 november **Provkök** för republikanska nationalrätter i Doris Sundholms kök i Ambjörby.
- 29 november **Hemlighusmöte** på Porten i Värnäs.
Jubel i Slyn, Nygård.
- 2 & 3 december **"Jubel i Slyn 4!"** Två bejublade föreställningar på Scala-teatern i Karlstad.

Rastplatsen i Fastnäs samlar folk

Kan man ha roligt åt lite så finns det mycket att ha roligt åt. Och fest är aldrig fel. Så den 7 juli bjöd vi in till ettårsjubileum av invigningen av rastplatsen i Fastnäs, bara som ett republikanskt stölltag och opretentiös sommarträff och det gör inget om vi inte blir så många. Motti och fläsk, förstås, och underhållning av DalenSkaparna.

Närmare 300 personer kom! Detta blev inledningen på en välbesökt tradition, inte minst fungerade våra rastplatsjubileer som mötesplats för semestrande klarälvdalningar i förskingringen.

Flottrace i Femtån

Det började med att Bosse "Basket" Jonsson kom med en idé – en vattenfestival längs Klarälven som engagerar skolor, föreningar, företag, enskilda personer. Behållningen går till en miljöfond för älvens bevarande.

Ambjörby är en märklig ort, där har de redan provat innan vi andra tänkt färdigt. Så med "Klarälven i Fokus" anordnas ett flottrace som är en festlig dag med ett annorlunda lotteri som huvudattraktion. Små "stockar" märks med nummer och slängs samtidigt i Femtån uppströms, första numret som flyter i mål vinner. Stor succé, mycket tack vare att vår visa president Doris lyckas göra en saltomortal under sin yrkesutövning som domare och tar ett ofrivilligt dopp i det lottbärande vattnet.

Nästa år blir publiktillströmning än större eftersom förväntningarna och förhoppningar finns att hon, som det adekvata uttrycket numera är, skall "göra en Doris".

BolagsBolaget föds

Under året grunnade vi ganska mycket kring en idé som skulle förenkla för folk som vill skapa sin egen försörjning och marknadsföra sin kompetens utan att behöva starta egen firma. Projektet hade några olika arbetsnamn, så småningom blev det "BolagsBolaget". Efter ett idogt förankrings- och idébollningsarbete med alla tänkbara aktörer i samhälle och näringsliv inregistrerade vi ett aktiebolag och resten är, som man säger, historia. Konceptet blev inte ett tuttenuttigt socialekonomiskt experiment i Ekshärad med omnejd utan kom att "evolutionera" svenskt pionjärliv och fortsätter med det. BolagsBolagets historia och framtidsutsikter beskrivs i en särskild artikel i denna rapport. Det är en intressant läsning för den som undrar om Staten verkligen vill ha nytänkande och tillväxt!

Republikansk nationalrätt

Naturligtvis är motti och fläsk det självklara valet när vi skall servera något klarälvdalskt i olika sammanhang. Kölbullar med kröser är heller inte fel, men ibland skulle det vara praktiskt att bjuda på något mer lätthanterat för gästerna så vi anordnade ett provkök i den visa presidenten Doris Sundholms kök. Många goda och kreativa rätter lagades och avsmakades, den som kom att serveras vid några tillfällen blev en "Republikansk medburgare", en sorts "hand-burgare" gjord på stekt joläppelkôrvsmet, rårivna morötter och vitkål och kröser, allt instoppat i ett skrämjölspitabröd. Spontana reaktioner var att det var gott, näringsriktigt och borde finnas att köpa som ett kroppsvänligt alternativ till de amerikanska varianterna.

DalenSkaparna etablerar sig

1999 är det år DalenSkaparna etablerar sig som marknadsföringsgrupp för Republiken. Idén uppstod när någon påstod att reklam kostar pengar och vi, naturligtvis, börjar fundera om den kan generera intäkter i stället. Tricket var att förpacka informationen på ett sätt så att det blir naturligt att betala för den: Ståupp-humoristiskt mellansnack och skraddarskrivna låtar levererade med glädje och entusiasm blev lösningen.

DalenSkaparna gjorde ca 40 framträdanden i små och stora sammanhang och "slutnotan" blev 140 000 kronor i intäkter. Läs mer om denna pedagogiska marknadsföring i en särskild artikel i denna rapport.

"Jubel i Slyn!" nr 4

Den fjärde upplagan av "Jubel i Slyn!" framfördes under två kvällar på Scala-teatern i Karlstad i december. (En av publiken framtvängad extra-föreställning kördes i Ambjörby i januari!) Fullsatta salonger och ett härligt program med bland annat ett trettiotal skolungdomar från Stöllet som snabbt blev publikfavoriter.

Det är värt att notera att denna föreställning organiserades som ett knytkalas, utan repetitioner, och det går att läsa om i slutet av artikeln om Konserthuset i den här rapporten.

Ministrar 1999

President Petter i Boa:
Peter Larsson, Höljes

Chefsideolog:
Gunnar Lindberg, Ekshärad

KRAFTSAMLINGSMINISTERIET
Den visa presidenten:
Doris Sundholm, Ambjörby

Optimistlur:
Bengt Gustavsson, Edebäck

OMVÄRLDSMINISTERIET
Omvärldminister:
Gunnar Hjerdt Bengtsson

EU-minister (Extra Uppgifter):
Lars-Erik Henriksson, Ekshärad

Marknadsminister:
Maria Nordmark, Ekshärad

DALGÅNGSMINISTERIET
Förvarsminister & chef för
"Kommando 11:a":
Lennart Norén, Fastnäs

Vägminister:
Anders Skoog, Fastnäs

Näringsminister:
Boo Jansson, Stöllet

Turistminister:
Inga-Britt Berglund, Ekshärad

Sport- & ledighetsminister:
Claes Widell, Sysseleback

KULTURMINISTERIET
Kulturminister & Lättpoet:
Torleif Styffe, Ransby

Biträdande kulturminister:
Carina Berglund, Sysseleback

Rolighetsminister:
Gunnar Skogman, Norra Råda

Gudstjänsteman:
Britt-Marie Hjerpe, Ekshärad

ORDNING&REDAMINISTERIET
Finansminister:
Mats Engström, Ekshärad

Ordbruk & bokstavsskötsel:
Vakant

Medborgarminister:
Lars Nilsson, Edebäck

RESURSMINISTERIET

Kjell Arstad, Ulla-Karin
Bergström, Ulla-Britt Björfeldt
Johansson, Ingrid Ekengren,
Sten Ekengren, Carl-Erik
Engström, Lars-Anders Frykelid,
Viviann Gerdin, Anita
Gustavsson, Petra Hermansson,
Bengt Rune Jacobsson, Bertil
Jonasson, Annastina Kapla, Bo
Lundén, Isabell Lundén, Per-Tore
Persson, Anders Wiss, Bengt
Åsemark.

Verksamhetsberättelse 1999

1999 var ett bra år i Republiken Klarälvdal'n, det är märkligt vad en ideell förening kan ställa till med! Bland annat detta:

- ◆ Kulturministeriet med kamrater avhöll en uppskattad dialektdag i Ransby
- ◆ Ett annorlunda "flottrace" anordnades i Ambjörby med lottnummerade ministockar och bejublat älvdopp av viça presidenten.
- ◆ Ettårsjubileum av invigningen av Republikens egen rastplats i Fastnäs samlade nästan 300 personer!
- ◆ Skolorna i norra Klarälvdalen deltog i ett vykortsprojekt med vernissage och upptryckning av de bästa teckningarna.
- ◆ Det behövs ordentliga rastplatser längs älven för flottfarare och kanotister. Vi är med och hjälper igång ett sådant projekt.
- ◆ Väg 62 behöver rustas upp norröver och vi har fått stor uppmärksamhet med bl a ministerbesök. Vägverket använder Republiken som kontaktpunkt och hjälper oss efter bästa förmåga. Vi driver dessutom ett projekt med alla kommunerna i dalen för att döpa 62an till "Klarälvsvägen".
- ◆ Begreppet "HEM-bygden" har börjat användas (Hagfors-Ekshärad-Munkfors) och vi medverkar på olika sätt för att utveckla samverkan över gränserna.
- ◆ Arbetet på Nygård har fortsatt gott och väl enligt planerna och vi har nu en fantastiskt fin anläggning som alla medborgare är med och äger! Den första etappen, som finansierats med EU-medel, avslutades vid årsskiftet och anläggningen skall nu bära sig själv. Några siffror: 5 800 besökstillfällen under 18 månader, 39 personer i arbetsmarknadsåtgärder har bidragit på ett avgörande sätt, 22 anställningar (korta och längre) under -99, av den totala budgeten på drygt 15 miljoner har 6 925 000 kronor kommit bygden tillgodo. Inte så pjåkigt av en ideell förening ...
- ◆ Republikens senaste stölltag och bidrag till samhällsutvecklingen är BolagsBolaget, ett aktiebolag som erbjuds personer som vill göra nytta mot betalning utan att starta eget. En social uppfinning som fyller ett verkligt behov, intresset för BB är enormt!
- ◆ "Jubel i Slyn 4" invaderade Scalateatern i Karlstad i början av december (och Ambjörby i januari)! Ca 65 medverkande inklusive en härlig ungdomskör från Stölletsolan samlades till ett underhållningsknytkalas och gjorde succé!
- ◆ Republikens musikaliska marknadsföringsgrupp "Dalenskaparna" har framträtt ett fyrtiotal gånger och dragit in pengar till marknadsföringskontot.
- ◆ Dalens Nyheter har utkommit med två omfattande nummer tills samtliga hushåll i norra Klarälvdalen inklusive Hagfors och Munkfors.

En fylligare och uppdaterad information om Republiken, Nygård, BolagsBolaget och Dalenskaparna finns på vår hemsidesportal: www.klaralvdalen.se

2000

- 16 januari **"Jubel i slyn 4!"** på Ambjörby Folkets Hus. 65 medverkande gör stor succé och biljetterna tog snabbt slut.
- 23 februari **Hemlighusmöte** i Branäs Fritidscenter. Nygård, Jubel i Slyn, genomfart Ekshärad, Republikens policy, arbetsglädjen.
- Mars **Republiken tackar** alla som bidragit till att göra succén Nygård möjlig genom dels en stor annons, dels en artikel i Vecko-Bladet.
- 5 maj **ÅRSMÖTE** i Backa Ordenshus. Utöver sedvanlig dagordning avhandlades Nygård, BolagsBolaget, rastplatsfest i Fastnäs.
- 17 maj **Trojkamöte** på Porten i Värnäs. Strategier för Nygård.
- 21 juni **Rastplatsfest** i Fastnäs.
- 18 september **Hemlighusmöte** på Rovdjurscenter, Nygård i Ekshärad. Rovdjursprojektet, driftbolag för Nygård, vandringsled, buskuppror, Leader-projekt, skidkanoner, avstämningar, idéer.
- 4 oktober **Trojkamöte** på Nygård i Ekshärad. Uthyrning av Nygård till ett driftsbolag.
- 30 oktober **Hemlighusmöte** på Porten i Värnäs.
- 30 november **Hemlighusmöte** på Porten i Värnäs. Rastplatsfesten i Fastnäs, ambassadörerna, vägfrågor, företagarförening i Norra Värmland, avslag på Leaderprojektet mm.

Ministrar 2000

President Petter i Boa:
Peter Larsson, Höljes

KRAFTSAMLINGSMINISTERIET
Den visa presidenten:
Doris Sundholm, Ambjörby

Optimistlur:
Bengt Gustavsson, Edebäck

OMVÄRLDSMINISTERIET
Omvärldsminister:
Gunnar Hjerdt Bengtsson

EU-minister (Extra Uppgifter):
Lars-Erik Henriksson, Ekshärad

Marknadsminister:
Maria Nordmark, Ekshärad

DALGÅNGSMINISTERIET
Försvarsminister & chef för "Kommando 11:a":
Lennart Norén, Fastnäs

Vägminister:
Anders Skoog, Fastnäs

Näringsminister:
Boo Jansson, Stöllet

Turistminister:
Inga-Britt Berglund, Ekshärad

Sport- & ledighetsminister:
Claes Widell, Sysseleback

KULTURMINISTERIET
Kulturminister & Lättpoet:
Torleif Styffe, Ransby

Biträdande kulturminister:
Carina Berglund, Sysseleback

Rolighetsminister:
Gunnar Skogman, Norra Råda

Gudstjänsteman:
Britt-Marie Hjerpe, Ekshärad

ORDNING&REDAMINISTERIET

Finansminister:
Mats Engström, Ekshärad

Ordbruk & bokstavsskötsel:
Vakant

Medborgarminister:
Lars Nilsson, Edebäck

RESURSMINISTERIET

Kjell Arstad, Ulla-Karin Bergström, Ulla-Britt Björfeldt Johansson, Ingrid Ekengren, Sten Ekengren, Carl-Erik Engström, Lars-Anders Frykelid, Viviann Gerdin, Anita Gustavsson, Petra Hermansson, Bengt Rune Jacobsson, Bertil Jonasson, Annastina Kapla, Gunnar Lindberg, Bo Lundén, Isabell Lundén, Per-Tore Persson, Anders Wiss, Bengt Åsemark.

Verksamhetsberättelse 2000

År 2000 har varit ännu ett annorlunda och intressant år i Republikens historia. I ett lite längre tidsperspektiv kan vi se en förändring av föreningens inriktning där vi gått från de många små projekten och processerna till ett färre antal djupare och lite större engagemang. Här följer en sammanfattning av året som gått:

Nygård

Vårt största åtagande är Nygård i Ekshärad, en anläggning som kräver bortåt en miljon kronor per år i drifts- och underhållskostnader. Årsskiftet 99/00 upphörde det EU-projekt som gett oss möjligheten att renovera och omgestalta Nygård och vi har sedan dess klarat oss helt utan bidrag.

De största hyresgästerna har varit Rovdjursprojektet och Hagfors kommuns Särfrutids för autister. Konferensdelen med restaurang, boende och möteslokaler hyrdes i april ut till Brukshotellet i Uddeholm, men tyvärr fungerade arrangemanget dåligt och kontraktet sades upp så att vi själva tog över verksamheten i september. Under hösten har sedan ett speciellt aktiebolag för drift och styrning av hela Nygård diskuterats fram och bildats, konferensservicen är en bra möjlighet för oss att skapa intäkter för Nygårds utveckling. Året som gick klarade vi finansieringen med befintliga hyror genom att vara sparsamma och driva verksamheten helt ideellt.

Idag är Nygård en fin anläggning med många kvaliteter och vi ser med stor tillförsikt framtiden an! Självklart är vi tacksamma för all hjälp vi kan få med marknadsföringen, så om du har något tips eller själv vill lägga en konferens/tillställning på Nygård så är telefonnumret 0563 540580, e-postadressen info@nygard.org och hemsidan www.nygard.org

Väg 62 genom Klarälvdalen

Det idoga arbetet med kontakter och träffar för att få bättre ordning på väg 62 har fortsatt under hela 2000. "Etablissemangen" är våra vänner i de här sammanhangen och vi har jobbat på många olika plan för att få till förbättringar. En stor och intressant final på årets "vägarbete" anordnades den 18 december då vi tillsammans med Vägverket och Länsstyrelsen bjöd in till "konferast" på Nygård kring hur vi vill ha det i Klarälvdalen. Ett fyrtiotal viktiga personer kom och samtliga åtnjöt "kreativ immunitet", dvs fick ha idéer och umgås som folk utan att något yttrande kunde användas mot dem efteråt. Mycket uppskattat!

BolagsBolaget en succé

I Republiken kan vi skryta med att vi har lanserat en nationalekonomisk uppfinning, BolagsBolaget (BB). Detta vårt aktiebolag används av företagsamma personer som vill driva egen verksamhet, men utan att inregistrera firma. BB anställer dem och de får själva ta ansvar för sin verksamhet, man kan på sätt och vis säga att de hyr sin arbetsgivare. År 2000 har varit en "praktisk förstudie" som resulterat i mer än 80 anställda över hela Sverige och en omsättning på 2,1 miljoner kronor. En succé som fortsätter och vill du veta mer om BB så går du in på hemsidan www.bolagsbolaget.com

"Jubel i Slyn 4" succé i Ambjörby

Den 16 januari avhölls succéföreställningen "Jubel i Slyn 4" i Ambjörby Folkets Hus. 65 medverkande inklusive en härlig ungdomskör från Stöllets skolan hade redan i december fyllt Scalateatern i Karlstad två gånger och nu gjorde vi det även på hemmaplan!

Bra Leader-ansökan aningen för bra

Republiken ansökte under sommaren om att få bilda ett s k Leader-område i hela Klarälvdalen. Trots extremt kort förberedelse tid lyckades vi få ihop en imponerande ansökan. Tolv områden utsågs i Sverige, vi kom på artonde plats och fick bästa placering i Värmland. Enligt juryn stod vi för den roligaste och mest dynamiska skrivningen, men tyvärr var uttagningskriterierna av mer byråkratisk karaktär och kunde inte ta hänsyn till att vi faktiskt utstrålade det som EU vill att vi skall åstadkomma i bygden ...

Mycket annat har gjorts

Utöver ovanstående projekt har många fler goda insatser gjorts av många eldsjälar och varje sådan insats förändrar vår vardag åt rätt håll. Det har dessutom tillkommit ett antal medborgare som bor utanför vår region, bland annat som ambassadörer – ett exempel är fem personer från Rumänien som under hösten studiebesökte Nygård och utnämndes till "völtalere" med säte i Bukarest.

10 år i samhällsutvecklingens tjänst

Republiken Klarälvdal'n har nu funnits i tio år och vi har under den tiden förvärvat ett mycket gott rykte i och utanför Värmland som en positiv, kreativ och konstruktiv "göra-förening" med ambitionerna att samla och inspirera de goda krafterna i Klarälvdalen. Det stölliga allvaret sprider sig!

2001

- 29 januari **Hemlighetsmöte** i Sundholms kök i Ambjörby. Osebolsbron, Baltikum, Nygård, vägrapport, helhetsmöte om Klarälvdalen, kritik av kommunens styrning av Rovdjursprojektet, Pilgrimsbyn, banklån, driftsbolag Nygård, BolagsBolaget mm.
- 5 mars **Hemlighetsmöte** på Nygård i Ekshärad. Kolning av lövträdsved, BolagsBolaget, Nygård i Ekshärad AB,
- 15 maj **ÅRSMÖTE** på Nygård i Ekshärad. Utöver sedvanlig dagordning avhandlades banklån, ny inriktning för Republikens ambitioner, Edgrensfonden, BolagsBolaget mm.
- 3 december **Hemlighetsmöte** på Nygård i Ekshärad. BolagsBolaget, vägfrågor, rastplatsen i Fastnäs, Gården Nygård AB, Rådasjöns rastplats, Rovdjurscenter, Pilgrimsbyn mm.

Ministrar 2001

President Petter i Boa:
Peter Larsson, Höljes

KRAFTSAMLINGSMINISTERIET
Den visa presidenten:
Doris Sundholm, Ambjörby

Optimistlur:
Bengt Gustavsson, Edebäck

OMVÄRLDSMINISTERIET
Omvärldsminister:
Gunnar Hjerdt Bengtsson

Marknadsminister:
Maria Nordmark, Ekshärad

DALGÅNGSMINISTERIET
Försvarsminister & chef för "Kommando 11:a":
Lennart Norén, Fastnäs

Vägminister:
Anders Skoog, Fastnäs

Näringsminister:
Boo Jansson, Stöllet

Sport- & ledighetsminister:
Claes Widell, Sysslebäck

KULTURMINISTERIET
Kulturminister & Lättpoet:
Torleif Styffe, Ransby

Biträdande kulturminister:
Carina Berglund, Sysslebäck

Rolighetsminister:
Gunnar Skogman, Norra Råda

Gudstjänsteman:
Britt-Marie Hjerpe, Ekshärad

UNDERHÅLLNINGSMINISTERIET
Altminister:
Anita Gustavsson

Basminister:
Håkan Hjerdt

ORDNING&REDAMINISTERIET
Finansminister:
Mats Engström, Ekshärad

Ordbruk & bokstavsskötsel:
Vakant

Medborgarminister:
Lars Nilsson, Edebäck

RESURSMINISTERIET
Inga-Britt Berglund, Ulla-Britt Johansson, Lars-Anders Frykelid, Bertil Jonasson.

Verksamhetsberättelse 2001

År 2001 har varit ännu ett intressant år i Republikens historia. Så som konstaterades på förra årsmötet präglas verksamheten numera av några större och mer djupgående engagemang. Tiden och orken till att missionera och initiera nya projekt och processer i bygden är begränsad. Här följer en sammanfattning av året som gått:

Nygård

Vårt största åtagande är Nygård i Ekshärad, en anläggning som kräver bortåt en miljon kronor per år i drifts- och underhållskostnader. Årsskiftet 99/00 upphörde det EU-projekt som gett oss möjligheten att renovera och omgestalta Nygård och vi har sedan dess klarat oss helt utan bidrag.

Under andra halvåret har ett driftsbolag startats, Nygård i Ekshärad AB, som i princip hyr och driver hela anläggningen. De främsta intäkterna är hyror och under 2001 har hyresgästerna varit: Hagfors kommuns särfridts, Rovdjursprojektet, BolagsBolaget, gymnasiet HR-linje och Hagforsgruppen. Därutöver har NEAB erbjudit konferenslokaler med boende och tillhörande service.

Nygård är en fin och intressant anläggning med många kvaliteter och vi ser framtiden an med stor tillförsikt! Självklart är vi tacksamma för all hjälp vi kan få med marknadsföringen, så om du har något tips eller själv vill lägga en konferens/tillställning på Nygård så är telefonnumret 0563 540580, e-postadressen info@nygard.org och hemsidan www.nygard.org alternativt vår lilla portal www.klaralvdalen.se.

Väg 62

Det idoga arbetet med kontakter och träffar för att få bättre ordning på väg 62 har fortsatt under hela 2001.

Den 11 juli avhölls det årliga rastplatsjubiléet i Fastnäs med sedvanliga inslag av motti med fläsk, mingel och musik.

BolagsBolaget en succé

I Republiken kan vi skryta med att vi har lanserat en nationalekonomisk uppfinning, BolagsBolaget, något som belönades med SKAPA-stipendiet i maj. Detta vårt aktiebolag används av företagsamma personer som vill driva egen verksamhet, men utan att inregistrera firma. BB anställer dem och de får själva ta ansvar för sin verksamhet, man kan på sätt och vis säga att de hyr sin arbetsgivare. År 2001 var omsättningen 7,7 miljoner och antalet registrerade brukare vid årets slut var 170 personer från Kalix i norr till Malmö i söder. Succén fortsätter och vill du veta mer om BB så går du in på hemsidan www.bolagsbolaget.com

Mycket annat har gjorts

Utöver ovanstående projekt har många fler goda insatser gjorts av många eldsjälar och varje sådan insats förändrar vår vardag åt rätt håll. Dessutom sprids budskapet om Republiken som mental infrastruktur och plattform för kreativa tilltag i en mängd olika sammanhang på Nygård och runt om i Sverige. Ett besök av japanska professorer resulterade i sju nya ambassadörer i Kyoto.

Elva år i samhällsutvecklingens tjänst

Republiken Klarälvdal'n har nu verkat i elva år och vi har under den tiden förvärvat ett mycket gott rykte i och utanför Värmland som en positiv, kreativ och konstruktiv "göra-förening". Det stölldiga allvaret vinner allt fler anhängare!

2002

18 februari	Hemlighusmöte i Sundholms kök i Ambjörby. Väg 62, Nygård, fest i Fastnäs, BolagsBolaget,
18 mars	Föreberedande årsmöte i Fastnäs. Vägfrågor, rastplatsfest, BolagsBolaget, Nygård mm.
22 maj	ÅRSMÖTE på Nygård i Ekshärad. Utöver sedvanlig dagordning avhandlades BolagsBolaget, NEAB, den ekonomiska situationen på Nygård.
11 juli	Rastplatsfest i Fastnäs.
6 augusti	EXTRA ÅRSMÖTE på Nygård i Ekshärad. Försäljning av Nygård till HagforsGruppen.
29 augusti	Hemlighusmöte på Nygård i Ekshärad. Försäljning av Nygård till HagforsGruppen.
4 december	Hemlighusmöte på Nygård i Ekshärad. Avtalet mellan Republiken och NEAB, ny lokal för vårt kansli, praktiska frågor kring försäljningen av Nygård, stavkyrkan, ekonomiska ersättningar för arbetsinsatser.

Ministrar 2002

President Petter i Boa:
Peter Larsson, Höljes

KRAFTSAMLINGSMINISTERIET
Den visa presidenten:
Doris Sundholm, Ambjörby

Optimisttur:
Bengt Gustavsson, Edebäck

OMVÄRLDSMINISTERIET
Omvärldsminister:
Gunnar Hjerdt Bengtsson

DALGÅNGSMINISTERIET
Försvarsminister & chef för
"Kommando 11:a":
Lennart Norén, Fastnäs

Vägminister:
Anders Skoog, Fastnäs

Näringsminister:

Boo Jansson, Stöllet

Sport- & ledighetsminister:

Claes Widell, Sysseleback

KULTURMINISTERIET

Kulturminister:

Suzanne Palmquist, Fastnäs

Biträdande kulturminister:

Carina Berglund, Sysseleback

Rolighetsminister:

Gunnar Skogman, Norra Råda

UNDERHÅLLNINGSMINISTERIET

Altminister:

Anita Gustavsson

Basminister:

Håkan Hjerdt

ORDNING&REDAMINISTERIET

Finansminister:

Mats Engström, Ekshärad

Ordbruk & bokstavsskötsel:

Vakant

Medborgarminister:

Lars Nilsson, Edebäck

Marknadsminister:

Maria Nordmark, Ekshärad

RESURSMINISTERIET

Inga-Britt Berglund, Ulla-Britt

Johansson, Lars-Anders Frykelid,

Bertil Jonasson.

Verksamhetsberättelse 2002

År 2002 har varit ett intressant år i Republikens historia då vi har utvecklat och avvecklat verksamheter på ett bra sätt. Här följer en sammanfattning av året som gått:

Nygård

Vårt största åtagande, Nygård i Ekshärad, har nu övergått till ny ägare, helt enligt planerna. Anläggningen förvärvades 1998 och renoverades under halvannat år med hjälp av EU-medel. Sedan den 1 januari 2000 har vi drivit Nygård på marknadsmissiga villkor utan bidrag. Driftskostnaderna, cirka en miljon kronor per år, har med möda täckts tack vare mycket ideellt arbete. Våren 2002 konstaterade årsmötet att Republiken gjort sin insats när det gäller utvecklingen av anläggningen och vi beslöt att sälja fastigheten. Kriterierna var att den nye ägaren skulle vara en förstärkning av bygdens näringsliv och att vi skulle lägga oss på ett pris som möjliggjorde ett långsiktigt ägande. Vi avstod alltså från anbudsförfarandet eftersom det inte ingår i våra syften att maximera vinster, nackdelen hade dessutom varit att vi inte haft kontroll över vilken köpare som skulle ta hand om Nygård. Hagfors kommun (Rovdjursprojektet) avstod att begära förköp. Ny ägare är HagforsGruppen AB, anläggningens störste hyresgäst. Överlåtelsen skedde den 9 januari 2003 och

köpeskillingen var 3 miljoner kronor för fastigheten plus 200 000 kr för inventarierna. När alla lån betalats tillbaka och andra kostnader täckts blir det i storleksordningen en halv miljon kronor över att använda till att stimulera bygden på olika sätt.

Den medeltida stavkyrkan ingick inte i köpet, den skall styckas av från fastigheten och ett gåvobrev har överlämnats till Sockengruppen i Ekshärad. Dialogen med dem kring de praktiska lösningarna är ännu inte avslutad.

Slutresultatet är en fascinerande och ärofull sannsaga! När vi en gång i tiden dristade oss att förvärva Nygård var det ett stort ekonomiskt åtagande. Men vi höll envetet fast vi drömmen att renovera anläggningen, fylla den med arbetsliv och –lust och därefter överlåta den till en fastighetsförvaltare med större resurser än Republiken. Och så blev det! Idag finns det flera hyresgäster på Nygård och sammanlagt ett trettiotal fasta jobb. En strålande samhällsinsats av vår ideella förening!

Vi bjuder på medlemsavgiften för 2002!

Tack vare att föreningen drabbades av god ekonomi under 2002 har vi beslutat att efterskänka förra årets medlemsavgift.

Väg 62

Vägverket har haft kontinuerlig kontakt med vår vägminister under året för att få synpunkter på planeringen av väg 62.

Den 11 juli avhölls det årliga rastplatsjubiléet i Fastnäs med sedvanliga inslag av motti med fläsk, mingel och musik.

BolagsBolaget påverkar svensk näringslivspolitik

I Republiken kan vi skryta med att vi har lanserat en nationalekonomisk uppfinning, BolagsBolaget, och det har nu stött på byråkratiska hinder i form av Skattemyndigheten som tycker att vi ger våra anställda så stort förtroende och självständighet att de borde ha egna F-skattsedlar. Ärendet gick till Länsrätten som tyckte likadant och den 10 februari 2003 återkallades BolagsBolagets F-skattsedel. Några dagar senare fick vi tillbaka den av Kammarrätten eftersom de gjorde bedömningen att vårt fall är prejudicerande för hela landet och dessutom tycker de inte att vår verksamhet är särskilt samhällsfarlig. Vårt brott består i att vi omsatt 20,6 miljoner kronor och betalat in 9,2 av dem till stat och kommun i form av skatter, arbetsgivaravgifter och moms. BolagsBolaget orsakar nu en översyn av skattelagstiftningen och hela Eldsjälssverige och etablissemang, inklusive Riksdag och Näringsdepartement, följer oss med stort intresse. Roligt att vi kan sitta i lilla Ekshärad och påverka svensk näringslivspolitik!

Vill du läsa hela historien med alla sorglustiga turer kan du gå in på vår hemsida www.bolagsbolaget.com.

Mycket annat har gjorts

Utöver ovanstående projekt har många fler goda insatser gjorts av många eldsjälar och varje sådan insats förändrar vår vardag åt rätt håll. Dessutom sprids ständigt budskapet om Republiken som en kreativ ”göra-förening”. Det stölliga allvaret vinner allt fler anhängare och Klarälvdalen är med i mångas mentala kartbok!

2003

- 1 februari **PUB-afton** i Ambjörby Folkets Hus
- 10 februari **Hemlighusmöte** på Porten i Värnäs.
BolagsBolaget förlorade i Länsrätten, försäljningen av Nygård klar, stavkyrkans gåvobrev, Republikanskt kansli, Republikens roll framöver, ekonomiska ersättningar för nygårdsjobb, efterskänkning av medborgaravgift, vägar och bron i Ekshärad.
- 6 mars **Hemlighusmöte** på kansliet i Ekshärad.
- 31 mars **ÅRSMÖTE** i Ambjörby Folkets Hus.
Utöver sedvanlig dagordning avhandlades vägläget, framtiden, stavkyrkan, aktiekapital.
- 22 april **Hemlighusmöte** på kansliet i Ekshärad
Gåvobrev stavkyrkan, möbler och inventarier, lokal, reducerad verksamhet, rastplatsen, invigning av bron i Ekshärad.
- 2 juni **Hemlighusmöte** på kansliet i Ekshärad
- 14 juni **Invigning av bron i Ekshärad.** Prins Carl Philip inviger den nya bron, därefter intages nävgröt och fläsk på campingplatsen. DalenSkaparna underhåller och prinsen utnämns till kunglig völtaler/ambassadör för Republiken.
- 22 oktober **Hemlighusmöte** på kansliet i Ekshärad
- 17+18 november **"Arbetsliv & Lust!"** på Scala-teatern.
Ett musikaliskt inspirationsseminarium med DalenSkaparna.

Ministrar 2003

President Petter i Boa:
Peter Larsson, Höljes

Den visa presidenten:
Doris Sundholm, Ambjörby

Omvärldminister:
Gunnar Hjerdt Bengtsson

Altminister:
Anita Gustavsson

Finans- & Optimistminister:
Bengt Gustavsson, Edebäck

Vägminister:
Anders Skoog, Fastnäs

Basminister:
Håkan Hjerdt

Verksamhetsberättelse 2003

År 2003 tog vi hand om de stora projekt vi utvecklat och fullföljde bland annat strategin med Nygård. I BolagsBolaget fortsatte skriftväxlingen med Kammarrätten om företaget skall få fortsätta att bidra till den svenska välfärden. Mot slutet av året började vi se framåt och närma oss ett samarbete med Norge.

Nygård

Den 9 januari 2003 bytte Nygård i Ekshärad ägare och vi kunde se tillbaka på en ur alla synpunkter lyckad satsning. När vi tog över anläggningen 1998 var vår ambition att renovera den, marknadsföra den som en attraktiv arbetsplats och att därefter överlåta den till en ny ägare. Så blev det. Efter några års in- och transpiration var målet nått och Nygårds största hyresgäst, HagforsGruppen AB, tog över fastigheten med verksamheter. Facit blev ett trettiotal fasta jobb och det är en strålande samhällsinsats av vår ideella förening! När alla lån var återbetalda och den sista fakturan betalats blev det dessutom en vinst på ca tvåhundrausen kronor, pengar som kommer väl till pass i vårt utvecklingsarbete.

Den medeltida stavkyrkan ingick inte i köpet utan skänktes, inklusive ett rejält stycke mark, till den förening som bildats för att fortsätta det goda arbetet med kyrkan och aktiviteter kring den. De fick dessutom 50 000 kronor i startbidrag av Republiken.

BolagsBolaget

Republiken nationalekonomiska förening, BolagsBolaget, har mottagits med öppna armar runt om i Sverige utom av Skattemyndigheten i Värmland. Under två år har denna Davids kamp mot Goliat pågått och ärendet är nu i Kammarrätten. Mycket skriftväxling har det blivit, men nu är datum för de muntliga förhandlingarna i Kammarrätten i Göteborg satt till

måndagen den 26 april 2004. Fram till idag har BB omsatt 28 miljoner kronor och skickat in 13 av dem till den svenska välfärden i form av skatter och avgifter. Domstolen kommer nu att avgöra om vi får fortsätta generera jobb och pengar.

(Den formella anledningen till denna märkliga process är att BB ger sina anställda så stor självständighet att de borde ha egen F-skattsedel, tycker Skattemyndigheten i Värmland, medan andra skattemyndigheter ser nyttan med konceptet och anser att BolagsBolaget är en fullvärdig arbetsgivare. Vi har själva döpt åtalspunkten: "Vållande till annans bröd".)

Väg 62

Vägministrarnas kontakter med Vägverket har fortsatt och han har oförtröttligt jobbat vidare med att försvara Klarälvdalens behov av goda vägförbindelser med omvärlden.

I juni invigdes den nya bron i Ekshärad av prins Carl Philip och Republiken spelade då en viktig roll när det gällde att förse den månghundrahövdade församlingen med nävgröt och fläsk. Vi passade naturligtvis på att utnämna prinsen till völtaler och konstaterar att vi förmodligen är den enda republik som har en kunglig ambassadör.

PR & reklam

Republiken är känd runtom i landet för sina goda resultat och att vi åstadkommer dem genom att jobba på stöllitt allvar. Den profilen har förstärkts under året, bland annat har DalenSkaparna spridit budskapet under sina framträdanden och likaså i samband med seminarier i BolagsBolagets hägn.

Några andra publika aktiviteter: Vårtalet i Ekshärad hölls av optimistministern. I augusti var vi med på den stora mässan på Råda flygplats. Ett par veckor senare fick Bengt hålla en "predikan" i Ekshärads kyrka, Anita och Håkan bidrog med fin musik och sång. I november arrangerade BB ett par seminarier, "Arbetsliv & Lust", på Scala-teatern i Karlstad och då ställde Republiken upp som sponsor för arbetslösa och långtidssjuka.

Arbetskapsarna och EU

Under hösten bildades en ekonomisk förening som skall användas till att utveckla BolagsBolaget. Den heter "Arbetskapsarna i Värmland" och Republiken är delägare. I samband med det väcktes tanken på att samarbeta med våra norska vänner i Lucky Næroset (vid Moelva) och avsikten är att söka ett Interreg IIIA-projekt.

Medlemsavgiften

Under 2003 debiterades ingen medlemsavgift, skälen var både administrativa och ett resultat av den pluskantade ekonomin. Under 2004 kommer vi dock att återgå till ordningen.

Sammanfattning

Sammantaget har 2003 varit ett år av mental och ekonomisk konsolidering och vi är nu redo att återgå till vår ursprungliga verksamhetsidé, att inspirera till vad norrmännen kallar "bygdebegeistring". Det vi har åstadkommit hittills är inget mindre än en sällsam sannsaga i glesbygd tack vare alla eldsjälar och påhejare!

2004

- 13+14 februari **Bygdebegeistring** hos Lucky Næroset i Norge
Bengt och Gunnar medverkar i ett kreativt seminarium i Næroset tillsammans med ca 100 norska eldsjälur från olika håll och projekt runt om i Norge. Ett härligt möte!
- 16 februari **Värmland växer** – seminarium i Ambjörby
- 15 mars **Hemlighusmöte** i kansliet i Ekshärad
- 5 april **Värmland växer** – seminarium i Ambjörby
- 10 maj **ÅRSMÖTE** på Porten i Värnäs.
- 21 augusti **Klarälvsmässan** på Hagfors flygplats
Under en dag visar näringsliv, projekt och föreningar upp sig på Hagfors flygplats. Ett bra tillfälle för allmänheten att imponeras av vad vi har i bygden.
- 28 september **Hemlighusmöte** i kansliet i Ekshärad

Ministrar 2004

President Petter i Boa:
Peter Larsson, Höljes

Den visa presidenten:
Doris Sundholm, Ambjörby

Omvärldsminister:
Gunnar Hjerdt Bengtsson

Altminister:
Anita Gustavsson

Finans- & Optimistminister:
Bengt Gustavsson, Edebäck

Vägminister:
Anders Skoog, Fastnäs

Basminister:
Håkan Hjerdt

Verksamhetsberättelse 2004

2004 – blev åter ett år då föreningens egentliga verksamhet i många stycken var vilande, om man ser till grundtanken och ändamålet med föreningen – att vara en aktiv inspirerande del av bygdebegeistringen i Klarälvdalen, den som tar initiativ för att saker och ska bli gjorda.

Det finns dock ”ljus i mörkret” – där det har varit ett fortsatt stort engagemang och detta gäller bl.a. vägfrågorna – där Vägministern Anders Skog med idogt arbete och intresse har hållit Republikens flagga högt. Anders Skogs kontakter med Vägverket och berörda politiker har varit beundransvärt.

Anders engagemang kulminerade och fick sin belöning under några dagar i början av juni 2004, då ett 25-tal Riksdagspolitiker kom till norra Klarälvdalen på en inbjudan från kommunerna i Torsby och Hagfors, Finnskoga Motorklubb samt Republiken Klarälvdal'n.

Ett synnerligen lyckat initiativ som kommer att följas upp med en repris 1–3 juli 2005,

– där naturligtvis Republiken Klarälvdal'n kommer att vara väl representerade med än fler ministrar från Republiken Klarälvdal'n.

I Anders kontakter med Vägverket och politikerna kommer alltid vägarnas status i norra Värmland upp på agendan och han får ofta bra gehör och håller sig väl informerad.

2004 blev också det år som BolagsBolaget AB klarade av motgångarna som under mer än 2 års tid orsakats av Värmlands Skattemyndighet, rättsvisan var naturligtvis på vår sida.

Republiken Klarälvdal'n som är ägare av BB (75% av aktiekapitalet) har påverkats på ett indirekt sätt genom att det är samma personer i BB som i Republiken, därför har arbetsprioriteringen blivit inriktad på BB och Republiken kommit lite i skymundan.

Föreningens medlemsmatrikel har under de senaste 3 åren inte varit föremål för genomgång och justeringar. Förhoppningen är att det under 2005 blir en behövlig uppräckning och nyordning för medlemshanteringen.

Vårt omfattande åtagande och engagemang som inriktade sig på Nygård Ekshärad under tiden 1997 – 2003 - med tillhörande EU-projekt 1998 – 99, som avslutades med försäljningen 9 jan. 2003, följer föreningen även vid 2004 års bokslut, där det finns ”rester” från Nygård med och skvalpar, den positiva delen är pengarna som det fortfarande finns en del kvar av i vår kassa, men det finns också det som ännu inte är helt avslutat.

Republiken Klarälvdal'n är numera en av de mest kända ideella föreningarna i länet, men också välkänd i många andra delar landet, därför vore det önskvärt att föreningens egentliga verksamhet åter fick komma i blomning och inte bara bli till en bra historia.

Flottningsfestivalen 1993

"Republiken Dalen" – (namnet på den ideella föreningen 1993) – sjöd de första åren av liv och lust. Många idérika ministrar höll som bäst på att förverkliga en hel del av "infall och stölligheter" som man burit på – olika projekt som man ansåg var betydelsefulla för bygderna. Republiken Dalen var en bra och mycket stimulerande miljö för alla de som ville ta itu med konkreta uppgifter för bygderna i Klarälvdalen – en praktisk "göra-förening".

Den troligen mest originella och spektakulära projektidén som genomförts i föreningens regi var utan tvekan - "Den 6:e Internationella Flottningsfestivalen" – som pågick i norra Klarälvdalen den 13 – 15 aug. 1993, och detta berodde nog mest på bakgrunden och på vilket sätt som projektidén förverkligades och den omfattning och framgång den fick.

Bakgrunden:

1992 den 22 juni vid "Hemlighus-mötet" på Ekshärads hembygdsgård begärde "chefen för kommando älva"/ Försvarsminister Bo Lundén, *att få disponera några minuter, för att redovisa ett evenemang som han ville föreslå Republiken Dalen.

Bo Lundén, som alltid varit en handlingens man och en högt aktad person med ett livslångt förflutet som Flottningschef, där han under sina aktiva år var ansvarig flottningen på alla de vattendrag som det flottats på både i norra Värmland och även biflöden till Klarälven både i Dalarna och på norska sidan ända upp till sjön Femunden.

*Att begära tid för att lägga fram synpunkter och förslag på uppgifter som man är beredd att vara med och göra, har alltid varit upplägget på dagordningen i "Hemlighuset".

Bo tog till orda och berättade på sitt fångslande sätt om en mycket djärv och intressant projektidé som han hade för avsikt att vara med om att genomföra i Klarälvdalen i Republiken Dalens regi..

- Som associerad medlem i Finska flottningstraditionsföreningen (i Sverige fanns vid den tidpunkten inte någon sådan förening) – berättade Bo att han "tågluftat" (Bo då 78 år) tillsammans med sin fru Isabell till Spanien för att delta i en årlig festival arrangerad av det Internationella Flottningsstraditionssällskapet med det imponerande rubriken:

"4th International Log Floating Tradition Festival"

I sin redogörelse var Bo:s berättelse fylld av entusiasm, iver och lusta och det var inte svårt att bli smittad av det som vi kallar "vi-rus".

Evenemanget i Spanien var enligt Bo stort, med c:a 150 deltagare från 8 länder i Europa och även deltagare från Kanada. Det späckade programmet pågick under 3 dagar och det innehöll både styrelsemöten, sociala sammankomster, men också praktiska uppvisningar av flottnings- historisk karaktär, timmerhantering som den hade bedrivits i Spanien förr i tiden.

Under det avslutande styrelsemötet vid festivalen, berättade Bo att 1993 års festival som var planerad att hållas i Wolfach i Tyskland 1993, inte passade tyskarna så bra, 1994 vore bättre, för då skulle festivalen sammanfalla med ett annat jubileum samma år i Wolfach.

Då kom frågan upp: - Vem eller vilket land var beredda på ta över 1993 års festival?

Det var vid detta tillfället Bo Lundén på sitt auktoritära sätt reser sig och meddelar mötet:

- Att den 6:e internationella flottningfestivalen med glädje kan hållas i "Republiken Dalen"!

Ingen hade förstås hört talas om denna republik, så naturligtvis kom frågorna:

- Var ligger denna republik?

Bo Lundén fann sig naturligtvis och svarade att den ligger på gränsen mellan Sverige och Norge och berättade om denna unika republik som arbetade "på stölligt allvar" (hur han nu kunde förklara det?), dessutom la han till att det som sig bör också finns en nationalsång och egen flagga i denna republik.

Bo som alltid varit en uppskattad sångare med kraftig baritonröst, stämde upp med sin berömda "Flottarsång", naturligtvis med stora ovationer och tillmälen.

Som alla förstår vid det här laget, så har Bo Lundén fått bifall för sitt förslag och med detta beslut återvände han till Sverige och till Republiken Dalens "Hemlighusmöte" för att förankra sina djärva planer.

Det är i detta läge som den ideella föreningen Republiken Dalen har sin styrka och sin fina utmaning – varje minister "ser möjligheter" och man vet att alla är inställda på "att göra sitt bästa och sådant man känner starkt för och tror på".

Bo berättade vidare att han preliminärt bestämt datum för festivalen till den 12 – 15 augusti och även arbetat

med ett programförslag som han tänkt sig presentera för deltagarna vid The 5th International Log Floating festival i Venedig i september 1992 och godkänner de detta så "trycker vi på startknappen".

Evenemanget i övre Klarälvdalen skall också omfatta samarbete med de norska flottnings- kollegerna uppe efter Trysilva vilka Bo redan har "sonderat terrängen med" och de är mycket intresserade att medverka flottningstraditionsfestivalen och gör gärna ett dagsprogram på norska sidan, ev. vid Oddheim i Lutnes, i ett biflöde till Trysilva/Klarälven.

Bo hade i sina planer räknat med c:a 80 deltagare från Sydeuropa och c:a 25 från Finland och kanske lika många från Norge och Sverige skulle anmäla sig till festivalen. Efter någon stunds diskuterande så beslutade mötet att det skulle undersökas om inte Branäsanläggningen kan vara platsen för festivalen med ordnat logi för några hundra deltagare.

Bo Lundén fick naturligtvis fullt stöd från ministrarna i "Hemlighuset" – vilka var mäktiga imponerade av planerna och såg detta som stor och viktig turistisk satsning. Att ministrarna sen inte hade en aning om hur detta "festivalprojekt" skulle organiseras eller genomföras hör väl till saken, man litade förstås helt och fullt på Bo Lundéns omdöme och uppslukades av hans entusiasm, så det är klart att detta skulle bli fantastiskt bra.

Det första steget som Bo gjorde, var att meddela till Presidenten Jacques DuPont i "The Internationell Log Floatingassociation" och generalsekreteraren Umberto Olivier – att Republiken Dalen är beredda att stå som värd och arrangör av "6th International Log Floating Festival. Planen som Bo hade, var att vid festivalen i Venedig marknadsföra festivalen i Övre Klarälvdalen på alla sätt och vis och naturligtvis hade Bo fria händer.

I det här läget fanns det ingen återvändo! - Detta är också en strategi som ibland kan vara omedveten, men för det mesta medveten – man bestämmer sig för något som skall göras och försätter sig i den situationen att man personligen tvingas ta ansvaret fullt ut för det som skall göras – man kan inte skylla "på någon annan". Denna smitta kan kallas "vi-rus" och om man drabbas av den så går det alltid bra.

När Bo återvände hem från Italien i slutet av september hade han naturligtvis fått fullmakt att arrangera Festivalen i Klarälvdalen och inget annat var väl väntat. Nu började den första grova planeringen.

Projektarbetet börjar ta form:

Bo Lundén hade redan klart för sig vilka som skulle involveras i festivalprojektet och det var först och främst den nedlagda Klarälvens Flottningsföreningen som fortfarande hade pengar kvar i sin kassa. Sista flottningen av löstimmer på Klarälven genomfördes 1991.

Bo var mycket aktiv i lobbyingarbetet med att förmå myndigheterna både i regionen och på riksplanet att inte ta beslutet att "avlysa Klarälven" som flottled – om beslutet fattades av regeringen med stöd av Länsstyrelsen i Värmland, så var möjligheterna att flotta på älven för alltid förlorat. Det innebar att rivning av landfästen till länsar kunde tas bort, timmerrännor skrotas, samt att man fick placera ut stenar i älven för att förbättra fisket. För Bo skulle den stundande Flottningstraditionsfestivalen i övre Klarälvdalen bli en mycket mäktig manifestation för flottningen på Klarälven och det gjorde att intensiteten i projektarbetet från första stund blev väldigt intensiv och stimulerande. Bo verkligen brann för projektet och ambitionsnivån var mycket hög då det gällde att engagera både kommuner, länsmyndigheter, företag, privata sponsorer och inte minst människorna som hade näringen i skogsbruket och även varit knutna till timmerflottningen.

För att inte Bo ensam skulle "bära hela lasset", vilket han också skulle ha klarat av, så bestämdes det att (undertecknad) Gunnar Hjerdt Bengtsson – Kulturstminister i Republiken Dalen skulle vara Bo behjälplig som projektledare, vilket Bo uppskattade som en bra lösning, själv utnämnde han sig till Projektgeneral, en passande titel skulle det visa sig.

Bo hade, från den dagen då han var i Spanien och presenterade Republiken Dalen som intresserad arrangör av den 6:e Flottningstraditionsfestivalen, redan förberett en hel massa insatser som skulle göras och informationsmaterial som skulle tas fram. Vid den här tidpunkten, ett halvår senare och innan Bo skulle till Venedig för nästa festival, så hade han hela konceptet klart för sig, han var redan nu förberedd på att delegera en hel radda av uppgifter till projektledaren Gunnar HB, för praktisk samordning.

Bokningar skulle göras och diverse material skall beställas:

- Samlingsplatsen för arrangemangen och boendet för festivaldeltagarna hade redan bestämts
- att vara Branäs fritidsanläggning i norra Värmland och ledningen har redan kontaktats.
- Inbjudningar till alla medlemsländerna i den internationella flottningstraditionsföreningen
- skulle formuleras och skickas ut i god tid under våren.
- Informationsmaterial skall tas fram, bl.a. en film om flottningens historia där Zebrafilm i

- Torsby hade mycket samlat material, den skulle finnas att köpa, samt en historisk folder om flottningen och en minnesaffisch som varje deltagare skulle få.
- Reklamprodukter såsom pins, vykort, vadmalshattar, flaggor och tygmärken m.m. skall bestämmas och beställas i god tid – m.m.
- Medverkande i olika typer av arrangemang skall i god tid bokas upp.

Detta kostar pengar det var alla medvetna om, särskilt Bo, så sponsorer och medfinansiärer var av en de viktigaste frågor som Bo tidigt börja arbeta med.

Bo hade redan under hösten och vintern 1992 haft kontakt med många olika myndigheter, företag och privatpersoner och undersökt möjligheten till sponsring och kunde konstatera att det skulle vara möjligt att få bidrag, men då vill alla naturligtvis ha mera detaljerad information och ett program för evenemanget. Både kommuner och länsmyndigheter kräver att om den ene ger ekonomiskt bidrag med en viss summa kan den andre också göra det, inte bara en av dem.

Det fanns under de första månaderna 1993 hur mycket arbete som helst att göra och det ena mer viktigt än det andra och i början av 1993 fick projektet förstärkning av Annica Geisler, ifrån Stöllet och det visade sig vara en mycket bra förstärkning, någon som var skrivkunnig och hade erfarenhet från Branäs administration och turistservice.

Projektkontoret fick sitt säte på Turistbyrån i Ekshärad, en del av medfinansiering från Hagfors kommun. Lokalen var bra i flera avseenden, den var utrustad, det fanns kunskap i huset och ett brett kontaktnät som vi hade nytta av i projektarbetet.

Bo Lundén underhöll projektledningen dagligen med allehanda uppgifter och kontrollerade samtidigt om det som sagts och bestämts hade blivit gjort, det fanns ingen möjlighet att någonting skulle missas eller glömmas bort.

Bo Lundéns huvudsakliga arbetsuppgifter under våren 1993 var dels att ha ständig kontakt med kontaktpersonerna i varje lands flottningstraditionsförening och dels ringa och besöka alla tänkbara medfinansiärer och potentiella sponsorer, men det fanns samtidigt tid att bevaka det praktiska arbetet på projektkontoret i Ekshärad, många viktiga saker som skulle göras.

Under april månad 1993 skickades inbjudningar ut till alla tänkbara deltagarländer med det preliminära programmet för festivalen, pris för logi och mat och transporter.

Under samma period framställdes alla typer av material och souvenirer, samt filmen om flottningens historia av Zebrafilm i Torsby och det beställdes 200 videokassetter, vilka skulle säljas vid festivalen och även efter denna.

Under maj månad då de första av ländernas representanter började höra av sig och preliminär-boka för festivalen, tror jag att det började gå upp för alla inblandade i projektet hur stort detta evenemang verkligen skulle komma att bli. Bo hade räknat med att c:a 100 personer skulle inkvarteras vid Branäsanläggningen, men vi kunde redan nu märka av intresset för vår festival och det kändes mycket inspirerande. För Bo innebar denna insikt att nu hade han mera att locka sponsorer och bidragsgivare med och hans idoghet och förmåga att få positiva besked från alla tänkbara håll, man kan kort uttrycka det som så – att alla länsmyndigheter, föreningar, kommunerna, samt affärer och företagare i norra Värmland samt privatpersoner hade bidragit med ekonomiska medel. Totalt hade innan sommaren 175.000:- räknats in som ekonomiskt stöd.

Besök från Italien.

I början av juni kom Generalsekreteraren i den Internationella Flottningstraditionsföreningen, Umberto Olivier från Venedig på ett inspektionsbesök, för att bekanta sig med projektet och organisationen, säkerställa sig om programmet och hur arrangemangen skulle genomföras både i norra Värmland och på norska sidan, Bo var ciceron och värd under besöket som varade i 3 dagar.

Tillsammans åkte vi, Bo, Umberto och jag som chaufför på en mycket intressant och minnesrik resa upp genom Klarälvdalen, såg Branäsanläggningen, åkte vidare till Höljes och hälsade på Presidenten i Republiken Dalen, Petter i Boa, som alltid lika färgstarkt och slagfärdigt presenterade sig, beredd att marknadsföra bygderna och det som händer och sker utefter Klarälven i norra Värmland.

Resan styrdes vidare upp mot norska gränsen till Lutnes och Oddheim, platsen för det norska programmet, där mötte Martin Myhr och Odd Mannflon som berättade och visade oss hur det norska programmet skulle se ut och genomföras.

Under "inspektionsresan" fick Bo tillfälle att berätta flottningens historia under mer än 50 år på Klarälven, Trysilelva och alla dess biflöden och som projektledare fick jag förmånen att uppleva denna historiska resa som en underbart minne för livet.

Bo berättar under resa bl.a. om möten med olika myndigheter och skogbolag, vilka hade på ett för honom obegripligt sätt, motarbetat Bo:s strävan – att Klarälven inte skulle avlysas som flottled.

Bo hade mött den moderna skogsindustrins förkämpar som argumenterade för att virket som kom till bruken skulle vara "Just in time"! Detta uttryck tyckte inte Bo om och menade att det bara var tomt prat, därför var också målet med resan också Elverum, inte bara för att besöka Skogsbruksmuseet, utan framför allt det stora virkeslagret som skogsbolagen hade sydväst om Elverum i anslutning till järnvägen, virke som kom från de områden i Norge som tidigare flottats på Trysilelva.

Där på plats kunde Bo visa oss hur virkeshanteringens idag såg ut, med kilometerlånga virkesstaplar i 7 – 8 meters höjd och i ett 30-tal led, avsevärda mängder med virke som var månader gammalt och mer än 80% var mörkt i färgen.

Bo var vid det här laget mycket exalterad och klättrade upp på taket till inmättningshuset, säkert 10 meter högt. Bo, den 79:e årige atleten var en aning smidigare än vi två andra 50-åringar som häpet följde lektionen i "hur man inte lagrar virke".

"Just in time"! – jo jag tackar jag, säger Bo.

- Här ligger virke för säkerligen 50 miljoner och om några enstaka stockar skall kunna komma "Just in time" - så får de nog skynda sig, säger Bo sarkastiskt.

Vi förstår hans ilska och engagemang, virkesupplaget var ingen vacker syn, säkerligen hade flottat virke klarat sig bättre.

Under denna "inspektionsresa" och utflykt i flottningens historia med Bo så fick båda jag och Umberto Olivier så mycket till livs så att vi båda var märta imponerade och nöjda.

Umberto Olivier återvände till Italien med så många positiva omdömen som går att få och marknadsförde naturligtvis Klarälvdalen och festivalprojektet till alla sina kontakter då han återvände, det visade sig senare vid anmälningarna till festivalen från de europeiska medlemsländerna, som bara ökade och ökade.

Planeringsarbetet

Under juni och juli månader pågick arbetet med att informera, planera och kommunicera med festivaldeltagare och deltagare i alla de evenemangen som ordnades. Det började bli allt hetare i projektet och det märktes på Bo, projektgeneralen, som varje morgon vid 7-tiden ringde och på ett myndigt militäriskt sätt informerade sig om läget, frågade med otålighet om den ekonomiska situationen, om de som lovat bidra med pengar hade hört av sig och mycket annat. Det spelade ingen roll vilken dag i veckan det var, Bo ringde om det var nödvändigt.

Republikens engagemang

Under högsommarens varma dagar märktes mer och mer att ministrar och andra privatpersoner hörde av sig och ville hjälpa till på olika sätt, det kändes att "styrkorna började samla sig". Man hade hört att det vid det här laget c:a 150 deltagare från 8 länder hade anmält sig till festivalen och man blir mer och mer varse, att detta är ett jättestort turistiskt projekt.

I samtal Branäsanläggningen ökar antalet gästnätter för varje dag och i början av augusti står det klart för oss att det totala antalet deltagare, inkl. servicepersonal, projektledning/vårdar och speciellt inbjudna kommer att uppgå till nära 300 personer.

Att festivalen hade börjat uppmärksammas i länet fick vi bekräftelse på i juli månad då Bengt Alsterlind ringde om undrade om vi ville komma och medverka i Solsta Café och berätta om evenemanget och den tvekan var inte lång, att en månad innan festivalen få gratis reklam var mycket bra.

Tillsammans med mig åkte, Odd Mannflon från Trysil, Doris Sundholm Visa president i Republiken Dalen, President Petter i Boa med anhang och "Flottarkören" under ledning av Kenny Ludvigsson från Älvdalssagan på Kärnåsen i mundering med västar, tovade hattar och utrustade med flottarhakar.

Under programmet fick Doris redogöra för Republiken Dalen och jag berätta om Flottnings- festivalen. Under programmet visade också Odd Mannflon hur man går på timmerstockar och jag fick prova på att gå på linan över kanalen och det gick inte bra.

Det var utmärkt tillfälle för oss att visa upp oss och festivalen blev vida uppmärksammas,

Det visade alla trevliga kontakter som vi senare fick från Sveriges alla hörn.

Bo Lundén då, var inte han med? Jo, fast lite i skymundan, anledningen var att han hade varit med i ett liknande program med Alsterlind tidigare under året och på ett generöst sätt tyckte han att vi andra skulle få möjlighet visa upp oss.

Sista mötet innan festivalen

Den 3 aug. 1993 hölls det sista projektmötet inför flottningsfestivalen, på plats i Branäs.

Alla ansvariga, funktionärer och medhjälpare för olika insatser i evenemanget var med och fick en detaljerad genomgång av arrangemangen.

De olika delarna i programmet måste klaffa för att festivalen skall bli lyckad och budgeten som då låg på c:a 700.000:- för logi och alla arrangemangskostnader, måste vara under kontroll.

Den sista genomgången av festivalprogrammet och arrangemangen:

- Kök och restaurang är bokade från torsdag kväll t.o.m. söndag kväll.
- 4 bussar hämtar och kör deltagare från Arlanda / Stockholm och 1 buss från Oslo, enligt

- uppgift kommer deltagarna med olika flyg vilket gör att deltagarna anländer till Branäs från
- tidigt torsdag eftermiddag till sent på natten, de finländska gästerna kommer med egna bilar.
- Välkomstkommittén måste vara beredda på att vara på plats och ta emot gästerna att hela torsdagen inklusive natten.
- Tolkar på 5 språk, engelska, tyska, franska, spanska och italienska finns på plats då bussarna kommer och är sen tillgängliga för alla festivaldagarna.
- Programmet för de 3 dagarna är helt klart, alla medverkande är bokade och tiderna spikade.
- Informationen till gästerna om programmet, login, klädsel och diverse annat är klart.
- Tillgången på frivilliga och funktionärer för festivaldagarna verkar inte vara något problem,
- Petter i Boa har ett 10-tal, kommunen har 5 – 6 personer och Branäsanläggningen har lika många. För varje evenemang finns sedan en bemanningslista som verkar vara tillräcklig.
- Om det norska programmet berättade Martin Myhr och Odd Mannflon och allt verkade vara under kontroll.

Ansvariga resurspersoner:

Projektleddningen /Gunnar – Annica – Britt-Marie.

Prickar av alla festivaldeltagare, tar betalt, har kontroll på tidplanen och bemanning, säljer festivalprodukter och skall vara tillgängliga för information och kontakterna med Branäs- anläggningen och kommunen för utrustningen vid anläggningen. m.m.

Bo Lundén är projektgeneral och festivalvärd.

Inga konkreta uppgifter annat än som värd och frontfigur för evenemanget, dock kommer Bo att fungera som guide under lördagens resa förbi Höljesdammen på väg mot de norska arrangemangen.

Petter i Boa tillsammans med egen personal har tagit på sig att ansvara för:

Personligen vara med i "mottagningskommittén" tillsammans med Bo Lundén och tolkarna då gästerna anländer.

Öppningsanförande på fredag morgons invigning.

Kringarrangemanget vid Näsängen med servering av "kolbullar".

Utomhusgrillningen på fredag kväll.

Peter är den typ av människa som inte enbart ser till sig själv, därför är han naturligtvis involverad och deltar aktivt i alla typer av arrangemang som förekommer.

Bengt Gustavsson Optimistminister:

Kontaktperson för media och behjälplig koordinator för olika arrangemang, bl.a. "spökskrivare" till Presidenten och hans välkomsttal, samt social "underhållare" tillsammans med sin fru Anita.

Ekonomikommittén.

Det ekonomiska ansvaret lämnades till Kjell-Eric Branhammar, Doris Sundholm och Peter Larsson.

Vildmark i Värmland ansvarar för flottfärderna.

Anders Wiss med personal ansvarar för den praktiska delen av flottfärderna, medhjälpare behövs för det som händer runt omkring.

Busstransporter.

Bengt Gullberg och medhjälpare ansvarar för alla busstransporter till och från festivalen samt under festivaldagarna

Naturligtvis skulle alla involverade i festivalen få lov att hjälpa till på alla håll och kanter.

Festivalarbetet kommer att konkret sätta igång redan måndagen den 9 aug. med att projektkontoret flyttas upp till Branäsanläggningen där förberedelserna för logi och evenemanget skall ta form. Torsby kommun har lovat ställa upp med 5 personer som skall hjälpa till med tältresning och andra allehanda arbetsuppgifter.

Flottningsfestivalens början.

Det oroadde oss att vädret inte var på vår sida, det var kallt, blåsigt och regnigt och utsikterna lovade ingen bättring och orosmolnen skulle hoppa sig allt mer.

Väl på plats i Branäs kunde vi redan på onsdag konstatera att ledningen för anläggningen troligen hade prioriterat bort flottningsfestivalen – man hade lämnat anläggningen för att skötas av 2 flickor i receptionen och 5 man ute på fältet och detta lovade inte gott för fortsättningen.

Det skulle visa sig att det skulle bli så "usel uppställning" från Branäsanläggningens sida som vi anade.

På torsdag eftermiddag då vi hade börjat samla ihop vår "mottagningskommitté", som bestod av 6 personer, för att välkomna de första gästerna, kom den första kallduschen, Branäs receptionspersonal gick hem kl.17.00 och överlämnade bara en låda med nycklar till oss.

Vi hade logifördelningen med namn så vi klarade detta rätt bra ändå

De finska bilburna gästerna anlände först av alla och var på plats redan under eftermiddagen.

Mot kvällen kom sedan bussarna med några timmars mellanrum och allt flöt mycket bra.

Det var uppgjort med restaurangen att det skulle finnas en kvällsmacka att servera då gästerna anlände från 5-tiden på torsdag eftermiddag till fram emot småtimmarna då de sista gästerna förväntades anlända. Detta fungerade utan några problem om man undantar något gäng som inte fått mat på hela dagen och ville ha något mer matnyttigt.

Den sista bussen anlände strax efter kl.02.00 – och det fungerade bra för dem också.

Kvällen framflöt med stor glädje och många nya möten och trevlig samvaro, så mycket glädje och trivsel att det kom att inverka på fredagens frukost. Restaurangens personal, med kock och handräckare hade inte slutat festa trots att gästerna lagt sig för att sova. Detta gjorde att vårt uppvaknande blev en aning chockartat.

Ingen personal, ingen frukost och 250 personer som skulle äta!

Snabbt formerades våra egna styrkor och frukosten kom att serveras, trots allt med bara 20 minuters försening, men vilket uppvaknande. Vad skulle hända härnäst? Vädret?

På något underligt, men trots allt inte så ovanligt vis, så hade väderprognoserna slagit fel, solen lyste utanför och man såg en blå himmel mellan molnen!

Kl 09.00 startade Flottningsfestivalens program.

På kort tid hade restaurangen förvandlats från frukostmatsal till invigningshall.

Petter i Boa – Bengt Gustavsson – Bo Lundén – Umberto Olivier varvade sina välkomsttal och artighetsfraser. Naturligtvis sjöng Bo en sång för åhörarna.

Efter som Landshövdingen Eliasson inte hade möjlighet att närvara så hade han skickat sin fru att officiellt öppna festivalen, en mycket bra ersättare tyckte vi alla. "Bakom varje framgångsrik man – står oftast en förvånad kvinna".

Nästa programpunkt var flottfärder.

Frivilliga för flottfärden ner till Näsängen, c:a 2 timmars resa, anmälde sig till Anders Wiss för att sen ta promenaden ner till byggplatsen för flottarna och så var den 6:e Internationella Flottningsfestivalen igång.

I denna berättelse är inte programmet det mest viktiga under flottningsfestivalen, utan allt detta som hände långt innan, något före, alldeles innan och runtomkring festivalen.

Man brukar säga "att resan är målet värt" och det är högsta grad relevant för berättelsen.

Alla programinslag under fredag, lördag och söndag blev mycket lyckade och uppskattade och med c:a 200 deltagare och lika många i publiken blev flottningsfestivalen en succé.

Tråkigt var att Branäsanläggningen inte uppfattade detta innan festivalen startade, för bland deltagarna var det väldigt många som kom från just turistnäringen i de europeiska länderna och frågorna var många, viktiga och svåra för oss att svara på.

Vad anbelangar restaurangen och den service som vi blivit lovade, så skärpte sig de ansvariga och allt sköttes sen utan anmärkning.

Till Branäsanläggningens försvar kan tilläggas att Branäs ansvariga senare personligen kom och framförde sina ursäkter för allt det negativa som inträffade under festivaldagarna.

Sammanfattning.

Att få vara med och uppleva ett sådant intensivt och meningsfullt projekt går knappast att beskriva i ord, men det finns vissa saker som bör kommenteras och lyftas fram.

Bo Lundén – och hans seriösa och inspirerande förmåga att ta tag i denna typ av uppgift går inte nog att uppskatta, han bar fram flottningsfestivalprojektet från första stund och vi andra följde med i vinddraget och vi landade efter c:a 1 års arbete med stolthet och med erfarenheter som inte går av för hackor.

Peter Larsson "Petter i Boa" – med all tänkbar energi för både stort som smått, allt går att ordna. Vem var den siste att ta farväl av gästerna innan bussarna av gick? Jo Peter förstäss.

Dygnnet runt fanns han till hands för att se till att allt fungerade och att alla hade det bra.

Doris Sundholm "Visa presidenten".

Med hundratals ideella timmar och ekonomisk sponsring tovade Doris hattar, ordnade välkomstkorgar med små och gott i stugorna, sålde souvenirer och hade koll på ekonomin.

Lennart Norén bitr. försvarsminister.

Lennart med medhjälpare och en Lustenbåt ordnade med det mesta och fanns alltid till hands för att få saker och ting att fungera. Med linekor efter båten bjöd han även gästerna på en och annan "Lust-tur"!

Dessutom måste också nämnas den markpersonal som jobbade på Branäsanläggningen, de tog själva initiativet att arbeta gratis både natt och dag, all heder till dem.

Ekonomi och effekterna av flottningsfestivalen.

Man kunde konstatera mycket snart konstatera att vi betalade alldeles för mycket för logi och mat på Branäsanläggningen, eftersom vi inte fick den service som vi borde ha haft.

Försäljningen av reklamartiklar och souvenirer kom inte upp i de volymer som vi önskade.

Videon Flottningens historia var dyr att framställa och gav underskott i försäljningen trots att Bo senare "tvingade" vissa personer och inrättningar att köpa in filmen.

Vad som inte går att klä med pengar, är det reklamvärde festivalen hade och det uppseende den väckte.

Hela flottningsfestivalens resultat blev ett underskott på 60.000:- c:a 10% mindre intäkter än beräknat, men detta kunde Bo och andra i Republiken Dalen senare justera genom alla de goda kontakter man hade.

Summering

Om denna typ av projekt skulle lyckas idag så krävs det något alldeles speciellt och det är:

- En seriös entusiast med disciplin.
- Några lättsmittade och arbetsvilliga fritänkare.
- Några vildhjärnor med idéer som man vill genomföra.
- Några ordning och reda-människor.
- Många påhejare med empati.
- En mängd aktörer som törs vara med och pröva något annorlunda, oprövat.

Flottningsfestivalprojektet innehöll allt detta och lite till – under ledning av Bo Lundén.

Gunnar Hjerdt Bengtsson, idag Omvärldminister i Republiken Klarälvdal'n, skrev detta.

”Jubel i Slyn!” på Scala-teatern och Göteborgs Konserthus

I november 1993 arrangerade vi ”Dal’ndan”, ett antal seminarier med påköstat folk och oss själva och temat var förstås framtiden och hur vi tar tag i den. Dagen avslutades med ”Jubel i Slyn!”, en nummerrevy med sång, musik och sketcher som höll sig till ämnet.

Denna unika världspremiär skulle gå av stapeln på Porten i Värnäs, i det nybyggda hotellets diskotek med plats för några hundra personer. Men ingen kom.

När vi tågade in till scenen, ca 25 artister, möttes vi av de fjorton personer som vi i ideella sammanhang kallar för ”de närmast försörjande”, alltså de som skulle ta hand om oss efter succéns tumult och festligheter. Men den obefintliga publiktillströmningen hindrade oss inte från att genomföra föreställningen och den var faktiskt riktigt bra. Efteråt pratade vi om varför folket uteblev denna söndagskväll och kom fram till att det kanske inte är så lyckat med gratis inträde. Kostar det inget så är det inget värt. En annan kommentar hade med jantelagen att göra: ”Åk iväg någon annan stans och gör succé så blir det lättare att locka hemmapubliken!”

Succé på Scala-teatern

Sagt och gjort. Vi beställde Scalateatern i Karlstad till den 1 februari 1995 och började skissa på affischen. ”Presidenten Petter i Boa med anhang” och ”Motti och fläsk” var de lockerbjudanden vi gick ut med. En annons i Wermlandstidningen och en i Värmlands Folkblad, så får vi se hur det går. Dessutom tryckte vi upp flygblad och ett gäng åkte ned till Värmlands största turistattraktion, Bergviks köpcentrum, för att garnera bilrutorna på parkeringsplatsen med det glada budskapet. Först tittade de dock in på teatern för att se om några biljetter hade blivit sålda. ”Det var bra att ni kommer”, sade Anders, ”för alla 410 platserna är slutsålda. Ni måste köra en föreställning till, folk ger sig inte, de skall se revyn!”

Visst är det märkligt? När framgången väl kom förstod vi inte varför och det gör vi fortfarande inte. Det enda vi kan komma på är att annonsen bjöd in till en rolig föreställning utan konstigheter, stöllitt allvar när det är som bäst.

Hursomhelst, vi bokade på stående fot in den 13 februari och drabbades av samma framgång: Slutsålt. Det blev ett par härliga möten med mycket jubel i slyn och en fin marknadsföring av vår dal! Särskilt minns vi stämningen i foajén, smockfull av folk som äter motti (torr gröt gjord på rostat havremjöl, kallas även ”nävgröt”) och stekt fläsk levererat från ICA:s storkök i Karlstad. En av många fördelar med att presidenten och den visa presidenten är lanthandlare!

En gång till?

Året gick och vi njöt av minnesbilderna från Scala-teatern. Framåt hösten satt vår kulturminister och lättpoet, Torleif Styffe, omvärldministern Gunnar Hjerdt Bengtsson och jag och pokulerade. ”Det var allt väldigt roligt med karlstadsföreställningarna, skall vi köra ett nytt Jubel i Slyn därnere?”, tyckte mina kamrater. Eftersom jag är optimistminister är min uppgift att stå för de stora visionerna och modet att tänja på gränserna så jag dristade mig till att föreslå Örebro. ”Eller varför inte Göteborg?!” – Torleif och Gunnar bleknade och tyckte att ”så bra är vi väl inte ...” Då tog jag till det gamla tricket med kompromiss och föreslog att vi skulle åka halva vägen, nämligen till Mellerud. Det perspektivet avgjorde saken och vi bestämde oss för Karlstads yttre hamn, Göteborg.

Nu är frågan var vi skall hålla till. Analysen är knivskarp för likt prognoserna på valnatten har vi en tendens: Först kom ingen publik, sedan blev det fullsatt och sedan blev det fullsatt. Därför bör vi hyra en lokal där det går ut mycket folk. (Uttrycket ”går ut mycket folk” i stället för ”går in” speglar en konstruktiv inställning, då har de faktiskt varit där. I det andra fallet är ju lokalen tom ...) Torleif har just varit på bokmässan och sett att det fanns en lämplig sal med scen och allt. Vi kollar priset och det är 70 000 kronor (!) för en kväll, en ”aning” för mycket för en ideell förening utan pengar. Så jag börjar ringa runt, bland annat kollar jag Scandinavium men det verkar kallt med ett golv av is så det bästa alternativet är Konserthuset.

Där är priset bara 41 000 kronor och med samma matematiska logik som tillämpas vid realisationer har vi redan tjänat 29 000 kronor. ”Då ingår flygel”, får jag veta ... som om det var veckans lockerbjudande. Jag tänkte (men sade inte) att ”där vi bor kan vi köpa både flygel, huvudbyggnad och jakträtt för fyrtientusen!” Nåväl, det är fredag och mannen på bokningen ber mig komma tillbaka på måndag när chefen är där. – Det gör jag och får höra att ”den 24 mars är inte scenen ledig.” Det var konstigt, det är väl ingen som beställt den under helgen? Och så kommer den underbara repliken som värmer en eldsjäl sittandes mitt ute i den värmländska glesbygden: ”För du menar väl inte Den Stora Scenen?” Tänk, jag kände mig precis som Sickan i Jönssonligan och ville så gärna svara ”Självklart, tror min herre att vi åker hela långa vägen till Göteborg för att uppträda på någon *liten* scen?!”

Den republikanska planeringsmodellen

Saken är klar, jag ber att få upp ett hyreskontrakt, Gunnar och jag skriver på och returnerar. Nu finns ingen återvändo.

Denna planeringsmodell är anpassad för eldsjälar. När det känns i hela kroppen att ett projekt är rätt gäller det att komma igång snabbt. Allt skall göras så det spelar inte så stor roll i vilken ända man börjar. "Skjut först och sikta sedan" är en lämplig sammanfattning av förhållningssättet. Eftersom Republiken är en förening som hellre gör än tvekar så måste vi hålla isär det här med demokrati och entreprenörskap. De stora dragen – grundvärderingar och gemensamma målsättningar – skall arbetas fram tillsammans. När det är klart måste var och en få mandat att agera utifrån de besluten. Demokratin är bra på sitt sätt, men det blir inte mycket gjort. Tänk dig själv om vi skulle ha gått till styrelsen med det fantastiska erbjudandet att hyra Konserthuset för 41 000: "Vi har 53 kronor i kassan, kan vi gå till beslut?" Det skulle aldrig ha gått igenom. Nu visade vi i stället upp ett juridiskt bindande avtal som baserade sig mer på visioner och tron på den egna förmågan än matematiska fakta och beslutet var enkelt att ta eftersom det bara fanns ett beslut att ta.

Nästa steg i processen blir att fråga om någon skall hänga med och köra "Jubel i slyn" igen. Samma sak där, det går inte att börja med att ringa runt och undersöka när folk kan ställa upp, alla som har försökt sammankalla till ett möte vet vilken process det är. Nej, bestäm ett datum och om det är viktigt så ser folk till att de kan komma! Så det är klart att vi fick ihop fullt gäng, det är inte så ofta vi amatörer får några erbjudanden om att framträda på Göteborgs Konserthus stora scen. Säkrast är därför att hyra den.

En av de första sakerna vi tar itu med är att skaffa sponsorer till programmet, de där annonserna som skall finansiera de två sidor som presenterar inslagen i Akt 1 och Akt 2. Carina blir drivkraften i det projektet och sätter igång att ringa runt. Vi behöver 8-10 000 kr för att täcka tryckkostnaderna och efter ett par veckor är vi uppe i 12 500 kr. Bra! "Skall jag fortsätta ringa?", undrar Carina. "Ja, gör det!" Ytterligare några veckor går och så kommer slutrapporten: "Nu har jag pratat med alla jag kan komma på och vi har fått in 71 500 kronor." !!!!!! Fantastiskt! Hur gick detta till?

Tidpunkten vi hade valt sammanföll med den stora Turistmässan i Göteborg och på något sätt hade näringslivet i norra Klarälvdalen börjat förstå att Jubel i Slyn ytterst handlade om att marknadsföra vår bygd. Det var som om polletten ramlade ned, man såg nyttan med "stölliheta" och att vårt tilltag öppnade möjligheterna att synas i ett lite annorlunda sammanhang. Så inte nog med att programbladet blev så tjockt att det var svårt att hitta de bägge akterna, Konserthusets foajé fylldes med hantverkare som ställde ut sina alster och turistföretagen passade på att visa upp sig.

Äntligen hade vi blivit godkända av människorna i norra Klarälvdalen! Att pröva nya arbetsmetoder kan vara ett framgångsrikt sätt att tackla problemen på, men att avvika från mönstret innebär samtidigt en avvaktande attityd från omgivningen. "Låt stöllarna hålla på så får vi se vad det blir." Skepticismen är ett naturligt inslag i våra gener som bidragit till människoartens överlevnad, samtidigt finns det en risk att vi väljer tryggheten i att avvakta till förfång för nödvändiga förändringar. Vi vet vad vi har ...

Marknadsföringen

Planeringen av göteborgsäventyret är fylld av energi och förväntningar. På olika håll finns inslagen i Den Stora Föreställningen, de praktiska detaljerna med bussar och logi ordnas, serveringen av nävgröt och fläsk skall förberedas – det finns att stå i! Dessutom vore det ju kul om vi kunde locka en stor publik och vi tar tidigt tag i marknadsföringen. Då inträffar det underbara att våra ambassadörer i Göteborg, eller "vöitalerer" som vi kallar dem som ackrediterats för att tala väl om Klarälvdalen, bildar en arbetsgrupp för att fylla Konserthuset med folk. Utifrån sina positioner i ICA, Volvo, Handelshögskolan och andra organisationer ser de till att budskapet kommer ut i form av annonser och affischer. Det roliga är att dessa vältalare inte har träffats tidigare, Jubel i Slyn blir anledningen för dem att ses och samverka.

Ett lyckat moment i marknadsföringen är att vi skall få några minuter i TV dagen innan föreställningen och på så sätt få komma in i göteborgarnas vardagsrum. Tanken är att presidenten Petter i Boa skall visa hur man tillagar motti å fläsk och vi skall sjunga en låt. Väl på plats i TV-huset har vi ganska roligt under sminkningen och gör tydligen ett så gott intryck på redaktionen att de ger oss ytterligare lite tid. Och ytterligare lite tid. Det blev till slut bortemot åtta minuter oförblommerad reklam för Jubel i Slyn och vår president visar sig vara en fullfjädrad PR-man trots fullständig avsaknad av formell mediaträning: Oavsett fråga inleder han varje svar med att "i morgon klockan 19.00 har vi en föreställning på Konserthuset ..."

Den Stora Dagen

Det är idag det skall ske! I kväll står vi där på Konserthusets stora scen med förhoppningsvis en stor och förväntansfull publik att förföra med vår glädje, humor och entusiasm. Först på tur står scenbygget och det handlar om att göra om det 21 meter breda och mycket tomma orkestergolvet till en klarälvdalsk miljö. Vår president är en klippa i de sammanhangen! Han och hans höljegång har huggit ned ett fyrtiotal granar och svetsat ihop stabila granfötter av armeringsjärn. En uppstoppad älg, en räv och fåglar befolkar den plötsliga

skogen. Ett hederligt gammalt mjölkbord utgör samlingsplatsen för lokala resonemang och ett utedass får tjäna som entré för några av artisterna. Lite ljussättning på det och vi har plötsligt en härlig scenbild! Till och med personalen på Konserthuset var imponerade och njöt av skogsdoften. "Nja, det luktar allt lite rävpess också", mumlade en av klarälvdalingarna.

Dittills hade vi setts en enda gång för att repetera och det gick dåligt. Scenen var för liten och publiken hörde inte så mycket eftersom vi glömde att sätta på ljudet i första akten. Nu fanns det visserligen ingen tid för genrep, men vi bestämde oss för att träna den gemensamma ingångslåten och likaså finalen. Plus lite övergångar mellan revynumren så att föreställningen skulle flyta på i gott tempo. Ansvarig för denna repetition var jag själv och så här i efterhand får jag nog konstatera att det krävs en optimistminister för att klara det jobbet! Vad som hände var nämligen att folk var som bortblåsta när det var dags att sjunga ihop oss, nervositet och ångslan gjorde att alla var ute i de olika repetitionsrummen och finslipade sina inslag.

Det finns två huvudstrategier för en blivande konferencier i det här läget: Antingen springer han runt och jagar ihop människorna och transformerar deras nervositet till allmän irritation. Eller också inser han att läget är katastrofalt men inte hopplöst och tror på guskelöv, som det värmländska uttrycket låter. Jag valde det sistnämnda och litade på att alla skulle göra sin del. Min strategi blev att gå ned till hotellet och ta en eftermiddagslur för det här skulle kräva all min energi och koncentration så det var lika bra att vara utvilad ...

När jag några timmar senare kommer vandrade uppför Berzeliigatan mot Götaplatsen ser jag den stora ljusskylten rulla: "Stockholmssymfonikerna den 21 maj" – "James Galway med guldflöjten den 15 juni" – "Jubel i Slyn med Republiken Klarälvdal'n". Det måste vara roligt för de andra att vara i så gott sällskap! (Ibland insinuerar omgivningen att jag borde gå en kurs i ödmjukhet, men uppriktigt sagt så skulle jag kunna hålla den kursen själv ...)

Vi gör oss i ordning i god tid, för egentligen börjar föreställningen ute i foajén. Förväntansfulla människor samlas för att trakteras med motti och fläsk, en i göteborgssammanhang exklusiv kulinarisk upplevelse. Samtidigt spelar vi och sjunger och får i gång en god stämning, det är ingen dum idé att träffa sin publik i garderoben och få den direkta kontakten. Det blir inte lika nervöst när man återser dem från scenen. En rörande replik ur vimlet fastnar i medvetandet, det är en äldre, mycket välklädd herre som samtalar med Doris Sundholm och säger: "Jag har varit här på Konserthuset många gånger genom åren och lyssnat på mycket fin musik, men – tänk – det här är första gången jag pratar med någon!" Det är en viss kulturskillnad mellan storstan och Klarälvdalen.

Så småningom är det dags. Vi ursäktar oss med att vi har ett jobb att sköta och försvinner ut i de bakre regionerna, "men vi ses snart igen!"

Föreställningen blir en succé! Allt flyter på som det skall, alla presterar på topp och den gemensamma föreställningen om hur föreställningen skall se ut blir den perfekta samordningen. Vi människor är fascinerande varelser, bara vi vet vad vi håller på med och känner att vi betyder något för helheten så tar vi ansvar för både oss själva och varandra!

Avslutningen, när vi efter en stående ovation tillsammans med de ca 700 nöjda vännerna i salongen, fyller Konserthuset med Värmlandsvisan, framkallar fortfarande rysningar av välbehag och varma vågor av lycka. Den perfekta avslutningen på ett äventyr så stort att vi själva undrar hur vi vågade när eftertankens friska rodnad så småningom infinner sig.

Men undrens tid är inte förbi. När publiken lämnat salongen är det dags att göra i ordning scenen, redan nästa morgon skall det in en suzukispelande barnorkester och dessutom har vi ett beting – om vi är klara före klockan 23 slipper vi betala 3 000 kronor extra i hyra. Jag rusar upp i logen för att byta till lämpligare arbetskläder och när jag kommer tillbaka tror jag inte mina ögon: Scenen är tom! Jag lämnade en skog av granar, uppstoppade älgar och rävar, ett mjölkbord och jag vet inte vad. Nu är allt borta och det känns överkligt. Men verkligheten är att ett femtiotal personer med samma målbild kan åstadkomma mirakel! Sopborstarna kommer fram och strax innan klockan skall slå elva slår vi igen dörrarna. Magiskt!

Gissa om det är ett stolt och lyckligt gäng som vandrar ned för Avenyn till Valand för att träffa våra ambassadörer och äta pyttipanna. Och gissa om samma gäng, fast lite tröttare, njöt av hemfärden till norra Klarälvdalen ...

Nästa dag är jag tvungen att söka mig till scenen igen och bakgrunden är följande: Som du säkert förstår är det en närmast euforisk känsla att stå på Stora scenen i Göteborgs Konserthus och ett ögonblick väl värt att dokumentera. Så innan föreställningen går igång plockar jag fram en kamera och tar, från min position som konferencier, några bilder med en medhavd kamera. Det är faktiskt lite kul att fotografera publiken, normalt riktas ju objektivet åt andra hållet. Hursomhelst, någonstans skulle jag göra av kameran efter välförrättat värv och närmast till hands stod den stora flygeln som vi inte använde. Jag stoppade ned den i öppningen och glömde naturligtvis att plocka med den när vi evakuerade oss. Så nu skall jag bara hämta den och återvända

till kamraterna, men utanför scendörren hör jag vacker musik och stannar till. Javisst, ja, barnorkestern skulle ju spela idag! Jag öppnar dörren försiktigt och scenen är full av unga musiker, inklusive pianist. I pausen mellan två stycken får jag ögonkontakt med honom och viskar: "Har du möjligen sett till en kamera?" – "Ja, här är den", säger han, "den låg på strängarna när jag skulle spela."

Efterdyningar

Vårt tilltag fick naturligtvis många effekter utöver att det blev ett minne som vi fortfarande pratar om när vi träffas. Att få vara med om en sådan planering och urladdning är någonting extra och betyder mycket för det kollektiva självförtroendet. Vi flyttade på något sätt fram positionerna och satte en ny standard för vad vi tror oss om att klara av. När till exempel idén om att hyra Globen och dra till Stockholm med Jubel i Slyn sedermera kom upp så var det inte längre någon hysteriskt vansinnig tanke (Det stadiet passerade vi under förberedelserna av göteborgsäventyret!) utan försatte oss mera i en njutningsfylld och ganska trygg situation där vi konstaterade att "det kan vi väl göra om vi har lust, det är mest en fråga om att vi bestämmer oss för det och sätter igång och planerar".

Och svårare än så är nog inte bygdebegeistring.

PS

Vi har fortsatt med några uppföljare till Jubel i Slyn. Vår fjärde version är nog den mest intressanta, det började med att Gunnar Hjerdt Bengtsson och jag satt och pratade hösten 1999. Under samtalet uppstod en omisskännlig revyabstinens och vi fick sådan lust att träffa våra kamrater på tiljan igen. "Det är så sagt som det är gjort" är ett vanligt uttryck i vår förening som hellre gör än tvekar. "Jag beställer Scala-teatern", sade Gunnar och fick upp ett kontrakt på den 2 och 3 december som han skrev på och returnerade. Nästa steg var att ringa runt och fråga vilka som skulle vara med och det var som väntat alla. Grupperna fick några dagar på sig att rapportera in hur många minuter de ville disponera i akt 1 och akt 2 och därmed var detaljplaneringen klar.

Vi tog fram annonser och marknadsförde evenemanget. Någon gemensam repetition var det aldrig tal om, var och en fick ta ansvar för sina inslag. Den enda förberedelsen var att vi skickade ut texten till en gemensam entrélåt och hade en idé om finalen.

Torsdagen den 2 december var det dags. Under eftermiddagen gjorde Gunnar och jag i ordning scenen och såg till att vi hade ljud och ljus. Så småningom började artisterna att droppa in och det var roligt att ses igen!

Finessen med den här knytkaläs-modellen är att alla är involverade och tar ansvar för helheten. Körschemat bestod av namn på respektive artist/grupp och antal minuter. Däremot var det ingen av oss som visste vad de andra skulle göra. En naturlig konsekvens av detta var att vi inte kunde trycka upp något programblad eftersom vi inte ens hade rubrikerna på de olika inslagen. Det löste vi genom att hänga upp små lappar i foajén med en webbadress: "Om några dagar kan du besöka vår hemsida och se vad det var som hände, med bilder och allt!" Fördelen för publiken var att man inte behövde ha besvär med att förvara ett häfte som ändå är oläsligt när mörkret har fallit i salongen.

Nåväl, vi kunde glädja oss åt en fullsatt salong och föreställningen kunde börja. Det blev en lite lustig situation med i praktiken två publikker – dels den betalande, dels en publik bakom scenen eftersom vi inte visste vad de andra skulle ställa till med. Spännande! Och applåderna smattrade verkligen i "surround stereo".

Ett av de intressantaste inslagen var ungdomsgänget från Stöllet. Lärarinnan Marianne Nilsson ringde på ett tidigt stadium och undrade om Stöllets skolan kunde få medverka med några ungdomar som skulle göra någon sketch och sjunga ett par sånger. "Självlärt och gärna!" – När jag på eftermiddagen gick upp till logerna för att kolla läget förstod jag att det inte var någon där. Icke så! Där satt 36 (!) mellanstadieelever och hade en ytterst professionell genomgång med Marianne, lugnt och fint gick de igenom sina nummer och när det var klart utbröt det sprudlande nyfikenhetskaos som naturen byggt in i en grupp skolelever med ett gemensamt äventyr framför sig. Vilka fantastiska ungdomar!!!

Det behöver väl knappast sägas att ungdomarnas inslag blev revyns höjdpunkt. De blev omedelbart publikfavoriter genom sitt skickliga agerande, sin vackra sång och den oemotståndliga charm och spontanitet som de utstrålade i varje ögonblick på scenen!

Första akten tog slut och Gunnar gick ut och meddelade att det var paus och att det skulle bli lite förfriskningar i foajén. När han klev in bakom scenen pekade jag på mitt armbandsur och det fanns all anledning till det: Enligt körschemat skulle den ta 68 minuter och den hade tagit ... 68 minuter! Här skulle jag kunna skriva en lång avhandling om maktbaserat ledarskap kontra visionsstyrt dito och framhålla människors enastående förmåga att ta ansvar när de är en del av helheten, men jag avstår från det eftersom du redan har förstått vitsen med knytkalaset som organisationsmodell.

DalenSkaparna

Det började i samband med "Jubel i Slyn!" nån gång i mitten av nittioalet. Den musikaliska plattformen utgjordes då av ett härligt swinggång med stor spelglädje från Ekshärad vid namn "Akustiska Kalasorkestern". Under revyandet utvidgades bandet och blev vad man skulle kunna kalla en republikansk kalasorkester.

Så småningom utkristalliserades en liten grupp som började sprida Republikens budskap runt om i Värmland. Gunnar Hjerdt Bengtsson och Håkan Hjerdt kom från den ursprungliga Kalasorkestern, "toradersjänta" Christina Lundqvist bidrog med sitt dragspel och Anita och Bengt Gustavsson hade under några år drivit KRESAM EDUTAINERS som skräddarskrev och framförde shower för företag och organisationer i Sverige och utomlands. En kreativ blandning av musikstilar som smälte samman till musikaliska glädjeytringar och kombinerades med humorfyllda berättelser om Republiken Klarälvdalens olika projekt och stölltag.

Riktig fart på spelningarna blir det när de 1998-99 etablerar sig som marknadsföringsgrupp för Republiken. Idén uppstod när vi pratade om att göra reklamkampanjer och någon påstod att sådant kostar mycket pengar. Det fick oss att på sedvanligt republikanskt tvärtom-manér börja fundera om vi kan generera intäkter i stället för att förorsaka oss kostnader. Lösningen blir att förpacka budskapet på ett så pedagogiskt och attraktivt sätt att det blir naturligt att betala för informationen. Konceptet kan beskrivas som "ståupp-humoristiskt mellansnack och skräddarskrivna låtar levererade med glädje och entusiasm".

Gruppens namn blir "DalenSkaparna" för att markera att vi är aktiva inom bygdebegeistringen i Norra Klarälvdalen.

Kostnad blir intäkt

Under 1999 gör DalenSkaparna 40 framträdanden i små och stora sammanhang och "slutnotan" blir nästan 140 000 kronor i intäkter. Det gick alltså att vända en kostnad till en intäkt! Detta är ur administrativ synvinkel en så märkvärdig händelse att bokföringsprogrammet i datorn tror att det är något fel och frågar om beloppet verkligen skall bokföras på detta regelvidriga sätt eftersom "Marknadsföring" enligt alla definitioner är ett kostnadskonto.

Men datorn får ursäkta, DalenSkaparna fortsätter sin pedagogiska hopp&trospidargärning i allt vidare kretsar runt om i Sverige. Repertoaren är idag ganska bred och innehåller glad underhållningsmusik såväl som målinriktade inspirationsseminarier och kyrkokonserter.

Sammanlagt har DalenSkaparna gjort ca 190 framträdanden sedan starten, allt från medryckande underhållning till inspirationsseminarier på temat BolagsBolaget och bygdebegeistring.

CD-skiva

Under hösten 1999 börjar produktionen av en CD-skiva med Tomas Kågström som följsam inspelare. Datasalen på Nygård får tjäna som studio och i juni 2000 är det dags för releaseparty. Skivan är en god blandning av klokroliga låtar och ren underhållning, sång blandat med ren spelglädje. Den är naturligtvis ett måste i alla skivsamlingar, men lämpar sig särskilt väl som gåbortspresent enligt principen "Tag CDn dit du kommer!"

Här följer en sammanfattande sida om vad DalenSkaparna erbjuder och åstadkommer.

Konserter och faktaunderhållning.

DalenSkaparna är en unik kombination av skön musik och 180 års arbetslivserfarenhet. Vare sig vi plockar pärlor ur musikens skattkammare eller undervisar i ledarskap och utveckling är glädjen vårt signum. Glädjen, humorn och optimismen.

Våra seminarier förmedlar på ett roande och lättsmält sätt vad kreativa krafter kan åstadkomma i organisationer och bygder. Klokroliga kåserier och sannsagor om hur lätt och roligt det är att förändra världen varvas med självskrivna texter till medryckande musik. Våra konserter är rofyllda och harmoniska nära-livet-upplevelser med finstämd efterklang.

❖ **Arbetsliv & Lust: Skräddarskrivna inspirationsseminarier för organisationer.**

För några år sedan gjorde forskningsföretaget Batelle en lista över vilka tio viktigaste teknikområden som skulle ta oss in i framtiden. Genteknik och supermaterial var några av dem, men för oss i DalenSkaparna var det särskilt roligt att "underhållande utbildning" finns med på listan. Redan i slutet av sjuttioalet introducerade nämligen Bengts konsultföretag KRESAM just det fenomenet och döpte det till "edutainment"! Kanske något för er? Vi erbjuder skräddarskriven faktaunderhållning för företag och andra organisationer som vågar tro att det finns en värld bortom OH-bilderna och PowerPoint-dragningarna. Genomlidandet som läromästare är överskattat och det är bara självbevarelsedrift som får tråkiga föredragshållare att påstå att det skulle vara oseriöst att förmedla kunskaper, analyser och information på ett lättillgängligt och lustfyllt sätt.

DalenSkaparna har 180 års arbetslivserfarenhet i en mängd olika branscher inom näringsliv och den offentliga sektorn. Den lärdomen har vi översatt till klokroliga inspirationslektioner och praktiska framgångsrecept som varvas med sammanfattningar till musik. Rim och resonemang. Målinriktad haha&aha-pedagogik.

Bland våra över 700 självskrivna låtar har vi ett rikt material kring ledarskap, tankemodeller och organisationsutveckling, så det är mera en fråga om att bestämma tema och inriktning. Allra bäst blir det dock när vi sitter ned med vår kund och kommer överens om vad vår show skall åstadkomma och att vi får lite inside information så att vi kan ha med oss några nyskrivna texter upp på scenen och verkligen håller oss till ämnet.

Vi har ett samlingsnamn på våra musikaliska inspirationsseminarier: "Arbetsliv & Lust!"

❖ **Stöllitt allvar som stimulerar till nya tag och framtidstro.**

Republiken Klarälvdal'n är en ideell förening som bildades 1991 för att samla krafterna och utveckla norra Värmland. En får göra så gött det går med det en har! Sedan dess har vi ställt till med en hel del, så mycket att vi korats till Sveriges bästa landsbygdsprojekt. Bland annat köpte vi en stor f d lanthushållsskola av landstinget, Nygård i Ekshärad, renoverade den och fyllde den med hyresgäster. När vi sålde Nygård i början av 2003 lämnade vi efter oss trettio fasta jobb och en attraktiv arbetsplats. En ekshärlig sannsaga i glesbygd!

Under det projektet insåg vi att det finns gott om arbete men ont om arbetsgivare så vi skapade en ny, BolagsBolaget AB, där företagsamma personer kan anställa sig och skapa sin försörjning av egen kraft. "Arbetsgivare att hyra", om du förstår vad vi menar. Det som skulle bli ett försök att hjälpa några ekshäringar jobba vitt har spridit sig och vi har idag 250 anställda över hela Sverige. Omsättningen hittills är 31 miljoner kronor och av dem har vi bidragit med 16 miljoner till den svenska välfärden.

Allt detta och mycket därtill har vi skapat tack vare en speciell värmländsk arbetsmetod, "stöllitt allvar". Vi i DalenSkaparna berättar gärna om hur man kan förändra världen med mod, envetenhet, humor och kreativitet. Sanna solskenshistorier och framgångsrecept sammanfattas med arbetsglädje och musik. Ett upplyftande inslag för bygder och regioner som vill bli stimulerade till nya tag och framtidstro!

❖ **En konsert med efterklang.**

Det började med att vi ombads sjunga i kyrkan och blev fascinerade av den rika efterklangen. Det hoppfulla budskapet har vi med oss i våra erfarenheter och inställningar och dessutom ger vi oss möjligheten att vila i eftertänksamhet.

Glädjen över att finnas till är kvar som ett naturligt inslag, men nu handlar det framför allt om en harmonisk nära-livet-upplevelse och en rofylld stund tillsammans. I våra konserter plockar vi pärlor ur världens musikaliska skattkammare och anpassar programmet efter publik och sammanhang. Till efterklang och eftertanke.

Vill du ha kontakt med oss? Här är våra telefonnummer:

Bengt 070 5484605; Anita 073 0737783; Gunnar 070 3740151;

Christina 070 2644008; Håkan 070 5923425

Majladresser: bengt@bolagsbolaget.se; gunnar@bolagsbolaget.se

Republikanska låtar i bygdebegeistringens tjänst

Musiken är en fascinerande bärare av budskap. Den når på något sätt djupare in i oss människor än overhead-bilder och PowePoint-presentationer. Om man som vi är i bygdebegeistringens tjänst och skall förmedla hopp och tro till olika målgrupper – vare sig det gäller bygder, företag eller etablissemangets företrädare – så gäller det att leva budskapet. Den arbetsmodell som vi förespråkar är en väv av visioner, kreativitet och arbetsglädje och då måste vi utstråla det på scenen. I vårt fall är det enkelt eftersom vi har en inspirerande sannsaga att berätta och dessutom har vi kommit till insikt om att vi är som mest trovärdiga när vi är oss själva. Därför blir det mycket humor, sång och musik när vi förmedlar våra resultat och arbetsmodeller. En aha&haha-pedagogisk faktaunderhållning, om du så vill.

Här får du texterna till några av de låtar vi skrivit. I vissa fall är det Gunnar som gjort melodierna, men för det mesta lånar vi musiken från kända sånger. För att stimulera din hjärna och simulera din verklighet så får du inte allt serverat på silverfat utan vi ger dig texterna för sig och melodierna för sig. Provsjung dig fram tills du har parat ihop texter och musik.

Melodierna är:

Blue moon
Cotton fields
Country roads
Fröken Fräken
Help me make it through the night
Jambalaya
Lucille
Man borde inte lova
Mitt bästa för dej
Ovan där
Paper doll
She'll be coming 'round the mountain
Speedy Gonzales
Ta mig till havet
Tie a yellow ribbon 'round the old oak tree
Vind i seglen
With a little help from my friends

BolagsBolaget!

Du är full av idéer och vill se vad du kan
Men du tvekar en smula, stannar upp lite grann
"Finns det nån som vill ha mej? Kan jag skaffa en kund?
Ska jag nu starta firma?" – Lugna ner dej en stund!
Denna saga är märklig men sann:

BolagsBolaget kan lösa din knut!
Anställ dej själv som din egen
Sen får du själv ta itu och beslut
helt utan bruna kuvert
BB förlossar dej, välkommen ut!
Nu är det enkelt att äntligen bli den du är!

Vi har F-skattsedel, vi har ordning och koll
Exercisen med papper, den blir lika med noll
"Starta eget, men slipp det!" är konceptet vi kör
så att du kan gå in för det du kan, vill och gör
i din kundtillfredsställande roll

BolagsBolaget kan lösa din knut! ...

Bäst om vi hjälper varann!

Ensam är stark! – Ja, visst är det väl så
Varje mänska har mycket att ge
Bättre ändå måste va' att va' två
Den logiken kan vem som helst se
Ja, det går bäst om vi hjälper varann!
Uträttar mest om vi hjälper varann!
Livet blir pest om vi stjälper varann!

Enklast och tryggt är om allt är sig likt
och om andra är såna som jag
Utbudet blir dock mer fattigt än rikt
Elva backar blir knappast ett lag
Nej, det går bäst om vi hjälper varann!
Uträttar mest om vi hjälper varann!
Livet blir pest om vi stjälper varann!

I förnyelsens tider behöver många ta i
En hel hop individer som skapar det som ska bli

Killar och tjejer och gammal som ung
Dom som tänker och dom som helst gör
Påkostat folk, alla svensson, vår kung
Vi behövs, bara tuta och kör!
Värmland går bäst om vi hjälper varann!
Allt går by west om vi stjälper varann!
Varda'n blir fest om vi hjälper varann
... om vi hjälper varann!

DalenSkapar-låten

Musik Gunnar Hj Bn

Med sång och med musik vi presenterar oss
och vi vill ha vår publik på gott humör
Innehållet bör va' något som berör
angeläget, tankvärt, inte mot men för

Vi heter DalenSkaparna från Klarälvdal'n
Namnet kanske säger vad vi gör?
Vi roar och vi stör med humor som förför
Låt oss bli din skrattmuskelmassör!

Detta är vår föreställning:
Inget kommer ut av gnällning
eller utav ilsken skällning
– Möjligen då vedergällning
Konsten är att fånga dagen!
Strunt i huvet, använd magen!
Våga ha en dröm och gör den sann! – Ja!

Budskapet är enkelt: Om du inte sår
ja, då blir det heller ingenting som gror
Framtiden beror på vad du gör och tror
Möjligheter finns ... var helst du bor!

Låt sen stöllit allvar inspirera dej
Stölltag är en kreativ refill!
Vi ställer ofta till och får det som vi vill
Glädjen är en smittosam bacill!

Vi heter DalenSkaparna från Klarälvdal'n
Namnet kanske säger vad vi gör?
Vi roar och vi stör med humor som förför
Låt oss bli din skrattmuskelmassör!

En skull fäll allri löve

En skull fäll allri löve när anner säger te
En skull fäll kunne säje "Nä!" och vare bra för de
För tänk ifall en gjord' de sôm anner sa en borde
Da for en runt, jä tror de sôm e kul i flipperspel
Så näste gang jä löver nô ska hjärte mitt va' me!

Ge dej hän!

En gång var vi barn och trodde världen var ett paradiset
på jorden
Det var då, innan vi förstod
att det var en dröm och att vi tar det mer på allvar här
i Norden
Ideal har sin period!

Nu blir idéer tummetotter
Dom som vill nåt mer är Don Quijotter
Du ska va' måttfull realist!
Och se till att du har kontrollen
annars blir du flummaren och stollen
Hopp och tro straffar sig till sist!

Tack och lov för EU som ser till att vi får pengar till
bedrifter
Av projekt byggs vårt nya land
Hur man går till väga styrs utav struktur och tjocka
skrifter
Lyckans mall skapar Samarkand!

Dock finns en spänning i systemet
Att förena krafter är problemet
En är "liv", en "byråkrati"
Det är bra om du är spontan, men
viktigast är ändå själva planen
Den blankett som du har fyllt i

Men om du trots allt vågar ge dej ut i längtan och
visioner
med en stor livslust, som ett barn,
när du dina drömmars mål och mening, strunt i andras
reaktioner
Låt dom få vatten på sin kvarn!

Så plocka fram det lilla barnet
Rulla ut ditt nystan och följ garnet
Gud är med den som är naiv!
Ta din chans, du kom hit till världen
för att leta guld på upptäcktsfärden
Ge dej hän, ge dej själv ditt liv!

Göra så gött som vi kan

En professor har sagt att ska någon utveckling ske ida
är det storstadens mångfald som krävs
Den förtätning som råder där är en kreativ atmosfär
Tänk att folk funkade bäst när dom kvävs!
"Det står klart", är hans enkla tes "att ska två med idéer se
ska dom snabbt kunna ha konferans
Så landsbygd är bäst när man firar semester
Nä, sta'n ska det va' om man ska ha någon chans!"

Vi borde lägga oss ned här och dö!
Vi har ett förortligt liv och påver miljö
Visst har vi gott om brist, trafiken är tom och trist
Vad vi saknar är kaos och kö
Vi borde lägga oss ned här och dö!

Om man räknar i runda tal att en storstadsbos
bromspedal
nyttjas mångfalt så mycket som här
är vårt tidsåtgångsöverslag: Bortåt en timma mer per da
än en lantis i bil, ungefär
Det blir tjugo i månaden och du blir nog förvånad, men
det blir tvåhundra timmar per år!
En mänsklig kötid blir fem veckors dötid
Det är nåt med staden som vi inte förstår!
Vi borde lägga oss ned här och dö! ...

Om man tänker i nästa steg på en storstadsbo utan kne
i betonghus i tre rum och kök
Vilket nätverk går då igång? Kan han odla på sin balkon
lite blomkål, potatis och lök?
Är miljön mera kreativ? Tar han lättare nästa kliv
Vad är trångboddhetslivets poäng?
Massor av grannar, men hur många stannar?
Det är nog dags för en helt annan refräng:
Vi borde lägga oss ... Nä!
Vi måste göra så gött som vi kan!
Ta fram allt det bästa hos envar och varann
Själv är vår bästa dräng. En sanning med full poäng
Vi slipper vänta och krusa nån ann'
Vi måste göra så gött som vi kan!

Inställningen sköts av fantasin

När du fått för dig någonting så fångas dina tankar i en ring

När livet går i vågor är du själv din bästa fyr
Radar och kompass är bra, men läs din själs broschyr:

Du är den som styr!

Inställningen sköts av fantasin, min vän
så se till att den är en bra antenn
Din hjärnfrekvens ska ta dej ifrån "nu" till "sen"
Är du pessimist, så när du till sist det som är ditt mål
att efterklok få tömma depressionens hopplösa skål

Om du kan se en bättre värld blir hindren inte målen
på din färd

Strö rosor på den väg du går och upplev din succé

Känslan inspirerar! Du blir själv din goda fe!

Hör vår resumé:

Inställningen sköts av fantasin, min vän
så se till att den är en bra antenn
Din hjärnfrekvens ska ta dej ifrån "nu" till "sen"
Är du optimist, så får du till sist lust att ligga i
och hemfaller till vad vi kallar "chanstags-kleptomani"

Inte tjäna klöver

Märker ni ibland ett undantag i landet
när det gäller vad man får ta upp till diskussion
Stämningen tycks dö när nån vill prata löner
Pengar är ett mått på fliten, alltså bör vi ha profit, m
"Äsch!" vad vi slår vakt om denna högst privata zon

Vi vill inte tjäna klöver, vi behöver inte köra BMW
inte äta oxfilé, inte bo i ett palä
Vi är nästan ideella, ja, för snälla, bara du blir nöjd och gl
och vem skam kan bli profit i egen stad?
Om vi skickar en faktura någon gång
se den mera som en önskan än ett tvång
Det är bara vår revisor som har bett oss ta betalt (Så banal
Du ska veta att vi alltid ställer opp
och att kreativiteten är på topp
Vi ger järnet – för ett nära nog försvinnande belopp!
Vi tog faktiskt rätt å slätt å räknå netto: Du får hela vår av
En så billig leverans får du ingen annan stans!
Vi vill inte tjäna klöver, vi behöver inga tarvliga bevis
på att levnadsstandard ingår i vårt pris! (på någe vis)

Jag får för mej!

Jag får för mej och jag ändrar mej inte lätt
Sånt som stör mej, det är fel och jag själv har rätt!
Men jag kan gärna älska min nästa
om hon tycker min åsikt är bäst, ja!
Jag får för mej att de e som det faktiskt e
och sen vill jag va' i fre'!
Mina ståndpunkter står jag för, yes, absolut!
har jag för mej, punkt och slut!

Jä kommer hem!

Text & musik: Gunnar Hjerdt Bn

Jä klev på Klarälvdalens buss, 304:an ner i stan
Då va freda'kväll å stan va full 'tå öppkäftiga barn
Ja hade hänn'ran full 'tå väsker, å 'tå äkta köpevin
Jä va på hemväg, hem te jänta mi sôm å så väldigt fin

Jä kommer hem, hem te bygda färden går
Hem te enkelhet å vänner som ja hatt i många år
Jä kommer hem, för all mi' längtan ble' så svår
Då känns så väl, då här å då sôm kröppen min förstå
Jä kommer hem!

Kvällen den va rå och kall och vägen mörk och trång
Bussen den va halvfull, färden skulle bli rätt lång
Men efter några körda mil med ett och annat stopp
en härlig känsla spred sig i min ganska trötta kropp

Jä kommer hem ...

Jä sôm ut'å å drömde om e ny å bätter ti'
Skull stann kvar hem i bygda som å mi
Där jä å nån å anner som bor här strax bredve'
å människan sôm bryr säj å finns te'

Jä kommer hem ...

Min lilla bingolett

Text & musik: Republikanska Kalasorkestern

Hela veckan är så lång, framåt torsdagen nån gång
stiger spänningen som sav uti min kropp
och på fredag framåt fem, när jag handlat och ska hen
är det dags att köpa lördagskvällens hopp!

Min lilla bingolett och ja'
vi har det ju så bra
Var lördagskväll vi sitter åter där
Ja, jag vill kryssa dej så full!
Jag vill kyssa dej, mitt gull!
Med dej i handen mot lyckan det bär!

Jag har spelat många år, tips och trav och allt som går
Jag är tagare av Livets alla chanser
Sen min bäste kompis Affe vann en årsförbrukning kaf
är jag en av Lokets allra största fanser!

Min lilla bingolett och ja' ...

Flera tusen kronor minst har jag satsat utan vinst
Det är smållar man får ta, ja, sånt kan hända
Men på lördag är det dags, med en liten gnutta flax
så ska Loket dra så turen min kan vända!

Min lilla bingolett och ja' ...

No'la fôr

Vilken väg som man ska gå, borde var och en förstå
62:an är den enda väg, sôm öpp te Höljes går
Petter finns här mä affär, aldrig rädd för nåt besvär
Så ta klivet öpp te livet No'la fôr!

No'la fôr, bland tømter å bland tröll
Här å trivsamt, ganska mycket stöll
När vi möts i dalen, fôlk frå' alla höll
å då gött å va bland vänner No'la fôr

Om du saknar lust å glöd, måste få nån hjälp å stöd
Kom te Höljes å förse dej 'tå naturens överflöd
Gästfriheten, den å stor, då finns mera än en tror
Så ta klivet öpp te livet No'la fôr!

No'la fôr, bland tømter å blann tröll
Här å trivsamt, ganska mycket stöll
När vi möts i dalen, fôlk frå' alla höll
å då gött å va bland vänner No'la fôr

Motti å fläsk

Sa till Mor: "Nu ä jag stor, dags att sjappa!
Jag tar Forden, lämnar gården, hälsa pappa!
Drar te Kallsta, får jag se fall dä finns knog där
Jag ä trött på denna håla, har fått nog här!"

Motti å fläsk mä flöt å krös-sylt å en drecka
När en äter dä dä ä en mått e' vecka
Söggelmat å nävgrötfat, dä ä grejer
Ja, dä ä bätter än MacDonalidsmat å tjejer!

Men Mor hon stöna' å hon sucka å hon böna:
"Du kan fäll stanna kvar i bygdera så sköna
Om du reser nu så ser jag dej så sällan
Dä vör bra om du kom hem å åt om kvällan!"

Motti å fläsk mä flöt å krös-sylt ...

Mä en rivstart fick jag bra fart genom grinden
Tryckt på tuta', vevd ner ruta', kände vinden
Radion skråla', motorn vråla' under färden
på min första långa resa uti världen

Motti å fläsk mä flöt å krös-sylt ...

Men ner mot Deje, ska jag säj' er, modet sviker
Jag saktar in så tung i sinn' och magen skriker
Om jag vänder det nog händer att jag stannar
Men jag längtar ätter rekti mat — å Mamma!

Motti å fläsk mä flöt å krös-sylt ...

Recept för personal

Vi satt och prata' några stycken om ett slitet ord
Det där som brukar kallas "personal"
"Den är vår finaste resurs!" säger cheferna på kurs
men bokför oss som kostnad per kvartal
Så därför börja' vi filosofera
och tyckte att det handla' om det här:
"En bra vision, den rätta tron och social motion"
Det är vårt grundrecept för personal

Vi ritar folk i rutor per funktion men luras av en logisk illusion
Personal är kultur som lätt kan spåra ur
om VAD vi gör tar över utan hänsyn till HUR
Om allting kretsar kring teknologin, då blir ju även
människan maskin
och konsekvenserna är att ingen gör sej besvär
En kugge bryr sej aldrig om!

Så, alltså, om du hänger med är det på detta vis
att allting sker på grund av personal
Hur själva verksamheten går
det beror på hur dom mår
Här är vår visas enkla sensmoral:
Kontentan är att löner kan betraktas
som Kostnad eller Eget kapital
"En bra vision, den rätta tron och social motion"
Det är vårt grundrecept för personal

Republiken Klarälvdal'n, ja dä ä vi!

Republiken Klarälvdal'n, ja dä ä vi!
Republiken Klarälvdal'n, ja dä ä vi!
Republiken uti dalen
ä väl lite onormal, men
ä en stölli, ja dä ä en också fri!

Vi har tröttnat på att bara säga "Usch!"
och betraktar nu varandra som resurs
Förr så skötte vi oss själva, nu förenas vi av älva'
Vi har flyt och håller på att sätta kurs!

Republiken Klarälvdal'n, ja dä ä vi! ...

Vårt samarbetsprojekt är rätt så fräckt
Vi har tänt en del i dal'n där vi har släkt
Republiken är symbolen som skall samla oss kring måler
och det tycker fler och fler är ganska käckt!

Republiken Klarälvdal'n, ja dä ä vi! ...

Våra slingrande meander-drömmar har
satt som mål att hålla Vackerheta kvar
Mitt i Stöllihetas yra så får Vännliheta styra
Därmed är vår enkla levnadsviisdom klar!

Republiken Klarälvdal'n, ja dä ä vi! ...

Speedy-"Petter i Boa"!

La la la a a a a a a a.....

Kom hem nu - Petter i Boa, - ifrå' all "Nävgröt å fläsk".
Slut' å' bju' på, - å' servera, - öl å' hemkört mä' läsk...!
Kom hem te' öss, hem te' familjen, här finns dä' vila å' me
Å', varför kan du inte slut' mä', å' sälja mat på pappersfat

För, Petter i Boa, - finns inga 9 te' 5...!
Åh..Petter i Boa.! - När kommer du hem..?

"Hej..Gunilla! - Dä' blir sent ikväll igen förstår du....
- ja' ha' löv' å' lag' te' lit' mat..- te' ett gäng sôm kom'
frå' Kallsta'.. - å' dä' bruker ta' ti' dä' vet du.. men, i
môra-kväll, - da' du.."

La la la a a a a a a a.....

Å pöjken vinner i en tävling, han kaster piler på en dart
I frysen ligger dä' en grävling, som du kört på i väldi' far
Kom hem te' öss, affärn ä' stängd nu, å' fira segrera mä' ö
Ja' visst för tusan dä' ä' mända', å' feskekväl igen förstås

För, Petter i Boa, - finns inga 9 te' 5...!
Åh..Petter i Boa.! - När kommer du hem..?

"Hej..Gunilla! - Dä' blir sent ikväll igen förstår du....
ja' ha' löv' å' lag' te' lit' mat..- te' ett gäng sôm kom'
frå' Kallsta'..! - Men, - dä' kan Lars-Anders ta
förresten.. - Jä' kom' hem Gunilla..!"

La la la a a a a a a a.....

Tänka nytt

Du har kört fast och hjärnan står still
Ta då en rast, ja, gör vad du vill
Börja från noll och se vad som sker
utan kontroll så uppnår du mer

Redan från start, från första minut
så var du smart när du titta' ut
Denna talang finns jämt i din kropp
abonnemanget sägs aldrig opp

Tänka nytt (i motsats till rätt)
är att blanda dom små grå
Låta dom snacka, associera sej
Tänka nytt (på nåt annat sätt)
är att våga koppla på
förmågan att flacka, att kombinera dej

Lösa problem är nåt som vi kan
Detta system har kvinna som man
Vad kopplas på som vållar besvär?
Hur kan man då få bli den man är?

Det finns ett drag i våran kultur
Jantarnas lag och egen censur
Tricket är samförståndet, förståss
Det lockar fram det bästa hos oss!

Tänka nytt (i motsats till rätt) ...

Vision

Vision, vi måste ha en vision
Till det den brinnande tron
Den kallas även mission

Vision, är det jag vill om du frågar,
är mina samlade hågar
som kanske gör att jag vågar!

"Det vi kan drömma kan vi också göra!"
Det sa' Walt Disney och det fick vi se
Så ur vår kreativa talgdanksröra
kan det nog komma någon ljus idé!

Vision, är hjärnans sätt att förtrolla
Den gör idol av en nolla
Ta Gud i hågen och kolla!

Att konspirera är att dela luften
Det är ett själsligt, liksom andetag
med en viss halt av rent och klokt förnuft, men
det krävs nåt mer om vi ska bli ett lag

Vision, ger både riktning och mening
en sorts mental hygiening
med tro och hopp i förening
... Visiooon

Vägen hem

Norra Värmland, Klarälvdalen
bergen kantar älvens mörka vatten
Gamla bygder, äldre än all skog
Åldst är ändå bergen och vinden som där drog

Sextitvå, ta mej hem
till den plats där jag bor
Norra Värmland, Klarälvdalen
med din väg sextitvå

Alla minnen går till henne
Mörk och vacker, värdigt stolt hon rör sej
Alltid troget väntande på mej
Älva' är som blodet, hjärta finns hos dej

Sextitvå, ta mej hem ...

Jag hör en röst, som ett granskogssus i gryningsljus
Hon lockar mej till längtan och hon önskar att jag kom
När jag färdas hemåt känns mej vägen aldrig lång
Du får en egen sång! En egen sång!

Sextitvå, ta mej hem ...

Växa eller dö

Norra Värmland är sig likt
Lite glest och lite knalt
men med chansen att bli rikt
om vi samverkar "glokalt"!

Låt vår näring skapa liv
åt vart samhällsbergsfrö
Det finns två alternativ:
Vi kan växa eller dö!

Vem har rätt och vem har fel?
Du, det spelar ingen roll!
Det är helheten som gäller
och att dra åt samma håll!

Vi ska utveckla vår dal
så att markna'n står på kö
Vi har inget annat val
än att växa eller dö!
Vem har rätt och vem har fel? ...

Med en långtidsfriskhetsplan
kan vi sluta att förblö'
Är du eldsjälspyroman?
Ska vi växa eller dö?

NYGÅRD – Fas 1

Historien om Nygård är en nästan osannolik berättelse om hur visioner, kreativitet, goda relationer, ideellt arbete och uthållighet samverkar för att skapa liv, lust och arbetstillfällen. Det började i september 1996 på ett närmast magiskt sätt ...

Vad gör vi nu?

Gunnar och jag blev involverade i en seminariedag som skulle avhållas på Nygårdsskolan, en anrik anläggning som sedan 1920 varit en mycket aktad lanthushållsskola där unga kvinnor lärde sig matlagning, odling, djurhållning, hantverk – ja, allt en duktig husmor borde kunna för att sköta en gård på bästa sätt. Fram till 60-talet ägdes och drevs skolan av Uddeholmsbolaget, därefter tog Landstinget över verksamheten och bedrev olika typer av utbildningar med anknytning till storhushåll.

Nu skulle vi anordna en inspirationsdag kring övergången från industrisamhället till modernare tider. Utmärkande för ett sådant skifte är bland annat vilsenheten inför nya förutsättningar och den arbetslöshet som uppstår när vi kan producera mer än förut med färre människor.

Rubriken satte vi till "Vad gör vi nu?" för att markera att det inte finns några färdiga svar. Symbolen blev två motställda frågetecken som bildade en idélampa och på så sätt antydde vi att vägen ur den inlärda hjälplösheten går via nyfikenhet och kreativitet.

Vi som arrangerade den här kraftsamlingen var Arbetsförmedlingen, Hagfors Näringslivsstiftelse, Landstinget, Länsstyrelsen, Republiken Klarälvdal'n och Utbildningskooperativet NOVAtion.

Det kom ungefär 250 personer som vandrade runt och tog del av tankar och övningar, en inspirerande och ovanlig dag för Nygård som de senaste åren haft problem med att fylla lokalerna med kurser och verksamheter. Allt fungerade som det skulle, människor utsattes för intryck och frågeställningar och seminariedagen var en stor framgång.

På eftermiddagen kom Ulla Gustafson, då anställd på Länsstyrelsen och med ett förflutet på Nygårdsskolan, och meddelade med uppspärrade ögon: "Har ni hört på nyheterna i eftermiddag?" – Nej, det hade vi inte, vad var det som var så intressant? – "Landstingsstyrelsen har just beslutat att lägga ned Nygårdsskolan! Det är förfärligt!" Visst var det så, men man kan samtidigt konstatera att Landstinget höll sig till ämnet för dagen ...

Ullas upprördhet var inte att ta miste på, även om beskedet inte var helt oväntat eftersom ämnet varit på tapeten några år tidigare. Ekshäringarna hade då protesterat mot avvecklingshotet och verksamheten gavs ännu en chans. Det som slog oss var den osannolika tidpunkten: Enda gången som Gunnar och jag var där så lade de ned verksamheten!

Nyheten präglade naturligtvis resten av dagen och när Ulla hade hämtat sig något så när började hon leta lösningar och en av dem var både smickrande och hisnande: "Kan inte Republiken ta över anläggningen och göra något bra av den?"

Vi tackade för förtroendet, men avböjde vänligt och bestämt eftersom detta inte var vårt sätt att arbeta. Stöllitt allvar i all ära, men Republiken Klarälvdal'n är en förening som ställer till det än här och än där utan finansiella eller materiella resurser, allra minst tänkte vi investera i en fastighet som kostar en miljon kronor om året bara att äga!

Det måste gå att göra något av Nygård

Så dagen avslutades och vi gick hem. Men hur det än var så dröjde tankarna kvar på Nygård. Det var allt ett fint ställe! Det kändes i väggarna att mycket gott arbete hade utförts däruppe på backarna, det fanns en harmoni och ett lugn som talade till oss. Så vi började prata i termer av att driva ett projekt med syftet att fylla anläggningen med arbetsliv och lust. Jag hade varit med om att göra det med Nääs Fabriker (14 000 kvm) mellan Göteborg och Alingsås och även med delar av gamla Götaverken, så tanken kändes inte helt omöjlig.

Vi konkretiserade våra idéer för Landstinget som tillsammans med Länsstyrelsen finansierade en förstudie med Lars-Erik Henriksson och mig som ansvariga förstuderare. Republiken öppnade kansli och "pratstuga" på Nygård och vi började samla idéer och synpunkter från alla tänkbara aktörer i samhället inklusive "vanligt folk", gamla som unga. Det blev många intressanta diskussioner om avveckling och utveckling, de allra flesta insåg behovet av förnyelse och lite vidare tänkande, men vi fick även kritik för att vi ens vågade fundera över någon annan verksamhet än den som pågått de senaste 75 åren. "Rör inte Nygård!" – Efter tre månaders möten med människor och kreativa samtal var vi övertygade om att Nygård skulle kunna spela en viktig roll i bygdens framtid. Allt dokumenterades i en rapport:

"Förslaget är att Nygård profileras som ett centrum för utveckling av idéer, människor och verksamheter. Småskalighet, mångfald och personliga nätverk utgör det mentala navet i projektet. Hyresvärden axlar en annorlunda roll genom att driva en process som gör Nygård till en attraktiv arena för utveckling. Detta kräver en kompetent ledningsgrupp på plats, uppbackad av en beslutsam 'stödelse' som utses av ägaren."

Nygård till försäljning

Sommaren 1997 kom emellertid annonsen "Nygård säljes mot anbud" och det är klart att vi blev lite molokna. Vi hade ju tagit fram en strategi, kopplat upp oss mot olika intressenter och var beredda att kämpa för att skapa en ny framtid för Nygård. Men det går inte alltid som man tänkt sig ... eller gör det det?

Läget var hopplöst men inte allvarligt, så vad gör man? Man tänker på samma sätt som förarna i Svenska Rallyt när de kör av vägen: Styr så länge bilen rör sig! Vi skapade en alternativ lösning och avsåg en offert till Landstinget där vi erbjöd Republikens tjänster som projekt- och processledare på Nygård de närmaste tre åren med målet att utveckla anläggningen till en ekonomiskt självbärande enhet. Landstinget skulle under den tiden kvarstå som ägare.

Sommaren gick och snart skulle anbudstiden gå ut. Då fick jag ett telefonsamtal från en tjänsteman på Landstinget som talade i allmänna termer om Nygård. Jag förstod så småningom att han antydde att vi kanske ändå skulle fundera över att lägga ett anbud och att vi i så fall kanske skulle kunna påräkna viss assistans i vissa avseenden etcetera etcetera. Jag tog med mig beskedet till Hemlighuset och vi tog oss en rejäl funderare, att köpa Nygård vore ett gigantiskt åtagande för en ideell förening utan finansiella resurser!

Den ohållbara kalkylen

Den 5 oktober vidtog finalfunderingen i ett extra sammanträde med oss som utvalts för att driva nygårdsärendet hemma hos Helena och Gunnar Hjerdt Bengtsson. Om vi inte lade ett anbud nu så skulle det bli omtag och ny annons. Vi visste att det var två andra som var intresserade, men inte vilka de var. Tankarna snuddade bland annat vid Nygårds lämplighet som samlingsplats för Hells Angels eller nynazister, även om vi helst är optimistiska så får man vara realist ibland.

Och det fortsatte vi att vara när vi satte oss och kalkylerade kostnader och potentiella intäkter från hyresgäster. Anläggningen var i stort sett tom och vi skulle få börja från noll. Eller rättare sagt med ett minus på bortemot en miljon kronor som driftskostnaden var enligt Landstinget.

Om vi hyrde ut allt som gick så skulle vi få in 4,8 miljoner, så det såg ju bra ut. – "Va? Sitter decimalkommat fel? Ja, det är inte lätt med dessa miniräknare. Så du menar att vi maximalt skulle kunna få in 480 000 kronor i hyror? Och kostnaden är dubbelt så stor!"

I det här läget skulle vilken klok och omdömesgill församling som helst ha avslutat mötet och konstaterat att projektet inte går att räkna hem. Så icke Republiken Klarälvdal'n. Kalkyler i all ära, men tittar man närmare på dagens räknemaskiner så innehåller de inga funktioner som inberäknar människors drömmar, målmedvetenhet, entusiasm, kreativitet och dj-r anamma. Den stora skillnaden mellan etablissemangets exakta och objektiva sifferexercis och pionjäreernas besjälade och subjektiva arbetsglädjekalkyler är att engagemangent innehåller ett så mycket större mervärde, även i pengar räknat.

Vår lösning blev att helt sonika slänga miniräknaren eftersom den uppenbarligen saknade väsentliga funktioner och samtidigt kastade vi den dåliga kalkylen i papperskorgen eftersom den inte gjorde någon människa glad. Jag citerar protokollet: *"Det rådde full enighet runt bordet om att projektet är intressant och i linje med vad Republiken står för, nämligen konkreta och lite oförvägna insatser som bidrar till bygdens utveckling."*

Vi bestämde oss för att bjuda 800 000 kronor för Nygård inklusive möbler och utrustning.

Republiken tar över Nygård

Det behöver väl knappast påpekas att vårt anbud vann. Priset reducerades dock till 600 000 kr eftersom en annan del av Landstinget under hösten tömt Nygård på det mesta av inkråmet inklusive möbler och annan utrustning. Den prisförhandlingen avhölls hos Landstinget och vi skrattade så högt och gott att våra vänner på Fastigheter sedermera fick emottaga förfrågningar med inslag av klagomål om vad vi hade sysslat med. Det tog vi som en komplimang och tecken på att vi faktiskt bemöter människor som personer och inte som funktioner.

Vi tog över Nygård officiellt den 1 april 1998 (När annars?) och jag minns att det var en hisnande känsla med markanta inslag av ambitioner och äventyrlust när vi satte oss i det utkylda restaurangköket. Symptomatiskt för vår inställning och det stöjliga allvaret i Republiken är hur våra tankar gick när vi nu hade ett åtagande på att få in en miljon kronor så att vi kan betala räkningarna. Den första frågan som kommer upp tyder på en viss optimism: "Hur skall vi bygga ut parkeringsplatsen?"

Nu var vi alltså igång som fastighetsägare och hyresvärd för 3 526 kvm byggnader på 9 hektar mark. Men låt oss backa bandet några månader och se hur vi finansierade köpet och utvecklingsarbetet.

Vår underbara EU-lots

Vintern 1996/97 blev vi förälskade i Nygård och sökte lösningar som gjorde att vi fick vara kvar där. Så småningom kom det in en underbar kvinna in i vårt liv, Malin Pfeiffer. Hon var då s k EU-lots i Hagfors kommun och hjälpte folk att söka EU-pengar. Tiden går fort och idag är det ett naturligt inslag i Projekt-Sverige, men då hade vi nyss gått med i gemenskapen och var mycket okunniga om förutsättningarna. Men tack vare Malin kunde vi släppa formaliteterna så länge och bara ägna oss åt våra drömmar och visioner. Vi såg framför oss en fantastisk anläggning och arbetsplats med pulserande arbetsliv och lust, engagerade människor i en kreativ miljö. För varje gång vi träffades blev bilderna större och färggrannare och vi bara njöt av att någon lyssnade på oss och tog oss på allvar. För det gjorde hon, Malin, hon skrattade och kvittrade och skrev så pennan glödde. Tänk, vilken märklig kombination hos en människa: Glad, vacker och att kunna EU:s alla strukturfonder utantill!

Våra träffar resulterade så småningom i en EU-ansökan, Mål 2, och när vi läste igenom den kände vi knappt igen beskrivningen, det var inte många av de orden som vi hade använt. Men det är ju själva poängen med en EU-lots, hon hade "översatt" våra mål och visioner till det språk som passar i en ansökan. För vi måste komma ihåg att även om Samhället vill ge resurser för att stimulera engagemang och kreativitet så är det ingen bra taktik att utstråla slutmålet på blankettstadiet!

Ytterligare två personer förtjänar att nämnas eftersom de betydde mycket för oss innan och under projektet och det är Zandra Granfeldt och Thorbjörn Svärd, bägge på Landstinget. De är verkligen professionella vänner i ordets bästa bemärkelse och deras kloka råd och dåd har hjälpt oss vid mer än ett tillfälle!

Tre projekt blir ett

Parallellt med våra planer pågick arbetet med två andra projekt som visade intresse för att förlägga sin verksamhet till Nygård. Dels var det Värmlands Rovdjursprojekt (Hagfors kommun), dels Projekt Pilgrim (Ekshärads sockengrupp och Studieförbundet) som ville bygga en stavkyrka. Vi kom överens om att samverka och det är dags att söka EU-medel.

Av taktiska skäl bakar Länsstyrelsen ihop våra tre projekt till ett enda och föreslår att Republiken skall bli projektägare. Då reser sig kommundirektören i protest för att lämna rummet, han har insett att Hagfors kommun i så fall skulle bli ett delprojekt i Republiken Klarälvdal'n och det är lite väl magstarkt för en organisation som är van vid att bestämma. Men Länsstyrelsens ansvarige, Bosse Jonsson, lugnar ned honom och förklarar ännu en gång poängen med det arrangemanget och efter ett tag ramlar polletten ned.

Kontentan är att Republiken, som vid beslutet att köpa denna stora anläggning inklusive alla ekonomiska åtaganden hade 13 kronor och 28 öre i kassan, nu är ansvarig för tre projekt och en sammanlagd budget på 36 miljoner. En hisnande utveckling, förvisso, men det är bra i det läget att vi tänker positivt och inte som den gamle franske filosofen som konstaterade att "Mitt liv har varit fyllt av de största katastrofer, varav de flesta aldrig har inträffat". Oro är nämligen den ränta vi får betala när vi lånar bekymmer från morgondagen.

EU-projektet godkändes i april 1998 och så var vi igång. Ganska snabbt konstaterade vi det opraktiska med att Republiken skulle administrera tre projekt och framför allt var det viktigt för motivationen att var och en kände sig fullständigt fri i sitt utvecklingsarbete. Så Länsstyrelsen delade upp oss i tre självständiga projekt.

Nu inleddes en intensiv 20-månadersperiod (maj 1998 till 31/12 1999) fylld av arbetsglädje och framtidstro! Det finns mycket att berätta om detta strukturerade kaos, men jag väljer att presentera slutredovisningen av EU-projektet följd av några personliga kommentarer:

Slutrapport Projekt Nygård (Navet) Ett EU-projekt inom Mål 2 Bergslagen

Detta är sammanfattningen av den första etappen i ett spännande och berikande äventyr i Republiken Klarälvdal'ns liv. När Värmlands Landsting beslutade sig för att lägga ned Nygårdsskolan i Ekshärad var det ett trauma för bygden, med facit i hand kan vi konstatera att Nygård omgestaltats till en inspirerande mötesplats och en arena för bygdens goda krafter. Så tack vare att lokal entusiasm och energi samverkat på ett bra sätt med samhällets olika aktörer och resurser har ett problem förvandlats till en möjlighet.

Samhällsutvecklande kontakter och tillställningar

Projekt Nygård har rönt stort intresse från en mängd olika aktörer och har uppmärksammats i och utanför länet som en attraktiv arena för nytänkande, inspiration och samhällsutveckling. Här är några exempel på kontakter, processer och tillställningar som bidragit till den bilden:

- Öppet Hus 980426 med invigning och visning av Projekt Nygård blev en succé med 300 besökare!
- Etablering av "Sambanken", ett samarbetsprojekt där fem banker (Föreningssparbanken, Handelsbanken, Nordbanken, Postbanken och PostGiro Bank) uppträder som en enda bank på Nygård.
- Konferensverksamheten har utvecklats undan för undan och Nygård har blivit en populär mötesplats för olika organisationer.
- Yrkesakademins ettåriga kockassistentutbildning har betytt mycket för Nygårds attraktionskraft.
- Stor auktion 980725 med ca 300 besökare som fick se och informera sig om Projekt Nygård
- Projekt Nygård presenterades på Skoga marknad somrarna -98 och -99 med utställning, information, sång och musik och nådde ut till en bred allmänhet.
- Projekt Nygård fick 980925 besök av 15 st kardinaler och präster från Roms stift tillsammans med biskop Wadensjö och ett tjugotal värmländska representanter för kyrkan. Händelsen fick stort utrymme i media.
- I december -98 serverade Yrkesakademien 8 st julbord och ca 300 gäster har ätit och informerats om projektet
- Två julmarknader med information, underhållning och försäljning har varit mycket uppskattade med ca 250 besökare varje gång.
- Föreningen "Nygårds Vänner" har bildats som en fristående organisation med syftet att bistå projektet på olika sätt (arrangemang, anskaffning av inredning mm).
- All personal på Nygård har kontinuerligt genomgått seminarier och utbildningar inom olika ämnesområden och därutöver har vi haft informationsträffar varje vecka.
- Ettårsjubileum och Öppet Hus 990512 med ca 200 besökare
- 12 protokollförda samordningsträffar med de två övriga projekten i Projekt Nygård (Värmlands Rovdjurscenter och Projekt Pilgrim) kring gemensamma frågor. Plus ett otal informella samråd.
- "Nygårds Vänner" genomförde 990814 ett öppet hus för gamla nygårdselever och lärare.
- Projektet har inbjudits till biskopsvisitation i Ekshärad's församlingshem
- Republikens marknadsföringsgrupp, "Dalenskaparna", har vid ett femtiotal tillfällen spridit budskapet om Projekt Nygård för allmänhet och organisationer runt om i Värmland. (Några exempel på sångtexter bifogas.)
- Två projektledare har varit med på en studieresa i Skottland med fokus på social ekonomi.
- Vi har fått förtroendet att under 1999 samla och utbilda turismföretagare i Norra Klarälvdalen, processens arbetsnamn är "TURIDALEN".
- Flera utställningar, bl a av antikviteter och konst. Vykortsvernissage av skolorna i Klarälvdalen.
- Två personer har genomgått en omfattande EU-projektledarutbildning i Karlstad
- En mängd kontakter har etablerats med personer som kan ha betydelse för Nygårds framtid och det nätverket underhålls kontinuerligt. Detta är en medveten strategi som har visat sig riktig i många olika sammanhang och utgör en viktig ingrediens för att utveckla nygårds-konceptet och hålla verksamheten levande. Engagemanget från dessa VIP-personer ("Vänner I Projektet") har varit helhjärtat och mycket betydelsefullt för vår förändringsprocess.
- Idén om Nygård som ett centrum för "social ekonomi" har planterats på länsnivå och mött stort intresse. Seminarier och utbildningar har hållits här vid ett antal tillfällen och ett flertal forskare och andra intresserade har sökt sig till Nygård eftersom projektet uppfattats som ett bra exempel på hur lokal mobilisering samverkar med samhällets olika aktörer för att skapa långsiktig tillväxt.
- Två av projektledarna har deltagit i Hagfors-Munkfors strategiska näringslivsutvecklingsgrupp.
- Nyckelpersoner i bygden har bjudits in till informella samtal om framtiden under rubriken "Tro & Hoppsam"
- Intresset från massmedia har varit stort, bland annat har radion direktsänt från Nygård två gånger och NWT, Värmlands Folkblad, VärmlandsBygden och LiV-nytt har haft utförliga reportaget om verksamheten.

- Fyra nummer av "Dalens Nyheter", Republiken Klarälvdal's egen tidning, har gått ut till samtliga hushåll i Norra Klarälvdalen och Hagfors/Munkfors med fyllig information om projektets framskridande.
- Olika typer av informationsmaterial (tryckt och hemsidor) har producerats och distribuerats.
- Idén om ett "BolagsBolag" för stimulans och praktisk hjälp till småföretagare har testats på bred front och fått starkt stöd i bygden. Konceptet har förverkligats och kördes igång hösten 1999 med mycket fint gensvar från omvärlden. För närmare information, se hemsidan www.bolagsbolaget.com

Byggnader & infrastruktur

- En lägenhet i anslutning till parkeringsplatsen har byggts om till reception för Nygård.
- Anläggningens största konferenslokal, Logen, har byggts till med en scen som även kan användas som ett extra konferensrum.
- Världens första "konferastrum" har byggts och inretts i samma byggnad som Logen.
- En stor veranda med tak har byggts i anslutning till Logen.
- Två träningskök har omgestaltats till konferenslokal, "Futurummet"
- Upprustning och iordningställande av kök och komplettering av köksutrustning.
- En företagarkorridor med sex separata rum har iordningställts.
- Renovering av övernattningsrum i Gamla Elevhemmet och två f d lärarbostäder.
- En digital telefonväxeln har installerats så att alla hyresgäster kan erbjudas trådlöst telefonabonnemang
- Samtliga byggnader har förbundits med fiberoptisk kabel i ett IT-nätverk.
- Fast internetförbindelse dygnet runt.
- Upprustning av allmänna utrymmen.
- Planering av trädgård och tillfarter, bl a har en stor entréportal byggts.
- En skyggård i anslutning till receptionen har uppförts med gammal teknik.
- Nygård har anslutits till det nya fjärrvärme som Hagfors kommun byggt i Ekshärad
- Genom investeringar och betydelsefulla insatser av privata medborgare och välvilliga sponsorer har möbler och annan utrustning anskaffats så att Nygård kan sägas vara en fullt funktionsduglig anläggning.

Hyresgäster & aktörer

- Värmlands Rovdjurscenter är den största hyresgästen på Nygård (ca 770 kvm) – öppnar i maj 2000.
- Projekt Pilgrim - administration och en gammal säter med omland. Har berikat anläggningen med en stavkyrka och ett stormanshus.
- Hagfors kommun - lokaler till avlastning och särfritis för autister.
- Yrkesakademien, Falun, en ettårig kockassistentutbildning som avslutades i oktober -99. Har betytt mycket för konferensverksamheten och skapat god PR bland allmänheten.
- Hagfors Näringslivsstiftelse och Resurshuset - filial till sina verksamheter i Hagfors.
- Fortbildningshuset - datastudio med 14 datorer uppkopplade mot internet.
- Hagfors Internet Access – säljer internetabonnemang och web-tjänster.
- Ung Kraft – ett Communicareprojekt för att inspirera och informera ungdomar.
- BolagsBolaget – ett socioekonomiskt projekt som anställer egenföretagare.
- Republiken Klarälvdal'n – komplett konferensservice inklusive mat och logi. En ny affärsidé har prövats med stor framgång: gästerna får laga sin supé själva och underhålls med information om Projekt Nygård och Republiken Klarälvdal'n.
- Därutöver samarbetsavtal med Hedegårds Pensionat (måltider), Wårdshuset Pilgrimen (logi) och Wermlandia (logi).

Eftertankar och erfarenheter

Viktigt projekt

Projekt Nygård har betytt mycket för alla oss som varit direkt involverade i verksamheten, men det är också viktigt för människorna i bygden. Det är alldeles uppenbart att bygdeutveckling är bäst när den är konkret, dvs att någonting skall åtgärdas så att de vanmäktiga medborgare "som går med protestskyltarna" får en chans att göra något praktiskt åt framtiden! Omgestaltningen av anläggningen har följts med intresse och bl a tack vare att Yrkesakademien öppnade lunchrestaurangen för allmänheten har många kommuninvånare kommit till Nygård så att vi har kunnat informera om denna EU-satsning och ett otvetydigt resultat är att framtidstron och optimismen ökat. Projektet kunde inte ha kommit mer lämpligt i tiden eftersom så många andra satsningar i Ekshärad genomförs samtidigt. Vi tror faktiskt att Ekshärad just nu är den "hetaste" orten i Värmland!

Exemplarisk samverkan

Hela projektet har utvecklats i högt tempo och utan att det hakat upp sig i något avseende (med ett undantag, se nästa stycke). Attityderna och hjälpsamheten från alla berörda myndigheter, andra organisationer och politiker har varit fantastiska och det har vi också talat om för alla som utsatts för våra budskap! Likaså har uppslutningen lokalt från privata personer och sponsorer varit enastående, vilket innebär att Nygård blivit en angelägenhet i bygden. Projekt Nygård är ett gott exempel på hur eldsjälur och etablissemangen kan samverka för att vända problem till möjligheter och skapa tillväxt på olika plan i samhället!

Den enda motgång och besvikelse vi mött under projektiden var i höstas när regeringen bestämde att Sverige var överhettat och satte stopp för arbetsförmedlingens möjligheter att fullfölja sin del av den nationella finansieringen. För en ideell förening som vår slog det hårt mot ekonomin eftersom vi framtogs möjligheten att utnyttja beviljade EU-medel fullt ut. Vi bedömde att vi inte kunde avbryta upprustningen av anläggningen, den måste färdigställas för att fungera, och tog därför ett extra lån på 400 000 kronor. I slutändan löste det hela sig, gudskelov, men vi kände oss ganska små ett tag när Staten bara klev ur sina åtagande och lämnade oss i kylan. (Vad hade hänt om vi hade brutit överenskommelsen?)

Men bortsett från denna oväntade finanskris, som sagt, har allt fungerat på ett utomordentligt sätt!

Nygård som arbetsplats

Att projektet varit ett spännande och utvecklande äventyr för oss som tog initiativ till det är alldeles uppenbart. Att det skulle bli en efterfrågad arbetsplats för personer i arbetsmarknadsåtgärder var inte lika självklart, men det blev det. Eftersom det fanns hur mycket som helst att göra när vi tog över Nygård - utomhus såväl som inomhus, praktiskt såväl som administrativt - så kunde varje ny resursperson finna meningsfulla uppgifter i organisationen. Det har varit roligt att se all den arbetsglädje som bubblat på Nygård och det bekräftar misstanken att folk trivs bäst när de får jobba på egna villkor! Detta har även uppfattats av omgivningen, inte minst Arbetsförmedlingen.

Projekt Nygård - Resultat

Sammanfattningsvis är vår uppfattning att Projekt Nygård/Navet genomförts enligt ambitionerna, dvs att anläggningen har omgestaltats till en attraktiv mötesplats och en inspirerande arena för nytänkande och framtidstro. Nygård har varit välbesökt och omtyckt av konferensgäster och studiegrupper och grunden är lagd för en framgångsrik fortsättning. Denna första uppbyggnadsetapp är planenligt genomförd och även om det återstår mycket att göra så är Nygård idag en fullt fungerande anläggning med goda förutsättningar att fortsätta spela en viktig roll i bygdens utveckling.

Några mätbara resultat:

- ◆ Externa och interna konferenser, seminarier, studiebesök och liknande aktiviteter har medfört 5 800 utvecklings-/informationstillfällen.
- ◆ 39 personer i arbetsmarknadsåtgärder har bidragit till att göra Nygård till vad det är idag.
- ◆ Under 1999 erbjöds 22 personer anställning i projektet, allt ifrån heltid till begränsade objekt.
- ◆ Investeringar i byggnader, IT, telefoni, underhåll mm uppgår till 3 869 000 kronor. Till detta kommer lönekostnaderna för anställda i projektet, 3 056 000. Sammanlagt har Projekt Nygård inneburit ett ekonomiskt tillskott för bygden på 6 925 000 kronor.

Detta var en mycket kortfattad återblick på en mycket innehållsrik period i Republikens liv, men vi hoppas den ger en bild av ett mångfacetterat och utvecklande EU-projekt. Självklart ställer vi gärna upp och förklarar och utvecklar de olika punkterna och resonemangen vidare.

*****

Några kommentarer till ovanstående redovisning:

Den ideella föreningens fördelar

Det faktum att en ideell förening tar över en anläggning på det här sättet innebär att bygden "äger" Nygård och de som en gång protesterade mot nedläggningen fick nu en chans att göra något aktivt. Att gå med skyltar är ett vanmäktigt uttryck för missnöje, men det är ingen lösning på problemet. Nu bad vi folk om hjälp eftersom vi behövde möbler, mattor, lampor och allt som kunde bidra till inredningen. Och de fyllde sina bilar och släp och kom åkandes! Bygdeutveckling skall vara konkret.

Ett annat tecken på bygdens stöd och välvilja var när vi skulle göra i ordning internatrummen till hotellstandard. Vi hade en idé om att företag skulle kunna sponsra var sitt rum och inreda det med möbler och textilier. Två företag hann anmäla sitt intresse, i övrigt var det privatpersoner och föreningar som hann först till kvarn!

Informationen till omvärlden

Genom att vid några tillfällen anordna Öppet Hus, genom att ge ut vår egen tidning, Dalens Nyheter, och genom en levande hemsida höll vi omvärlden à jour med vad som hände på Nygård. Det är utomordentligt viktigt att involvera och informera!

Matkulturen tillbaka på Nygård

Det kändes som en ödets ironi. Nygårdsskolan lades ju ned för att det inte längre fanns underlag för storhushållsutbildning och redan hösten 1998 arrangerar Yrkesakademien en ettårig kockassistentutbildning och lyckan för oss som jobbade där var total! Tre varmrätter (kött, fisk, vegetariskt) varje dag plus dessert.

Inga-Britt Berglund och Bengt Nilsson ledde denna kulinariska följetong som ökade Nygårds attraktionskraft såväl som vår samlade trivselvikt.

Våra fantastiska ALU!

Eftersom detta var ett EU-projekt skulle det finansieras med samhällspengar och en av de formerna var att Arbetsförmedlingen i Hagfors skickade s k ALU till oss. Dessa arbetslösa kom upp och anmälde sig och undrade vad de skulle göra. De fick då ett något ovanligt svar (eftersom det var en fråga): "Vad vill du göra?" Vi förstod så småningom att de normalt "sattes i arbete" av en arbetsgivare, men eftersom vi var i en skapande fas ville vi ta vara på allas kompetenser. Och resultatet blev fantastiskt! Totalt fick vi nöjet att ha 39 personer i arbetsmarknadsåtgärd hos oss och de gjorde ett enastående jobb.

Förmodligen gjorde vårt ledarskap sitt till, vi anslog varje måndagsmorgon till ett gemensamt möte om veckan som låg framför oss och varje fredag samlades vi till en utbildnings- och temadag där vi förkovrade oss i något önskat ämne. Då lade vi dessutom alltid in en stund kring "Visionen Nygård" och detta sammantaget formade ett gäng nygårdspionjärer som med entusiasm och envetenhet skapade en unik och attraktiv anläggning. Det man vårdar blir ens eget.

Denna erfarenhet av våra hängivna ALU startade våra tankar kring det som sedan blev BolagsBolaget, men det tar vi upp i ett särskilt kapitel av vår sannsaga.

Våra fantastiska politiker och tjänstemän!

En av de mest positiva erfarenheterna var uppställningen från samhället, nygårdsprojektet fick oss att älska politiker och tjänstemän! Det är sant, inte en enda gång hakade det upp sig utan det var bara att jobba på. Om det uppstod situationer som krävde särskilda insatser så var det bara att be om hjälp så fick vi det, vare sig det var från Landstinget, Länsstyrelsen, Arbetsförmedlingen, Hagfors kommun eller någon annan instans.

Då och då, under såväl som efter projektet, anordnade vi s k VIP-träffar (Vänner i Projektet) på något tema, men alltid med en informell social prägel för att underhålla vår professionella vänskap.

Sveriges bästa EU-projekt?

Detta EU-projekt har betytt mycket för bygden. Vi var många som var engagerade på och runt Nygård och för näringslivet i trakten betydde det ett tillskott på nästan 7 miljoner kronor, inte så pjåkigt av en ideell förening. När det gäller formalia så gjorde vi det vi lovat i ansökan med råge och vi hade även satsat på en bra administration, så projektets redovisning blev snabbt godkänd och vi fick våra pengar.

Ett exemplariskt skött EU-projekt, kanske Sveriges bästa, eftersom vi utan kompromisser lyckades förena kreativitet och pionjärskap med ordning och reda!

NYGÅRD – Fas 2

Den 31 december 1999 var EU-projektet över. Nu stod vi inför ett vägval när det gällde att fortsätta uppbyggnaden av Nygård: Antingen söker vi mer EU-pengar eller också tar vi själva ansvar för framtiden. Frågan är vad vi vill bli bra på? Att söka projektbidrag är en ganska utbredd bransch idag, samhället erbjuder många olika möjligheter för dem som vill pröva något nytt. Samtidigt finns det en fara i det, man kan konservera sin inlärd hjälplöshet och aldrig komma loss "på riktigt".

Vårt hem är vår borgen

Vi valde att tacka för all ekonomisk hjälp vi fått och koncentrera oss på att kommersialisera Nygård i den meningen att intäkterna skulle täcka kostnaderna, utan bidrag. Det synsättet är trots allt slutmålet och utmärkande för en sund samhällsekonomi. Vi tog upp diskussioner med vår bank och lade upp en budget för fortsättningen. Det innebar att några av oss fick gå i personlig borgen för ungefär en miljon kronor och när driftsekonomin så småningom kärvade brukade vi se på varandra och säga: "Vårt hem är vår borgen!"

Men så är det och så skall det vara. Utveckling kräver engagemang och risktagande. Samhället kan inte leva våra liv åt oss, hjulen måste rulla av egen kraft och hellre förr än senare måste vi ta bort stödhjulen.

Restaurangen och konferensverksamheten

År 2000 fortsatte med renoveringar och verksamhetsutveckling. Yrkesakademin hade avslutat sin kockassistentutbildning och den kulinariska standarden i våra liv sjönk katastrofalt. Vi ville gärna fortsätta med

lunchserveringen eftersom den fick ekshäringar och turister att besöka Nygård och vi betraktar slumpen som vår vän, det är möten mellan människor som skapar framtiden. Särskilt om de äter gott tillsammans. Efter ett kort försök med catering frågade vi krögarna i trakten om någon var intresserad av att hyra in sig. Det blev napp och vi skrev ett förmånlig avtal eftersom vårt intresse i första hand var att få en fungerande restaurang och konferensverksamhet. Tyvärr fungerade det inte, hon var inte så professionell som vi trodde, och kontraktet sades upp till den 30 september.

Nu började vi fundera i våra vanliga republikanska tankegångar: Om ingen vill ställa upp så får vi fixa det själva! Vi började följaktligen skissa på ett driftsbolag som skulle ta hand om uthyrning, vaktmästeri, hotellrum, restaurang och konferens. Några av oss var intresserade av att starta ett aktiebolag som samägdes med föreningen och planerna tog form.

En konferenschef anställs och diskussioner tas upp med gymnasiet i Hagfors, de är intresserade av att förlägga en del av undervisningen till Nygårds kök och skulle då kunna svara för lunchserveringen.

Dessutom kommer det in två intressenter från Göteborg med erfarenheter från affärsutveckling i stora organisationer. Tillsammans med dem börjar vi göra affärsplaner och mejslar fram Nygårds profil och marknadsfördelar.

Kommunen som hyresgäst

Den 4 september 2000 hade vi (jag, Gunnar och vår revisor Björn Elfgrén) ett möte med kommunalrådet och den kommunaldirektören. Anledningen var bland annat att Hagfors kommun ville säkra sina investeringar i Rovdjursprojektet genom att friköpa huvudbyggnaden. Av strategiska skäl tyckte vi att Nygård borde hållas intakt eftersom vår plan var att på sikt sälja fastigheten till en "riktig" förvaltare. (I ett tidigare skede hade vi dock föreslagit ett samägande med alla hyresgästerna, men det var inte kommunen intresserad av.)

Dessutom tog vi upp samarbetet med Rovdjursprojektet eftersom det hade gnisslat en längre tid. I kommunala ögon är en ideell förening ingen aktör med hög status och den attityden hade vi mött i olika sammanhang. Bland annat var vi inte ens tillfrågade när kommunen började totalrenovera huvudbyggnaden, de körde sina tekniska möten utan oss tills vi påpekade att vi faktiskt äger byggnaden och juridiskt sett är byggherre med ansvar för arbetsmiljö mm. Det är kanske lätt för en allsmäktig organisation att köra sitt eget lopp, men det är inte desto mindre oförskämt. Vi märkte samma attityd när de vägrade betala samma hyra som övriga hyresgäster med motiveringen att "det finns inget utrymme i budgeten", men det berodde i sin tur på att de aldrig hade frågat vad hyran skulle bli. Som vi påpekat tidigare så var samarbetet i övrigt under EU-projekttiden utomordentligt, men nu började Rovdjursprojektet att knaka lite i fogarna och stämningen var inte densamma som förut.

Vi tog även upp det vid mötet och fick bekräftat att styrningen från kommunens sida varit obefintlig, men nu skulle det bli ändring på det. Men frågan är om en kommunal organisation över huvud taget skall driva utvecklingsprojekt? Den är definitionsmässigt konstruerad för att 1) utöva vissa kontroller och 2) fördela de gemensamma resurserna så rättvist som möjligt. Allt annat uppfattas av byråkratin som störningar, om man till exempel driver ett Rovdjursprojekt så är det först och främst administrativa rutiner som gäller. Det kommunala ledarskapet för den nya projektledningsgrupp som anställdes under den här hösten visade sig vara hämmande ur verksamhetssynpunkt eftersom det mera handlade om att kontrollera än att uppmuntra och stimulera.

Gården Nygård i Ekshärad AB

I början av 2001 skriver det nybildade bolaget Gården Nygård i Ekshärad AB (NEAB) hyreskontrakt med Republiken och tar över driften av anläggningen. Fastighetsförvaltningen ligger dock kvar hos Republiken. Konferensmöjligheterna marknadsförs och verksamheten rullar på.

Ägare av aktiebolaget blir medlemmarna i DalenSkaparna med familjer, dvs Anita och Bengt Gustavsson, Gunnar och Helena Hjerdt Bengtsson, Håkan och Marianne Hjerdt och Christina Lundqvist. 10 procent av aktierna ägs av Republiken Klarälvdal'n.

I augusti blir vi kontaktade av Jan Hallin och Rolf Olsson från HagforsGruppen, ett välskött företag i bygden som jobbar med rehabilitering. De söker ett bra ställe för sin verksamhet och behöver såväl kurslokaler som boende. Kontakten är klart intressant eftersom vi skulle få en bra beläggning och samtidigt ett stabilt underlag för restaurangen. Haken är att vi gör oss av med hotelldelen och inte kan förlägga konferensgrupper på Nygård. Men vi tror oss kunna lösa det och fortsätter förhandlingarna med HagforsGruppen.

Den 12 november flyttar HagforsGruppen in och det kommer att bli avgörande för Nygårds framtid. Dels räddar hyreskontraktet NEAB:s bräckliga ekonomi – konferensbranschen har gått in i en lågkonjunktur så där finns inga pengar att hämta – dels kommer de så småningom att vara intresserade av att köpa anläggningen.

År 2002 blir ett aktivt år i NEAB och vi anställer fem personer i köket som serverar frukost, lunch och middag. Lönsamheten sviktar dock och vi går själva in i köket och jobbar under vissa perioder. Dessutom, för att slippa hamna på minus spelar DalenSkaparna ihop de pengar som fattas.

Att driva en restaurang med konferensservice har gett oss många och betydelsefulla erfarenheter. En av dem är "Aldrig mer!". Det var väldigt roligt att lära sig lite om matlagning, planering och servering. Och kontakten med gästerna var mycket stimulerande! Men det tydligaste minnet och intrycket som vi tar med oss är en stor respekt och ödmjukhet inför de människor som jobbar i restaurangbranschen. De sliter oerhört mycket för att få logistiken att fungera och samtidigt skall de ta hand om gästerna på ett bra sätt. All heder åt dem!

Nygård säljs

Ekonomi för Republiken och Gården Nygård i Ekshärad AB blir alltmer ansträngd under 2002. Förvaltning av fastigheter kräver resurser och det har vi inte. Däremot har vi gjort ett enastående jobb med att renovera och bygga ut Nygård, det är en fröjd att komma upp på backarna och se anläggningen! Särskilt för oss som såg den innan vi tog över den.

Vid ett extra årsmöte den 6 augusti 2002 diskuteras Republikens roll som fastighetsägare. Vi känner en väldig stolthet över det vi har åstadkommit, men nu är det dags för nästa steg. Bengt Gustavsson, Gunnar Hjerdt Bengtsson, Mats Engström och Lars Nilsson får en stor eloge för sitt hängivna arbete med att få anläggningen att fungera i alla avseenden. I enighet och med blandade känslor tar vi beslutet att sälja Nygård.

Det finns olika sätt att närma sig den uppgiften, ett är att annonsera i avsikt att få så mycket som möjligt för fastigheten. Ett annat, och det vi valde, är att konstatera att vi är en ideell förening som inte har någon anledning att maximera vinsterna. Det viktigaste blir i stället att skaffa en ägare som är bra för bygdens näringsliv och som månalar om Nygård. Vi börjar därför med att titta på de hyresgäster som redan finns i lokalerna och i praktiken handlar det om två alternativ – Rovdjursprojektet och HagforsGruppen.

Vad beträffar Rovdjur så är det ett tidsbegränsat projekt, det har uppenbara problem med konceptet och ledarskapet och det ägs av Hagfors kommun. Sammantaget är de inget alternativ om det är ett vitalt näringsliv vi vill ha i Ekshärad.

HagforsGruppen är den största hyresgästen i pengar räknat, de driver en lönsam verksamhet som ger riktiga jobb och dessutom åstadkommer de samhällsnyttiga resultat.

Valet är enkelt och på det extra årsmötet den 6 augusti bestämmer vi oss för att kontakta HagforsGruppen och höra efter om de är intresserade. Det är de och vi diskuterar pris och villkor. Till vår hjälp tar vi en gemensam advokat, Lennart Lefverström, så att allt sköts enligt regelboken.

Vid ett hemlighetsmöte den 29 augusti medverkade Rolf Olsson från HagforsGruppen och förklarade att han var beredd att köpa Nygård så snart som möjligt.

Kommunen motarbetar

Nu inleddes en ganska märklig och destruktiv process där Rovdjursprojektet och Hagfors kommun gjorde vad de kunde för att störa och fördröja. De visste mycket väl att Republiken led av en ansträngd ekonomi och behövde få en snabb lösning på problemet, dvs sälja anläggningen omgående. I stället blev vi behandlade som någon sorts svikare och vi anade en befogad rädsla när de nu skulle få förhandla med en ny hyresvärd som de inte kunde köra över lika lätt. Kommunen valde att utnyttja sina tre månaders betänketid till förköpsrätt trots att det inte fanns några juridiska förutsättningar för ett sådant övertagande. Stämningen var mycket irriterad och vi var tvungna att hålla banken vid gott humör och betala ytterligare räntor. Västgötaklimaxen kom när styrgruppen för Rovdjur gick till omröstning efter tre månader och det visade sig att endast en av tio ville köpa Nygård ...

Slutet gott, allting gott

Nåväl, allt löstes till slut, så även lånen, och den 9 januari 2003 tog HagforsGruppen över Nygård och ännu ett kapitel i Republiken Klarälvdal'ns sannsaga fick ett lyckligt slut. För visst är det lite märkvärdigt, det som vi har åstadkommit i vår ideella förening? Vi hade modet att ta över en stor anläggning som var dyr i drift, vi renoverade den, marknadsförde den som en attraktiv arbetsmiljö och sålde den med vinst. Och när vi lämnade över nycklarna fanns det nästan 30 fasta jobb på Nygård. Det fanns inte ett enda när vi började.

Bengt Gustavsson, optimistminister

BolagsBolaget

Det började som ett litet experiment, idag lyfts konceptet fram som en samhällsekonomisk innovation. BolagsBolaget är helt enkelt en ny anställningsform som sprider sig över hela Sverige och utomlands.

Vem kunde tro att Republiken Klarälvdal'n skulle sätta ett sådant avtryck i svenskt arbetsliv och att det går att förändra världen från Ekshärad? Förutom vi, förstås?

Om du tror att du kan lyckas så får du förmodligen rätt, om du tror att du inte kan så får du säkert rätt.

Från management till människment

BolagsBolaget AB är en arbetsgivare med en människovänlig ledningsfilosofi. Vi anställer personal som kräver frihet och handlingsutrymme snarare än styrning och kontroll. Som hellre tar order från kunder än från chefer. Tankemodellen är enkel: Vi har tagit det bästa med att vara egenföretagare och kombinerat det med anställningstryggheten. Vi kallar det för "egenanställning" och det förutsätter ett ledarskap som sätter utvecklingen av arbetstagarna i främsta rummet. När de är lönsamma så tjänar bolaget pengar.

Ordet "management" kommer från latinet och betyder ursprungligen "att leda häst vid hand". Ibland tycker jag att det rent av skulle uttalas "manege-ment" när jag ser chefer som försöker få häst..., förlåt, personalen att springa runt, runt åt samma håll, sedan åt andra hållet och sedan att stegra sig samtidigt. I BolagsBolaget är företagsledningens uppgift att hjälpa våra anställda att lyckas. Därför talar vi hellre om "människment" för att inte förväxlas med traditionellt kontrollerande chefskap.

Konceptet är enkelt, den som vill driva en affärsidé utan att starta eget är välkommen att anställa sig i BolagsBolaget. Det är ett billigt och bekymmersfritt sätt att utveckla sina kompetenser och samtidigt skapa sin egen försörjning. BB tar arbetsgivaransvaret, bolagsbrukarna (som vi kallar våra arbetstagare) får maximal frihet och trygghet att göra affärer.

Ett traditionellt företag har ju en toppstyrd affärsidé och så hyr man in personal som skall förverkliga ägarens vision. Det gäller inte BolagsBolaget, vi ser varje anställd som en unik affärsidé. Det får lite oväntade konsekvenser.

I dåliga tider måste vi nyanställa.

När vi frågar chefer vilken deras bästa resurs är så säger de "personalen" samtidigt som ögonen blir lite glansiga. När vi sedan frågar hur de bokför denna fantastiska resurs så är det som kostnader. Det märks särskilt väl när intäkterna minskar, då är personalen en belastning som man helst vill göra sig av med. – I BolagsBolaget lever företagsledningen på de anställdas omsättning och därför måste vi anställa fler brukare för att bibehålla intäktsnivån. Hos oss är personalen en reell resurs och vi är deras "underlättelsetjänst".

Vi behandlar våra anställda som kunder.

De flesta företag bekänner sig till marknadsekonomi, kunderna köper nytta. Men inne i företagen råder oftast gammal hederlig sovjetisk planekonomi i den meningen att några få i toppen bestämmer villkoren för resten. – I BolagsBolaget behandlar vi våra anställda som kunder för annars vill de inte betala för den nytta vi levererar. Inom transaktionsanalysen använder man tre roller för att analysera relationer, nämligen "barn", "förälder" och "vuxen". Det normala förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare är förälder/barn, hos oss är det vuxen/vuxen eftersom vi har ömsesidig respekt för varandra.

Arbetstagarna är arbetsgivarens arbetsgivare.

En normal arbetsgivare leder och fördelar arbetet, i BolagsBolaget är det de anställda som ger oss arbete eftersom vi tar provision på deras omsättning. Våra arbetstagare ger oss alltså arbete och enligt traditionellt språkbruk är de våra arbetsgivare. Det hindrar inte att vi är deras arbetsgivare ur juridisk synvinkel, men det beror närmast på att lagstiftningen brukar komma sist när det händer något nytt.

BolagsBolaget som utbildare

Ibland jämförs BolagsBolaget med starta-eget-kurser och det ligger nära till hands, men det finns en pedagogisk skillnad:

1. Traditionell utbildning kan beskrivas som *läsaläsälälälälälälälä-examen-lyckatill-varrtogallavägen*.
2. I BolagsBolaget säger vi "Sätt igång och tjäna pengar!" och det kan beskrivas som *jobba-lära-jobba-lära-jobba-lära-jobba-lära*. I BB tar du betalt för att du lär dig in i framtiden med verkligheten som kursplan!

Och en skillnad till: Inom starta-eget-branschen HAR du en affärsidé, hos BolagsBolaget ÄR du en! Det innebär att vi inte kräver ettårsplaner på A4-papper, här är du välkommen att pröva och att växa organiskt. Alternativet är att vi som inte känner dig skulle avgöra om du kommer att lyckas eller inte. Men hur skulle vi kunna bedöma

din potential när du inte ens kan göra det själv? Vem som helst kan räkna kärnorna i ett äpple, men ingen vet hur många äpplen det är i en kärna.

Att sedan flera av våra brukare har startat eget efter ett tag är både naturligt och roligt. Men då är de förberedda på ett annat sätt, bland annat har de redan en utarbetad marknad och ett antal kunder innan de inregistrerar firman. Att starta eget från noll är som att skaffa sig två jobb samtidigt, dels skall du marknadsföra din yrkeskompetens och dels skall du vara företagsledare. Det är en omvälvning för mycket och i BolagsBolaget tar du en sak i taget.

Konceptet i praktiken

Här skall vi kortfattat beskriva BolagsBolagets koncept, är du intresserad av en fylligare information så tittar du in på vår hemsida www.bolagsbolaget.se

BolagsBolaget anställer personer som vill skapa sin försörjning utan att inregistrera egen firma. BB är arbetsgivare, "brukarna" är arbetstagare.

Det börjar med att du ringer och pratar igenom din affärsidé och får veta hur BolagsBolaget fungerar. Kommer vi överens så fyller du i en registrering och vi skickar över ett anställningsavtal ("timmar vid behov" eller "projektanställning") samt ett "inställningsavtal". Det senare är viktigt eftersom det beskriver vilken inställning vi har till varandra och jobbet: Du tar ansvar för din ekonomi, finansiering, marknadsföring, leveranser, kvalitet, moral och etik, ordning och reda etc. Vi tar vårt arbetsgivaransvar fullt ut och försäkrar dig och din verksamhet, sköter administrationen, bokför, gör bokslut, betalar in skatter och avgifter etc.

Sedan är det bara för dig att sätta igång att tjäna pengar. Du sköter din verksamhet på samma sätt som om du vore egenföretagare fram till dess att det är dags att fakturera, då är det BolagsBolaget som tar vid. Eftersom det är vi som har F-skattsedeln är det också vi som ansvarar för de ekonomiska transaktionerna, alla affärer görs juridiskt av BolagsBolaget. Du lämnar helt enkelt ett fakturaunderlag till oss och vi skickar fakturan till din kund.

När pengarna kommer in tar vi 12% av fakturabeloppet (exkl moms) för vårt arbetsgivarskap och resten sätts in på ditt "objekt" som vi kallar våra brukares konton. Varje objekt innehåller en kontoplan över din verksamhet och kan inte blandas ihop med de andra brukarnas. Det belopp du har på ditt objekt är vad du har att disponera för din affärsverksamhet. En del av pengarna använder du till kostnader, resten tar du ut i lön.

Administrationen tar vi hand om, efter ett tag är det lika okomplicerat som ett "vanligt jobb" i den meningen att du kan ägna dig åt det du är bra på. Behöver du hjälp med något så vänder du dig till oss i företagsledningen.

I januari får du en kontrolluppgift precis som alla anställda i Sverige och kan ta en promenad i den bleka vintersolen medan vi jobbar intensivt med bokslutet.

Så här började det

De började på Nygård när vi såg hur våra fantastiska ALU-arbetare jobbade och slet för att göra verklighet av våra gemensamma visioner. Hängivet, envetet, kreativt, lojalt, glatt och villigt. "Men varför är dessa duktiga människor här? De borde ha ett riktigt jobb!" – "Jo, men det är hög arbetslöshet här i norra Värmland, vet du." Vi tittade oss omkring och såg att arbete var det minsann inte ont om. Folk jobbade för fullt med sina hus och det verkade inte vara någon brist på svartjobb. Så vi gjorde en egen analys och kom fram till att det inte var arbetslöshet utan anställningslöshet. Engelsmännen har fattat, "unemployment". Och om man är noga med problemanalysen så är lösningen nära. I det här fallet behövdes det en arbetsgivare!

Samtidigt drog jag mig till minnes när jag var utbildare i Uddeholmsbolaget, en koncern med 12 000 anställda. 1976 blev jag utnämnd till chef över min egen avdelning på Huvudkontoret och nu blev livet fyllt av byxbaksnötande sammanträden. För att bryta den trenden frågade jag mina kamrater om vi skulle starta eget och jobba med sådant vi gillade, kreativitet och samarbete bland annat. Det resulterade i handelsbolaget KRESAM och nu kommer vi till det smidiga arrangemang som mer än tjugo år senare ger inspiration till att starta BolagsBolaget: Uddeholm hade just bytt från brukspatron till modern VD, Gunnar Wessman, och han föreslog att vi skulle sitta kvar på vårt kontor och komplettera tjänstetelefonerna med en kresamtelefon. På så sätt blev vi faktiskt tillgängliga 200% om dagen. När vi sedan fick vårt första konsultuppdrag stämplade vi ut, åkte iväg och gjorde jobbet, kom hem och fakturerade kunden och så stämplade vi in igen. En perfekt lösning, trygghet och frihet på en gång! När vi hade varit igång något år sade vår närmaste chef, Rune Brandinger, att 'Jag ser att det blir mer och mer att göra i KRESAM och om ni inte hinner med uddeholmsjobbet så hyr vi in folk till det, för er framtid är viktigare'. Vilken härlig inställning hos en chef! Det är vad jag kallar 'människment'! Under alla år som jag jobbat med olika organisationer har jag inte stött på någon så uttalat människovänlig personalpolitik som Uddeholms.

Vi utgick från den människosynen och konstruerade ett koncept som skulle ge folk en chans att marknadsföra sin kompetens och försörja sig av egen kraft. Antingen som "egenföretagare" med många kunder eller som lättinhyrbar resurs med målet att "fakturera sig in på arbetsmarknaden" hos en potentiell arbetsgivare. Det var sex år sedan och nu håller Sverige på att anamma BolagsBolaget som en samhällsekonomisk innovation. Det är som vi brukar säga, "utveckling är enkelt och roligt! Och fort går det!"

Att vara pionjär

BolagsBolaget inregistrerades hösten 1999 och ryktet om konceptet spred sig snabbt. Idag har vi 250 anställda över hela landet, av dem har vi träffat ett trettioal och resten har anställts per telefon. Juridiskt luttrade personer tycker att vi är lite för godtrogna, men vi har bestämt oss för att tro gott om folk och då kan man göra så. Efter fem och ett halvt års erfarenheter kan vi dessutom konstatera att det finns all anledning att tro gott om folk! Det är egentligen en ganska trevlig inställning om man tänker efter ... Sedan starten har vi omsatt 32 miljoner och bidragit med 16 miljoner till välfärden. Detta kan tyckas vara en god medborgerlig gärning och de flesta uppfattar oss naturligtvis som en tillgång, men att göra något nytt är också att utmana det gamla. Framför allt har de etablerade strukturerna och systemen svårt att hänga med i "tänkningsprängen" och försöker i första hand åstadkomma rättning i ledet innan de till slut måste inse att framtiden är här.

Att vara pionjär i Sverige är roligt och stimulerande på många sätt, men ibland blir det lite jobbigt att leda utvecklingen samtidigt som vi måste övertyga gårdagskonservatorerna om att industrisamhället har upphört och att samhället bygger på andra värderingar. Eller som Einstein sade (även om man inte behöver vara någon Einstein för att inse det): "Dagens problem måste lösas med ett annat tänkande än det som skapade dem."

BolagsBolaget vann över Skatteverket

Under två och ett halvt år förde BolagsBolaget en uppmärksam kamp mot Skatteverket, eller snarare Skattemyndigheten i Värmland.

Bakgrunden är följande: Skattemyndigheten i Värmland ville i november 2001 återkalla vår F-skattsedel för vi ger våra anställda så stor frihet och ansvar att de skall betraktas som egenföretagare och därmed skulle vi vara lagbrytare eftersom vi kontinuerligt lånar ut och missbrukar vår F-skattsedel. "Missbruket" har tagit sig uttryck i att vi sedan starten hösten 1999 betalat in 16 miljoner kronor till den svenska välfärden i form av skatter och avgifter och detta försökte alltså Skattemyndigheten att stoppa! Eftersom ingen hade hört talas om något liknande paragrafrytteri döpte vi åtalpunkten till "Vållande till annans bröd".

Till historien hör att vi tog kontakt med alla tänkbara samhällsaktörer innan vi startade BolagsBolaget. "Är detta en bra idé? Hur skulle den fungera på arbetsmarknaden?" Reaktionerna var positiva överlag, de enda som inte ställde upp på de här samtalen var Skattemyndigheten: "Skattemyndigheten avböjde att delta i den konferens som äsytas i ditt brev. Skälet var bl a att det ansågs mindre lämpligt att i ett sådant sammanhang diskutera relativt komplexa skattefrågor som berör ett enskilt företag." Inga kommentarer.

Den 26 januari 2000 var vi inbjudna till Njutånger i Hälsingland och mötte ett femtiotal personer ur etablissemangen och eldsjälsektorn. Skattemyndigheten i Gävle representerades av tre personer, en av dem var Rolf Vingemar, en erkänt duktig utredare och dessutom en sympatisk man så vi frågade honom om han ville titta närmare på BolagsBolagets koncept ur skatterättslig synvinkel. Det ville han och han gjorde sig till och med besväret att förankra yttrandet i RSV:s ledning. Så efter några veckor fick vi ett dokument som konstaterade att BolagsBolaget är arbetsgivare och våra brukare är arbetstagare, inga problem.

Vi sände naturligtvis denna utredning till SKM, men den gällde inte Värmland. På den tiden var varje skattemyndighet autonom, idag är det ett enda Skatteverk med en ledning.

I Länsrätten fick vi en första insyn i rättsväsendet och blev inte imponerade. Det började med att rättegången försenades eftersom vi slog publikrekordet: 30 personer var 30 fler än i något tidigare skattemål. En domare och tre politiskt tillsatta nämndemän (varav en faktiskt somnade under pågående förhandling) och bägge parter lade fram sina argument. Domen som kom efter en månad gav Skattemyndigheten rätt, dock angavs inget domskäl. När vi tillskrev domaren och undrade varför de hade dömt som de hade så vägrade hon att svara.

Vi överklagade till Kammarrätten och där fick vårt fall en mer seriös bedömning av tre lagfarna jurister. Och då blev också utfallet ett annat. Vi hade begärt muntlig förhandling för att få möjligheten att ge en motbild till Skattemyndighetens smutskastning av BolagsBolagets ledning som bulvaner och rufflare och den förhandlingen ägde rum den 26 april 2004 i Göteborg. Uppenbarligen lyckades vi bra eftersom domen skulle meddelas inom tre veckor och det tog tre DAGAR för rätten att bestämma sig! Kammarrätten tog hänsyn till den utveckling som skett i BB sedan år 2000 och konstaterade att våra administrativa rutiner och vårt sätt att ta oinskränkt arbetsgivaransvar mycket väl berättigar oss till innehav av F-skattsedel.

Spänd förväntan förvandlades snabbt till stor lycka, inte bara för att vi vunnit en långdragen process mot Skatteverket utan även för att samhället ger oss och alla andra eldsjälar i Sverige en tydlig signal om att det är tillåtet att bidra till landets tillväxt. Även om vi har fräckheten att anpassa formerna till arbetsmarknaden så som den faktiskt ser ut.

En stor seger för pionjärskapet och det sunda förnuftet!

Tack för allt stöd!

Vi känner en stor tacksamhet gentemot alla som stått vid vår sida under denna Davids kamp mot Goliat och stöttat oss på olika sätt med sitt engagemang - utan dem hade vi inte orkat hela vägen! Livet blir som en bergochdalbana och hade vi inte varit flera som delat på bekymren så hade vi aldrig klarat utmaningen. En särskild eloge skall våra hjältinnor på administrationen, Anne Hellstedt Petersson och Gunilla Håkansson, ha för sitt engagemang, sin flexibilitet och sitt tålamod när det varken fanns besked eller förtröstan att få. För även om "alla" höll på oss och vi kämpade en ädel kamp så hamnade vi i en kommersiell karantän under två och ett halvt år – det finns ingen som vill börja bygga en affärsrelation med ett företag som kanske inte finns på kartan om en månad.

Men nu är det historia och utgör ett klassiskt inslag i en klassisk saga. Nu har vi vänt blad och börjat på nästa kapitel.

Om du vill ha vår evolution i kronologisk ordning så kommer här ett rapsodiskt kalendarium över BolagsBolagets utveckling från idé till uppmärksammas samhällsutvecklare.

Sannsagan 1999-2005

Maj 1999

Hagfors Arbetsförmedling anordnar ett inspirerande möte på Björns Wårdshus i Råda där alla tänkbara aktörer på arbetsmarknaden pratar ihop sig under en dag. Då presenteras för första gången uppspelet till vad som sedermera blir BolagsBolaget. Påhejandet från församlingen är unisont, så vi förstår att vi har något intressant på gång!

Juni 1999

Idén går hem i alla läger och vi bestämmer oss för att gå vidare. Tio noggrant utvalda personer kontaktas och tillfrågas om de vill vara med och bilda en arbetande styrelse.

Eftersom fenomenet BB är en social uppfinning och hamnar någonstans mitt emellan "anställning" och "egenföretagande" vill vi samla så många samhällsintressenter som möjligt för att tänka igenom konsekvenserna. Den 30 juni 1999 samlas representanter för fack, bank, revision m fl till ett rådslag på Nygård och diskuterar bland annat utifrån tre praktikfall. Alla gillar tanken och vi går vidare med bolagsbildningen. Den enda aktör som inte ställer upp är Skattemyndigheten, de "diskuterar av princip inte relativt komplexa skattefrågor med enskilda företag".

Juli 1999

TV4 hör talas om BB och skickar upp ett inspelningsteam. Bra reportage på kvällsnyheterna.

Augusti 1999

Den 12 augusti samlas BolagsBolagets styrelse för första gången. Samtalsämnen saknas inte, allt skall diskuteras och bestämmas: etiska kontrakt, administrativa rutiner, ersättningar, logotyp, marknadsföring och styrelseledamöternas ansvarsområden ...

Oktober 1999

I slutet av oktober kommer Tomas Björklund in på kontoret och säger att han vill fakturera. Panik utbryter, en dokumentmall skapas och den första bolagsbrukarfakturan går iväg. BolagsBolaget är igång!

December 1999

Konrad Larsson på Värmlandsradion blir fascinerad av BB-idén och sänder direkt från Nygård den 9 december. Många lyssnar och reaktionerna är positiva!

Den 11 december har NWT ett stort och mycket välskrivet reportage om BB. Vi njuter av uppmärksamheten!

Januari 2000

Ingrid och Rolf Lysell ordnar ett eldsjälsmöte i Undersvik i Hälsingland den 25 januari och dagen efter i Njutånger för "etablissemanget". Stort intresse och BolagsBolagets första steg utanför Ekshärad. Det skulle bli fler ...

Mars 2000

TV1 sänder ett reportage om BB på bästa sändningstid tisdagen den 7 mars kl 19.30. Programmet går i TV1 och heter "Efter plugget", ett välgjort ungdomsprogram. Det blir ett inslag om hur BB fungerar och en presentation av vår bolagsbrukare Magnus Högman.

Maj 2000

Den 4 maj träffas bolagsbrukare, aktieägare och BB-ledningen och det blir ett härligt möte! Vi pratar om visioner och det vardagliga och BB tycks fungera som det är tänkt, dvs som ett okomplicerat sätt att driva eget företag som anställd. - Men håll med om att det är lite dråpligt med ett företag där personalen bara samlas när det är fest!

Sammanfattning av sommaren 2000

Informationen om BolagsBolaget sprider sig och inflödet av nya bolagsbrukare är gott, vi är nu ett femtiotal personer från Dorotea i norr till Tollarp i söder! Och fler är på gång in. Omsättningen närmar sig miljonen, ett bra resultat på den korta tid vi varit i gång!

Augusti 2000

BolagsBolaget är uppenbarligen en intressant social uppfinning för mångaas ögon riktas mot vårt nya koncept och bland annat förhör sig Näringsdepartementet om hur det fungerar. Vilket resulterar i ett uppmuntrande brev från Mona Sahlin.

September 2000

Den 14 september arrangeras en stor arbetsmarknadsdag i Göteborg. På BolagsBolagets eftermiddagsseminarium medverkar även Hans Eriksson från SIF och det blir en inspirerande stund med många frågor kring BB och hur konceptet fungerar på arbetsmarknaden. Paneldebatten efteråt kretsar mycket kring det regelsystem som uppfanns under industrins storhetstid och som nu snarast motarbetar de enskilda personer som vill skaffa sin försörjning genom egna initiativ. "Uppdragshuset", som dagen handlar om, är till för arbetslösa och har en konstruktion som liknar BolagsBolaget, men i stället för aktiebolag har man valt en ekonomisk förening och det krånglar till det för de arbetslösa. Mona Sahlin kunde inte komma, hon ersätts av Kent Ivarsson från Näringsdepartementet som är väl insatt i de frågor som har med den nya arbetsmarknaden att göra. En bra dag med hopp om förändringar!

... Den 21 och 22 september är Bengt och Gunnar på turné norrut. Två BB-shower i Sundsvall respektive Matfors och dagen efter möte med några näringslivsaktörer i Söderhamn som är intresserade av att franchisa BB-konceptet.

I Tidningen Land nr 38 (22 september) är det ett stort reportage om BolagsBolaget. Som exempel används Magnus Högman, metallaren som blev Dan Andersson-tolkare och konstnär.

... SIF-tidningens webutgåva ger den 25 september en mycket positiv bild av BB och följer upp med artiklar i "papperstidningen".

Oktober 2000

Den 5 oktober har SVT:s Tvärsnytt ett inslag i nyhetssändningen om BolagsBolaget. Det speglar verksamheten på ett bra sätt och flera hör sig.

... Den 19 oktober är det en stor artikel i Västerviks-Tidningen om bolagsbrukaren Joakim Måhammar i Gamleby tillsammans med en bra beskrivning av BolagsBolaget. Roligt att det sprider sig!

November 2000

BolagsBolaget fortsätter att drabbas av framgång och den 6 november anställs en trainee, Anne Hellstedt Petersson, för att hjälpa Gunilla med administrationen och utforska och utveckla viktiga områden.

December 2000

BolagsBolagets första bokslut skall snart göras. Spännande!

Första halvåret 2001

Verksamheten växer i snabb takt, allt fler upptäcker BolagsBolaget som ett attraktivt alternativ på arbetsmarknaden. I maj är antalet anställda 135 st och omsättningen tangerar tre miljoner kronor. Företagets första bolagsstämma avhålls den 6 april och bestämmer att BB skall växla över från förstudie affärsdrivande verksamhet. Det kräver utvecklingsresurser och vi tar kontakt med våra vänner i "etablissemanget". Viljan att hjälpa till är stor och bland annat

förbereds en ansökan om Mål 3-medel. Dessutom har vi resonemang med Alfastiftelsen för att kunna satsa på strategiska insatser på samhällsnivå.

Den 28 maj tilldelas BolagsBolaget "Skapa-stipendiet" av ALMI Värmland tillsammans med två "riktiga" uppfinnare. Det är intressant och mycket stimulerande att en samhällsekonomisk uppfinning får en sådan uppmärksamhet.

Den 31 maj bjuds vi in till Näringsdepartementet för att presentera konceptet. Socialdepartementet såväl som Kulturdepartementet medverkar i mötet och BB betraktas som en mycket intressant aktör på den svenska arbetsmarknaden.

Samma dag gör vi en presentation av BB på ALMI:s bolagsstämma hos NUTEK i Stockholm. Intresset för denna nya idé är stort och betraktas som ett kompletterande instrument i ALMI:s arbete med nyföretagsamheten.

Sammanlagt har Bengt och Gunnar genomfört 35 BB-seminarier och informationsträffar runt om i landet under första halvåret 2001. Alltid med gitarrer i stället för overheadbilder.

Andra halvåret 2001

De första tecknen på att vi påverkar samhällsutvecklingen blir tydliga när de centrala a-kassorna och Skattemyndigheten i Värmland markerar sin mentala eftersläpning.

A-kassornas centrala organisationer vet inte hur de skall hantera denna nya företeelse på arbetsmarknaden och tar till byråkratins standardmetod i det läget - att bannlysa BolagsBolaget. De arbetslösa, många av deras lokala a-kassor och resten av världen förstår inte varför eftersom BB ger människor en chans att komma tillbaka in på arbetsmarknaden. Formellt sett är våra brukare anställda och möjligheten att stämpla mellan jobb är ju redan en etablerad rutin genom den offentliga sektorns ständigt utnyttjande av "timmar vid behov".

Skattemyndigheten i Värmland profilerar sin snäva syn på arbetslivet genom att vilja dra in BolagsBolagets F-skattsedel, den "licens" som tillåter företag att debitera tjänster och ta ansvar för att betala in skatt till Staten. BB begär omedelbart inhibition - tillstånd att fortsätta som vanligt tills dom fallit i Länsrätten - och får det.

Efter en träff med obyråkraten Hans Nordwall får vi ett glädjebesked från Sparbanksstiftelsen Alfa som beslutar att ge oss 900 000 kronor över tre år eftersom de tycker att vi ligger "i framkant på svensk nationalekonomi". En välkommen motvikt mot de rigida institutionernas mentala eftersläpning och ett fantastiskt erkännande av vårt strävande!

Året 2002

BolagsBolaget beviljas landsbygdsstöd av Länsstyrelsen och Rune Ohlsson skall ha en eloge för sin smidiga hantering av ärendet. Under två år får BB ett välkommet tillskott på 115 000 kronor.

Den värmländska skattemyndighetens påhopp på sin bästa vän (BB lockar fram vita jobb och betalade under 2001 in över fyra miljoner kronor i skatt, sociala avgifter och moms!) väcker ilska och irritation hos resten av samhället. I media får BolagsBolaget stöd från alla håll och det som kändes som en ganska tung motgång vänds till en positiv och intressant process där vi får stor uppmärksamhet och når ut på marknaden utan kostnader!

Vad gäller a-kassorna så tar allt fler lokala kassor parti för sina arbetslösa försäkringstagare och från centralt håll får man nu se sitt föråldrade system och synsätt krackelera. I april riktar regeringen dessutom samma svidande kritik mot AMS som vi och många med oss och beslutar att en ny myndighet skall ta hand om tillsynen så att de arbetslösa får en anständig rättssäkerhet. - I Värmland dömer Länsrätten till en arbetslös kvinnas fördel och a-kassan tvingas betala ut den innehållna arbetslöshetsersättningen. Än finns det hopp!

I Matfors strax väster om Sundsvall efter E14 har några eldsjälar nu nedkommit med en liten kollega, BruksBolaget, och vi på BB gratulerar! Ansvarig är Stig Svedlind och han kan nås på telefon 0703 643560.

I augusti 2002 öppnar BolagsBolaget en filial i StorStockholmsområdet och samtidigt introduceras BB som ett alternativt sätt att driva egen verksamhet hos Stockholms NyföretagarCentrum. Ett år senare läggs stockholmsverksamheten ned, bl a på grund av att a-kassoreglerna motverkar det marknadssegmentet.

Antalet registrerade brukare fram till september 2002 är drygt 200 stycken. Alla är inte verksamma samtidigt och engagemanget varierar alltifrån heltidsjobb till några affärer om året.

BolagsBolagets sannsaga fortsätter.

Året 2003

Året inleds med en rivstart. Den 13 januari är det dags för förhandlingen i Länsrätten i Karlstad och vi slår publikrekord: 30 personer, inklusive massmedia, har infunnit sig för att följa processen från åskådarplats. Eftersom det är första gången ett skattemål har publik uppskjuts förhandlingen tills man fått fram tillräckligt många stolar.

En domare och tre politiskt tillsatta nämndemän (varav en somnar tre gånger) skall ta ställning till om BolagsBolagets koncept är förenligt med svensk lagstiftning. Vi försvarar oss med sunt förnuft och döper åtalet till "Vällande till annans bröd" eftersom vi betalar in skatter och avgifter i god ordning och det försöker alltså Skattemyndigheten stoppa!

Den 10 februari är det dags att hämta ut domen och den blir en besvikelse. Länsrätten går helt och hållet på Skattemyndighetens linje och återkallar vår F-skattsedel. Katastrof! - Anmärkningsvärt är att vår dödsdom inte innehåller något domskäl och när vi tillskriver domaren Elsa Pettersson och ber att få veta varför beslutet blev som det blev vägrar hon att kommentera.

Vi överklagar omedelbart domen hos Kammarrätten och begär samtidigt inhibition. Efter tio dagar får vi tillbaka vår F-skattsedel tillsammans med ett "Grattis!" från domstolen. Nu är vi tillbaka i business igen och en ny mödosam skriftväxling kan ta sin början.

Radio, TV och tidningar i Värmland följer vår kamp och Eldsjälssverige hejar på via epost och telefon. Riksdagspolitikerna i framför allt Arbetsmarknadsutskottet har nu fått upp ögonen för att samhällssystemet behandlar vår tillväxtbefrämjande innovation som en störning och under det första halvåret 2003 får vi besök av i stort sett alla partier.

Den 24 februari träffar vi a-kassornas samorganisation (SO) för att diskutera deras bannbulla eftersom deras utredning av BB bygger på felaktiga förutsättningar. Den främsta orsaken till det är att de aldrig tog kontakt med oss.

Dagen därpå är vi inbjudna till Näringsdepartementet eftersom de har identifierat BolagsBolaget som ett samhällsekonomiskt nytänkande. Vi konstaterar att de som påstår sig styra landet är ganska tandlösa när det gäller att medverka till näringslivsutvecklingen. "Lycka till i er ädla kamp!" är så långt som de vågar sträcka sig i sin maktutövning.

Även Svenskt Näringsliv har fått upp ögonen för vårt koncept och tar kontakt. De kommer att spela en viktig roll i vår fortsatta kamp.

Vi fortsätter dialogen med våra kolleger Uppdragshuset i Göteborg och medverkar på deras seminarium i mars.

I juni publicerar Tillväxtdelegationen en rapport om arbetsmarknadens villkor och BolagsBolaget får stor uppmärksamhet i den (sex sidor). Utredare är Bengt Borgström.

Den 24 juni kommer Maria Woglinde och Olle Hallin från Uppsala på studiebesök. De åker hem och startar C-Företaget med benäget bistånd från BB. Vi har tidigt bestämt oss för att tillämpa "öppen mental källkod" i stället för att försöka skydda vårt koncept – ju fler liknande verksamheter som startar, desto snabbare förändrar vi Sverige.

I början av juli flyttar vi vårt kontor från Nygård till Postvägen 6 inne i centrala Ekshärad.

Den 17 och 18 november ordnar vi en stödgalä för oss själva. Temat är "Arbetsliv & Lust" och vi bjuder in till ett musikaliskt inspirationsseminarium med DalenSkaparna. Gästföreläsare är Klas Hallberg och AnneMarie Petersson.

Under hela år 2003 fortsätter skriftväxlingen med Skattemyndigheten via Kammarrätten. Den omfattande mediabevakningen, där vårt fall framställs som Davids kamp mot Goliat, skapar frustration hos SKM och bland annat skriver regionskattechefen Christina Gellerbrant Hagberg debattartiklar där hon undrar varför ingen samhällsaktör stöttar Skattemyndigheten och dessutom smutskastar hon BolagsBolaget på ett försåtligt sätt.

Vi börjar förstå att vi hamnat i ett slags kommersiell karantän på grund av det faktum att vi är i en skatteprocess vilket medför att vi inte kan etablera några affärsmässiga relationer med företag och organisationer. De väntar och ser hur det går. - Våra brukare kan dock fortsätta sin verksamhet som tidigare.

Vår historia sprider sig och vi bjuds in till många olika sammanhang runt om i Sverige för att berätta om BB-konceptet och våra ansträngningar att skapa ett nytt pionjärliv.

Året 2004

Vi har sedan en tid kontakt med Tillväxtdelegationens utredare, Bengt Borgström, och han är intresserad av att vidareutveckla BB-konceptet utifrån sina erfarenheter av kooperativ verksamhet. Efter ett antal träffar och

telefonsamtal bildas en ekonomisk förening, ArbetsSkaparna, som bland annat skulle kunna användas för utvecklingsprojekt och BB-administration.

Den mesta energin inriktas på att överleva skatteprocessen och vi ber till slut Kammarrätten att döma i målet så att vi får ett besked eftersom vår ekonomi hela tiden dräneras när vi inte kan bedriva affärsverksamhet med denna kvarnsten om halsen.

Måndagen den 26 april är det dags för förhandling i Kammarrätten i Göteborg och vi stiger nervösa in i rättssalen. Skillnaden mot hur det gick till hos Länsrätten i Karlstad är total och vi får stort förtroende för de tre jurister som skall döma. Förhandlingen avlöper som den skall och dom kommer att meddelas inom tre veckor.

På fredagen i samma vecka ringer SVT Karlstad och undrar om vi vet att domen har fallit. Redan? Efter tre DAGAR? Hur gick det då? – VI VANN!!!

Domen utgår från lagstiftarens andemening och det finns inga anmärkningar att rikta mot BolagsBolagets koncept – vi betraktas som fullvärdiga arbetsgivare och får utöva vårt förlösande ledarskap utan restriktioner. Det är nu formellt tillåtet för BB att skapa tillväxt och bidra till välfärden genom att betala in skatter och avgifter. Eldsjälssverige jublar!

Vi får tillfälle att förmedla det glada beskedet på Svenskt Näringslivs jättestora konferens på Globen den 25 maj. DalenSkaparna gör en bejublad niominutersföreläsning inför 800 entusiastiska företagare! Och äras den som äras bör: Kerstin Nyquist, jurist hos Svenskt Näringsliv, hade sedan ett år tagit oss till sitt hjärta och hjälpt oss med juridiska argument som fick avgörande betydelse för Kammarrättens bedömning.

Men ännu återstår två månaders nagelbitande eftersom domen kan överklagas fram till den 30 juni. – Vid årsskiftet 2003-04 inträffade en viktig förändring när de tidigare autonoma Skattemyndigheterna inordnades under en nationell ledning, Skatteverket. Alltså gick vi in i Kammarrätten med två diametralt motsatta besked från Skattemyndigheten: Den i Gävle hade utrett BB-konceptet och kommit fram till att det var välkommet medan den i Karlstad ville utfärda vår dödsdom.

Nu var det emellertid en instans som bestämde och som tur var lyssnade Skatteverkets ledning inte på Karlstadskontoret. Så när vi vaknar upp den 1 juli är vi helt befriade från vår ekonomiska boja!

Men på sätt och vis kommer vi ur askan i elden. När domen faller har vi 148 kronor kvar plus aktiekapitalet 200 000. Så vi måste bestämma oss, antingen lägger vi ned eller också lånar vi pengar ..... Vi kör vidare!

Väl ute ur den kommersiella karantänen gäller det att ta igen de förlorade intäkterna så fort som möjligt. För att inte bära med oss onödig tyngd i den mentala ryggsäcken intalar vi oss att vi startar företaget hösten 2004 (även om vi gjorde det fem år tidigare) och tar ny sats.

I slutet av juli får vi 4,5 minuter i SVT Aktuellt, samma kväll som Tony Olsson rymning fyller nyhetssändningarna, så det sitter många bänkade framför teven. Vi presenteras till och med i påannonseringen, hur många positiva inslag från Klarälvdalen har hamnat där?

I övrigt öppnas alla dörrar och slussar under hösten och vi far runt och pratar med många olika aktörer, bland annat informerar Länsarbetsnämnden alla arbetsförmedlingar om att de formella hindren nu är borta och tycker att BolagsBolaget skulle kunna användas som arbetsmarknadsåtgärd. Många AF-besök blir det.

Den 21 augusti medverkar BolagsBolaget på näringslivsmässan på Hagfors Flygplats och får många bevis på uppskattning från allmänhet och företagare. Det känns som om vi äntligen blivit erkända som ett "riktigt" företag trots att vi inte betar oss som ett sådant i alla avseenden!

Karlstads kommuns näringslivsdirektör, Ingrid Ivars, undrar om BB kan tänka sig att etablera en filial i Karlstad. "Ni behöver inte flytta huvudkontoret och ni får gärna kalla er 'Ekshärad Södra' om ni vill!" Och så blir det, i september flyttar vi in i Inova-huset och hamnar i en härlig miljö fylld av kreativitet och framtidstro! Dit förläggs så småningom administrationen, men bolagets säte är kvar i Ekshärad.

Hösten 2004 blir vi kontaktade av ett antal potentiella kolleger som funderar på att starta "BolagsBolag" och vi träffar bland annat människor från Gällivare, Mönsterås/Borgholm, Trångsviken och Skåne.

Inbjudningarna till att presentera BolagsBolaget (inklusive byggebegeistring och ledarskap) fortsätter att strömma in, särskilt under andra halvåret.

Året 2005

Efterfrågan fortsätter och vi informerar och utbildar. Men framför allt ökar inflödet av värmländska brukare, de har uppenbarligen avvaktat skatteprocessen. Folk är ju inte dumma så gissningsvis tänkte de "ingen rök utan eld", men när det nu visar sig att röken kom från hederliga eldsjäalars burn-outs på samhällsbevararnas asfalterade hjärnor så är det fritt fram för företagsamheten. Det resulterar i en nästan tredubblad omsättning jämfört med de första tre månaderna 2004.

Vi får en förfrågan från Indien, en av våra brukare hade varit där och berättat om BolagsBolagets koncept. En beskrivning mätas ned och i skrivande stund ser det ut som om vi skall få indiskt besök under våren. Man håller nämligen på att bringa ordning i företagandet där och behöver ett bra system som ökar skatteintäkterna. Även ur den synpunkten är BB den perfekta lösningen.

Vi får en förfrågan att medverka i ett stort Equal-projekt. BB har fått stor uppmärksamhet i Eldsjälssverige och betraktas av många som "originalet". Härligt att arbetet med att få med det eftersläpande regelsystemet lyfts upp på en nationell nivå med många aktörer involverade!

Som ett komplement till studiebesök och PRAO startar vi ett pilotprojekt på Kyrkhedens skola i Ekshärad. Grundskolans niondeklassare erbjuds egenanställning i BB och eleverna kan driva sina affärsidéer med verkligheten som kursplan. Ambitionen är att stimulera självständighet och företagsamhet och samtidigt motverka den inlärda hjälplöshet som ofta är förknippad med en traditionell anställning.

Fastighetsmäklarna i norra Värmland har en stor marknad nere i Europa, bl a är det många holländare som bosätter sig i vårt landskap. Tillsammans med INVA (ett projekt inom Handelskammaren) lanserar vi nu möjligheten för våra nysvenska vänner att anställa sig i BB för att komma igång snabbt med sin försörjning utan att behöva sätta sig in i de svenska formaliteterna kring egenföretagande.

Att vara anställd har sina fördelar, men även vissa avigsidor. En av dem är beroendet av arbetsgivarens lönsamhet och följderna av en konjunktursvacka. Ett sätt att öka flexibiliteten för både arbetstagare och företagsledning är att de anställda erbjuds möjligheten att marknadsföra sin kompetens i god tid innan eventuella nedskärningar så att de har ännu ett ben att stå på när anställningstryggheten sviktar. BolagsBolaget är den perfekta lösningen för framsynta arbetsgivare och vi för just nu samtal om "outsourcing" med några större företag.

Ännu återstår många kapitel i sannsagan om BolagsBolaget.

Bengt Gustavsson, optimistminister

Vägministeriets idoga arbete

En mycket intressant företeelse i Republikens 13-åriga historia har varit – och är, det nära och konstruktiva samarbetet som den ideella föreningen haft med Vägverket i Värmland och även med Vägverket Västra Regionen Göteborg.

Som en röd tråd i Republikens ideella arbete i Klarälvdalen går ”vägfrågorna”, 62:an och även den mindre vägen på västra sidan älven, väg 957. Det är lätt att förstå att dessa vägar är av största betydelse för alla som lever och verkar i norra Klarälvdalen och fram för allt för de företag som är beroende av biltransporter är vägen en överlevnadsfråga.

De första påtagliga initiativen togs redan 1993, då några ministrar uppvaktade Vägverket med krav på bättre underhåll av vägarna och beslut om större nödvändiga ombyggnader. Det var Viviann Gerdin Myndighetserska och initiativtagare, Utrikesminister tillika Visa president Doris Sundholm och Bertil Jonasson Jordbruks- och Skogsminister som med all sin pondus och kunskap från första stund skapade ett stort och genuint förtroende som skulle komma att vara mycket givande för framtiden.

Initiativet kom att tas på fullt allvar av Vägverket och följdes av den första ”väginspektionen” i början av 1994 och då med representanter från Vägverket i Karlstad och några ministrar från Republiken Klarälvdal'n, Bertil Jonasson, Chefsideolegen Gunnar Lindberg och presidenten Petter i Boa (Peter Larsson).

Under alla år som vi samverkat har Vägverket sällan haft pengar för att kunna ta i tu med ombyggnader av vägar i de delar av länet som kallas ”avfolkningsbygder” och inte heller nu fanns några medel för varken reparationer eller ombyggnader och detta föranledde en dialog med Vägverket i Värmland och Republiken Klarälvdal'n där det bestämdes att man skulle kunna uppvakta de högsta cheferna i Vägverket i Borlänge tillsammans för att få större effekt.

Sommaren 1994 fick Republikens vägkommitté, presidenten Petter i Boa, Bertil Jonasson och Gunnar Lindberg, med representanter från Vägverket i Karlstad möjlighet att träffa ledningen för Vägverket i Borlänge. Enligt de rapporter som ”Hemlighuset” fick ta del av, så kom detta möte att uppmärksammas på alla sätt och vis, både med humor och seriositet. Resultatet som kom ut av de första uppvaktningarna blev att man behövde mer detaljerade förslag på åtgärder på Vägverket regionalt för att kunna påverka de långsiktiga planerna och kunna äska medel för alla de åtgärder som var nödvändiga.

Under 1994 påbörjades inspektionsresorna på vägarna i norra Klarälvdalen, då och som nu med representanter från Vägverket Karlstad och Vägministern Anders Skog ofta i sällskap med någon mer minister från Republiken. Dessa resor har allt sedan den första inspektionen skett regelbundet varje år och alla känner att de har effekt på de långsiktiga insatserna som Vägverket gör, om än det sällan blir till belåtenhet för alla medborgare i dalen. Att sen Vägverket och Statens processer och rutiner för att få tillgång till kapital som skall användas till vägarbeten tar tid, det har vi idag stor kunskap om och vårt sätt att hantera detta är – ”att inte gnälla och klaga” – utan fortsätta vårt engagemang för vägfrågorna på ett konkret sätt, att stötta Vägverket i Värmland på de sätt vi kan, ex.vis att göra inspektionsresorna trevliga, minnesvärda och givande. Det centrala i samarbetet mellan Republiken (människorna i Klarälvdalen) och Vägverket är att informationen om korta och långsiktiga planer som Vägverket har också når ut till alla som är beroende av vägarna i dalen.

Vägminister Anders Skog har allt sedan 1994 varit den mest drivande i vägfrågorna, efter det att Viviann Gerdin tog steget till Riksdagen. Anders som till yrket är busschaufför och regelbundet trafikerar Klarälvdalens vägar, har på ett naturligt sätt blivit ”Vägverkets rapportkarl”, han vet och har kontakt med andra yrkeschaufförer om hur vägstandarden är och han kan snabbt komma i kontakt med Vägverket i Karlstad.

Genom kontakterna med politiker i kommunerna i Klarälvdalen, yrkeschaufförer, bransch-förbund och Vägverket ordnade Anders Skog en mycket skumpig och uppmärksammat bussresa på 62:an upp till Branäs / Ransby. Med på bussen på den spektakulära resan fans reportrar för tidningar och TV som väl kunde beskriva i ord och bild de välbehövliga insatser som behövdes för 62:an.

Ett uppmärksammat exempel på hur illa transporterna kunde drabba handlarna var, då presidenten Petter i Boa visade upp kakkurkar som hade kommit till hans affär i Höljes på lastpallar, de sönderskakade kakorna som visades upp var ett påtagligt bevis på väg 62:s beskaffenhet.

Yrkesförarna i dalen hade för detta tillfälle räknat fram hur stora extrakostnader i slitage och drivmedel som de dåliga vägarna orsakade dem och det var inte småsummor.

Sammanfattningen av denna guidade bussresa var, att fånga de valda Riksdagsdelegaternas uppmärksamhet på att de skulle verka för vägfrågorna Klarälvdalen, samt att alla som är beroende av vägarna kunde tillsammans ger en verklig bild på vägsituationen.

Det som var påtagligt för denna manifestation och aktion var att allt genomfördes i en trevlig och bra atmosfär, alla hade fått något positivt ut av dagen.

Tilläggs kan att ett ministerbesök under 1999 fick än mer publicitet med Rosengren som chaufför i en timmerbil och en lång följetong på detta.

Ett exempel på att det mesta går att göra – och att det inte behöver kosta en förmögenhet, är Anders Skogs idoga arbete för att få fram medel och möjligheter för väg 957 och hjälpa den väggrupp som bildats av orsbor efter vägen, för att dika, förstärka och siktröja.

Tillsammans med Torsby kommun bidrog Republiken ekonomiskt för att få igång arbetet, man fick låna maskiner av kommunen, man siktröjde och fick bidrag genom att sälja virket och det hela blev ett gemensamhetsprojekt som samlade människorna, gav motivation och visade att "det går om man bestämmer sig för att ta tag i saker och ting".

Efter hand kom också vägarbeten på 62:an igång, med förstärkningsarbete och även flera avsnitt med ombyggnader, ett resultat som talar sitt tydliga språk. I dag kan man konstatera att de avsnitt av 62:an som inte är åtgärdade är få och Klarälvdalens väg upp till Branäs börjar bli riktigt bra, några få sträckor kvarstår, men förbättringen är märkbar.

I Vägverkets strävan att finna ekonomiska lösningar på sina åtaganden, har Republiken Klarälvdal'n vid flera tillfällen erbjudit sig att ta över problemen och göra om dom till möjligheter i en anda av "stöllitt allvar".

Det mest påtagliga exemplet på detta var då både kommuner och Vägverket konstaterade att "Rastplatser var dyra att driva" och i synnerhet i norra Värmland. Detta fick oss att vända på frågan: "Hur tjänar man pengar på en Rastplats"?

Några "eldsjälar" i Fastnäs med Försvarsminister Lennart Norén i spetsen gjorde en rund- frågning hos kommuner och Vägverket om möjligheten att bygga en Rastplats vid bron över älven vid Fastnäs och döm om allas förväning, ingen hade något emot en Rastplats i Fastnäs.

Troligen var nog tankegångarna hos berörda myndigheter den att "ska dessa personer bygga en rastplats och tro att det inte kostar en massa pengar att driva den sen"!?

Mark arrenderades, bidrag för byggnationen söktes hos kommunerna och Vägverket gav klartecken, totalt kostade bygget c:a 20.000:- + massor av ideellt arbete naturligtvis.

En minnestavla över flotningens historia restes och reklam sattes upp, fina bord och bänkar, infart med en grusad parkering och ett underbart läge bäddade för succé.

Man ordnade med soptunnor till att börja med, men kom snabbt fram till att det skulle man inte ha, för det blev mer sopor runt kring tunnorna än i dom. Soptunnorna togs bort och resultatet för besökare under 2 månader blev en halv Konsum-kasse.

Det som visade att "eldsjälarna" hade rätt inställning var, att för första säsongen blev det ekonomiska resultatet från reklamen + 14.000:- - vilket vi stolta meddelade Vägverket och följdfrågan till dom var: "Kan vi arrendera alla rastplatser efter 62:an"? Vår fråga var mer av skämtkaraktär och utvecklades inte till mera. Trots allt är detta exempel tänkvärt och bra.

Under 2003 fick Republiken uppdraget av Vägverket att stå för mat och underhållning vid invigningen av den nya bron över Klarälven i Ekshärad, med deltagande av bl.a. Prins Carl-Philip och en hel busslast med dignitärer från olika håll.

Republikens Vägministerium och de goda kontakterna med Vägverket och kommunerna har under 2004 utvecklats än mer, då man tillsammans "klurade ihop en idé" om att bjuda in Riksdagsfolk från olika partier och utskott, för en upplevelseresa genom Klarälvdalen, till Höljes, med olika aktiviteter under vägen och social samvaro, för att "som grädde på moset" få uppleva Rally-Cross EM i Höljes, detta helt otroliga evenemang med mer än 20.000 människor på plats under 3 dagar. Att detta initiativ blev lyckat och uppskattat vittnade ett 25-tal deltagare om och under 2005 kommer evenemanget att upprepas och troligen blir det ännu fler som ansluter sig "enligt säkra källor".

Den okonventionella form som den ideella föreningen Republiken Klarälvdal'n företräder och det engagemang som finns i föreningen, har rönt stor uppskattning och uppmärksamhet inte bara i Värmland utan över stora delar av Sverige, där bl.a. olika ministrar så fort de får tillfälle

sprider budskapet: "På stöllitt allvar", den geniala arbetsform som grundaren f.d. prosten Gunnar Lindberg, troligen utan full insikt, skapade.

Att ha roligt, vara inspirerad och samtidigt vara kreativ och jobba seriöst på fullt allvar.

"Vilken väg som man skall gå, borde var och en förstå, 62:an är den enda väg som upp till Höljes går.!"

Vid pennan: Omvärldsmminister Gunnar Hjerdt Bengtsson

Vill samhället ha utveckling?

Det här kapitlet är utformat som en debattartikel eftersom vi har gjort ett antal erfarenheter både på det nationella och det lokala planet som vi gärna vill redovisa och ta med in i en konstruktiv dialog på den offentliga arenan. Frågeställningen är: Vill samhället verkligen ha utveckling? Eller låt oss omformulera frågan: Vill samhället ha verklig utveckling?

Att vara pionjär

Vi har redan tagit upp ämnet under "BolagsBolaget" och vår kamp mot Skattemyndigheten. Ett samhälle består av till synes motstridiga krafter, dels de som vill utveckla och förbättra, dels de som skall garantera ordning och reda. Bägge behövs, men maktfördelningen kunde vara klokare eftersom vi trots allt spelar i samma lag.

Å ena sidan uppmuntrar Staten till nytänkande, nätverk, kreativitet och initiativ – ja, du kan alla de vackra klyschorna. På olika sätt, oftast i form av EU-projekt, pumpas det in pengar och andra resurser som skall bidra till tillväxten och välfärden. Och så långt är allt väl.

Men å andra sidan, när någon faktiskt åstadkommer samhällsnytta och kommer på något innovativt som kan föra utvecklingen vidare, då tappar ordningsmännen upp ett stålbad som få överlever. Det gamla systemet skall alltid avgöra om det nya är välkommet eller inte. Och eftersom etablerade strukturer i första hand drivs av sin självbevarelsedrift är alla nymodigheter definitionsmässigt ett hot. Det är med den inställningen som bedömningen sker.

I vårt fall med BolagsBolaget är det väldigt tydligt. Skattelagstiftningen utgår från industrialismens grundvärderingar, till exempel "arbetsgivare" (som har allt ansvar) och "arbetstagare" (som inte har något ansvar). När vi låter våra anställda ta ansvar för sin försörjning blir det "fel" och BB blir bulvan, F-skattsedeln skall återkallas och detta måste avgöras i domstol. Nu vann vi visserligen, men det tog två och ett halvt år som vi kunde ha använt till att öka tillväxten.

Vi möter samma motstånd från a-kassorna. Eftersom det är förbjudet att ta egna initiativ för en arbetslös, till och med studier kriminaliseras, så blir BolagsBolaget en främmande fågel och byråkratin reflexräddningsplanka är alltid att säga "Nej!" så har man inte gjort fel. På samma grunder kan vi förstå om BB ställer till med förvirring bland fackföreningarna eftersom våra anställda får behålla 88% av sina intäkter, vad betyder det för klasskampen?

Även arbetsgivarna i näringsliv och offentlig verksamhet kan ha anledning att titta lite närmare på vad det är vi ställer till med eftersom vi lanserar ett ledarskap – "människment" – som på sätt och vis utmanar de invanda mönstren. Samtidigt finns det många intressanta vinklingar att lära av för den nyfikne.

En sak som gjorde oss lite konfunderade, för att inte säga nedslagna, var när vi förstod att de som påstår sig styra landet inte har något att säga till om. Vi fick i ett tidigt skede ett uppmuntrande brev från näringsministern Mona Sahlin, vi har tre gånger blivit inbjudna till Näringsdepartementet och riksdagsgrupper har vid flera tillfällen besökt BolagsBolaget. Alla beundrar oss och tycker att Skattemyndighetens paragrafrytteri var vansinnigt, men ingen kunde göra någonting för att underlätta för oss. Den bästa sammanfattningen fick vi efter ett av besöken på Näringsdepartementet: "Lycka till i er ädla kamp!"

Slutsatsen är att Sverige helt enkelt inte är rustat för utveckling, åtminstone inte om den medför förändringar. Anledningen till att vi i BolagsBolaget red ut skattestormen var att vi hade bestämt oss för att bli de första pionjärerna som överlevde – det normala är ju att de mals ned och att "andra vägen" tar hem vinsterna.

Så vårt råd till dig som inte vill ge dig in i pionjärskapets turbulens måste bli: "Skall du göra något annorlunda skall du göra som förut!" Men då missar du allt det roliga!

Om stenåldersbarnen hade lytt sina föräldrar hade vi fortfarande levt i grottor.

Att bli profit i egen stad

Att förändra den nationella inställningen till förnyelse är en långsiktig uppgift, däremot borde det vara enklare på det lokala planet. Och det är det. Det tog ungefär fyra år innan klarälvdalarna tog Republiken till sitt hjärta och sedan dess har det bara varit positiva tongångar.

Det som gör oss lite konfunderade är signalerna från Hagfors kommunledning, eller snarare bristen på dem, och vi tar upp ämnet eftersom vi hör på våra resor att detta förekommer på många ställen runt om i landet. Förhoppningen är att våra offentliga aktörer vill ta chansen att se över och begrunda sitt offentliga ledarskap.

Man skulle ju kunna tycka att en ideell förening som får pris som Sveriges bästa landsbygdsprojekt, som tar stora personliga risker för att ta över och utveckla en stor anläggning till en arbetsplats för 30 personer, som utvecklar ett nytt samhällsekonomiskt koncept för tillväxt och blir världsberömda i hela Sverige och som faktiskt vinner en segdragen kamp mot Skatteverket – att en sådan förening skulle kunna få ett erkännande av sin hemkommun. Men tyvärr, politiker och tjänstemän har valt att tuga. (För ordningens skull vill vi ge en eloge till Uvåns Näringslivscenter, de har verkligen stöttat och uppmuntrat oss!) Bortsett från att några personer nu möjligen känner sig utpekade så skulle vi vilja ta upp en diskussion om vilka effekter detta får på ett allmänna plan och inte bara för oss.

Vad kan en sådan njugg hållning bero på? Är det störande att vi utstrålar självförtroende? Att vi har roligt? Att vi vågar säga vad vi tycker? Finns faktiskt den där jantelagen som alla pratar om? Det kanske är svårt att bli profit i sin egen stad? (Vi drar oss till minnes att Margot Wallström 1995 sade till oss att "Om ni blir framgångsrika kommer ni att uppfattas som ett hot av vissa delar av etablissemanget!" Hon menade att det inte är självklart att kreativa initiativ välkomnas av ett system som anser sig ha monopol på medborgarnas framtid och livskvalitet. Så illa kan det väl inte vara?)

Vi vet att vår kommun liksom många andra har ekonomiska bekymmer, men det är inte pengar vi pratar om. Vad vi efterlyser är en attitydförändring och den är gratis, förutom att det kan kosta på att ändra sig. En kommun, liksom ett företag, kan välja att se sina medborgare som kostnader eller tillgångar. Skillnaden är att kommunen mer liknar BolagsBolaget än det normala näringslivet i den bemärkelsen att ledningen "tar provision" på "brukarnas" omsättning. Om de styrande inte lyckas få verksamheten att gå ihop så blir det kris och då visar det sig om vi är en del av problemet eller en del av lösningen.

Vi medborgare förutsätts finansiera den kommunala administrationen av oss. För att kunna göra det behöver vi ha ekonomisk och social tillväxt och den ökningen är kopplad till hur vi upplever kommunen som miljö för företagsamhet. Samhällskalkylen visar att de ca 10 procent som jobbar i näringslivet finansierar de övriga 90 procenten, så detta är onekligen en intressant fråga. Det finns förstås en massa olika faktorer som samverkar för att forma utvecklingsmiljön i det här fallet, men om vi håller oss till kommunledningen så kan den med ganska enkla medel sätta standarden för hur vi skall ha det. En blomma här, ett leende där, ett omnämmande så fort det finns anledning.

Eftersom den ideella sektorn omsätter ca 140 miljarder i Sverige varje år så är det inte orimligt att vi i det här sammanhanget räknar med den sociala ekonomin som en del av företagsamheten. Våra föreningar av olika slag gör ett enastående arbete för att få viktiga samhällsuppgifter gjorda och det är inte för mycket begärt att samhällets ledarskap går före med gott exempel.

Du skall inte tro att du är något. Det skall du veta bestämt!

Tankemodeller och inställningar

*Det var som det var tills det blev som det blev
Det blir som det blir när det är som det är
Det är som det är tills det blir som det blir
Faran är att det blir som det var!*
Alf Henriksson.

Att jobba med landsbygdsutveckling är att lära sig in i framtiden. Det är att tro mer än att veta, att våga lita på sig själv och omgivningen när de eviga sanningarnas bäst-före-datum gått ut och de kommunala nedskärningsbudgetarna signalerar att vi lever i gränsområdet mellan den gamla goda tiden och den mörknande framtid.

Då är det gott att veta att det räcker med en enda liten ljusstump för att skingra det djupaste mörker. Det ljuset kan vara du.

När vi är ute och berättar om Republiken och BolagsBolaget så har vi en uppgift som är viktigare än själva berättelsen och det är att förmedla hopp och tro. Vår sannsaga skall lämna tindrande ögon och leende munnar efter sig och en euforisk känsla av att allt är möjligt. När de beställde oss trodde de kanske att de skulle kunna göra likadant, ta en genväg in i framtiden, men de får ett ännu bättre budskap: Gör det på ert sätt, gör det med begeistring, gör det tillsammans, och – framför allt – GÖR DET!

Samma sak gäller det här kapitlet, när jag strax beskriver några olika tankemodeller och förhållningssätt som vi tillämpar i Republiken är det bara ett vernissage av tavlor vi kunde ha gjort om vi inte hade tänkt efter före och haft en konstruktiv inställning. Om du vid betraktandet av våra konster ser något penseldrag eller en föreställningsram som du vill utveckla, så väl bekomme och lycka till!

Gud, giv mig sinnesro att kunna acceptera det jag inte kan förändra, mod att förändra det jag kan förändra och förstånd att inse skillnaden.

Använd det du har

Många människor klagar över dåliga förutsättningar och knappa resurser. Men livet är inte hur vi har det utan hur vi tar det. Lär dig spela de kort du fått på hand i stället för att önska att det var på något annat sätt, för det är det inte.

Vi utgick från våra tre förnyelsebara resurser i norra Klarälvdalen: Vännliheta, Vackerheta å Stölliheta. (Så när vi är ute och berättar om Republiken är vi faktiskt VVS-konsulter.)

- ❖ Vackerheta gör någonting med oss. Att se den mäktiga Klarälven med sin bergomkransade dal är en lisa för själen och en kraftkälla att ösa ur. Men det finns även en vackerhet hos oss människor som kommer inifrån och lyser upp fasaden. Glädje är vackert. Entusiasm är vackert. Ansvar är vackert.
- ❖ Vännliheta är vårt sociala existensfett och den bästa miljön för utveckling av oss medborgare och våra idéer. Därför strävar vi efter evolution snarare än revolution. Vi förstår att förändringar är nödvändiga men att lösningarna blir bättre om vi kan entusiasmera dem som ännu inte har förstått, för att betrakta dem som motståndare leder bara till konflikter.
- ❖ Stölliheta är en viktig ingrediens i vår älvbevaringsdrift. Att vara stöllig är att ha perspektiv på tillvaron och njuta av att det är som det är eller ändra på det. Det stölliga allvaret är Värmlands gåva till mänskligheten och Republikens kreativa arbetsmetod.

Den som är förmögen kan kosta på sig att vara oförmögen.

Stöllitt allvar

Att arbeta på stöllitt allvar är att välja ett miljövänligt alternativ till det blodiga allvaret. Det är för det första ett fantastiskt uttryck som bara finns i Värmland och borde egentligen lanseras som en global ledarskapsmodell. "Stöllitt allvar" är klarsignalen till dig att använda alla dina resurser, inte bara den fyrkantiga vänstra hjärnhalvan. Vi använder vår humor och kreativitet och vi låter hjärtat vara med. Vi är lika allvarliga och seriösa i våra syften som våra blodiga kollegor, men vi låter lösningarna födas ur vår sociala kompetens. Med liv och lust! I Göteborg sammanfattas denna livsfilosofi som att "det gäller att ha sköj mennas".

När vi skulle översätta begreppet till engelska fick vi klura lite. En "stölle" är i Värmland inte något förklenande uttryck, det ligger rent av lite beundran i det epitetet. "En rekti stölle" är den som vågar ge sig på en utmaning, som anstränger sig för att klara situationen och som gärna sätter målet högre än sig själv. Så "crazy" gav fel signal, det ingår en hel del "creativity" också. Vi myntade begreppet "in serious creaziness" och fick applåder i London!

Tage Danielsson var ganska tydlig: "Folk som inte har någon humor har jag svårt att ta på allvar."

Normala människor är en tillgång i normala tider. Tyvärr är tiderna inte normala.

Skjut först och sikta sedan

Eldsjälar har en alldeles egen planeringsmodell. När du fylls av en idé som får dina ögon att börja tindra och hela kroppen rister av lust att pröva, då är det bråttom! Skynda dig att koppla bort den del av kroppen som sitter på halsen för ditt huvud är fullt av kalkyler och analyser och sakliga skäl till att låta bli. Vad det än gäller, för vi inbillar oss att vi överlever om vi passar oss och är kritiska. Men att överleva är inte detsamma som att leva.

Republikens planeringsmodell är att vi försätter oss i situationer: "Skjut först och sikta sedan!" Du kanske skrattar åt det, men då vill vi påminna dig om att det är så krigföring går till idag – iväg med missilen och ställ in riktningen sedan. Vi gör hellre än vi tvekar, om du förstår. Därmed inte sagt att vi är oansvariga och slarviga, det handlar i stället om intuition och självtillit och förmågan att fatta snabba beslut. Eftersom vi håller våra visioner levande vågar vi tänka med hjärtat.

Det är bäst att ta ut segern i förskott för sedan vet vi inte hur det går!

I stället för att kräva

"Nu får banne mej samhället ställa upp!" Den vanmäktiga repliken är inte ovanlig hos eldsjälar som kört huvudet i väggen ett antal gånger och inte ser några utvägar ur eländet. Mänskligt, javisst, men vem är det som krävs och på vad? Någon tjänsteman, en politiker? Det är lättare att ställa krav än upp.

Vi har valt ett annat sätt att närma oss resurspersonerna i omvärlden eftersom ingen tycker om att bli ställd mot väggen. Vi tillämpar företrädesvis en väl tajmad kombination av tindrande ögon och en kroppshållning som utstrålar hjälplöshet. – "Det här tänkte vi göra, har du möjlighet att hjälpa oss?"

De flesta människor har lätt att känna empati när de betraktas som betydelsefulla och ofta får vi goda råd och dåd. Det kan tyckas som ett mentalt trick, men vi luras verkligen inte utan är tacksamma för all hjälp vi kan få från våra professionella vänner.

Ett gott samhälle är det som, oavsett resurser och rikedom, skapar förutsättningar för sina medborgares utveckling, utbildning och fostran, och värdesätter integritet och personligt ansvar. Inte det som delar ut de högsta bidragen, garanterar den högsta materiella standarden och ställer de lägsta kraven.

Göran Rosenberg

Det är ineffektivt att gnälla

Vi har under flera år fört noggrann statistik över hur många gånger domaren har ändrat sitt domslut i fotboll för att spelarna gnäller. Hittills är det noll gånger och det får oss att betvivla gnällfaktorns effektivitet. Vi drar därför slutsatsen att det är meningslöst att gnälla och använder i stället energin till att fortsätta matchen. Det gäller att bryta ihop och gå vidare, som någon uttryckte det.

Ingen har någon större lust att hjälpa dem som gnäller, chansen är betydligt större att få hjälp till självhjälp. Därmed inte sagt att vi ger upp kampen, den pågår intensivt tills domarens pipa ljuder. Men när beslutet väl är fattat har vi två sätt att förhålla oss till verkligheten på: Att gå vidare eller att stanna kvar i ett passerat stadium.

Det är effektivare att ta initiativ och ansvar än att skylla på någon annan.

”Visserligen blev det rekordskörd i år, men det suger ut jorden.”

Alla är våra vänner

Utgångsläget är att alla är våra vänner tills de har bevisat motsatsen. Den inställningen är inte bara livsbejakande, vi kan även hävda efter fjorton innehållsrika år att det finns all anledning att tänka så. I några få fall har vi träffat på personer som tror att de kommer högre om de står på andra, men vinsterna med en positiv attityd är så uppenbara att vi kan stå ut med de sporadiska besvikelserna.

Alla relationer handlar om inställningen till varandra och jag kan bara ta ansvar för min. Om jag vill förändra världen så måste jag förstå den och bland annat inse att det som kan uppfattas som illvilja kan vara uttryck för avundsjuka (en inverterad form av komplimang), dålig självkänsla, ovana vid positiva sammanhang eller otillräckliga kunskaper. Det sägs att vi bara har en chans att göra ett första intryck, men vi kan ju ge varandra chansen att göra ett andra och ett tredje. Det finns något väldigt bra med att tro gott om folk.

Det bästa sättet att få en vän är att vara en.

Hellre för än emot

Det är lätt att se fel och brister och lika lätt att fokusera på dem så att vi glömmer det som är bra. Det finns en kreativ teknik som tvingar problemägaren att ”köpa sig rätten” att kritisera en idé genom att först framhålla tre positiva egenskaper med den. Prova gärna och träna dig att se vidare.

Den amerikanske countrysångaren John Denver fick en gång frågan varför han inte skrev några protestsånger, det var ju vanligt på hans tid. ”Jag skriver bara om det jag vill ha”, svarade han, ”och sjunger hellre om kärlek än om krig”. Klokt! För eftersom hjärnan är en naturprodukt så uppfattar den inte ordet ”inte”. Tänk till exempel INTE på en rosa känguru med grön slips. ... Jag sa ju att du inte skulle göra det! – Konklusion: Hjärnan uppfattar bara konkreta bilder.

Av just det skälet är vi hellre för än emot. Visioner och mål skall bygga på positivt tänkande i dess ursprungliga betydelse. Om man frågar en amerikan ”Are you positive?” så undrar man om han är tvärsäker, inte om han är en allmänt glad och lycklig person. Våra IH-bilder (Inner Head Pictures, ett inspirerande alternativ till OH-bilder) fungerar bara om de ger kroppen tydliga instruktioner för vad vi skall göra av vår entusiasm.

Är du ett resultat av det förflutna eller en orsak till framtiden?

Den inlärd hjälplösheten

Det sägs att det är ont om original nu för tiden. Det är inte sant, vi tittar nämligen för högt för de är knappt en meter höga och kallas ”barn”. Först försöker vi få dem att gå och prata, därefter säger vi till dem att sitta stilla och vara tysta. Så inleds den inlärd hjälplösheten. Vi lär oss helt enkelt att göra som vi blir tillsagda och fostras till skötsamma elever, lydiga medborgare och duktiga anställda. – Alla föds som original, men de flesta dör som kopior.

Inlärd hjälplöshet fungerar så länge våra lärare, politiker och chefer tar hand om oss. Men när nedskärningarna börjar och låglöneländerna gör samma jobb för mindre betalt så står vi där med näsan mitt i ansiktet och kräver bättre tider. Då är det högkonjunktur för Nånannanismen!

Den goda nyheten är att vi har kvar all den kreativitet som vi föddes med, vi behöver bara träna bort vår egen censur och få tillbaka barnets nyfikenhet och självförtroende. Det är kanske inte så ”bara”, men det går om vi hetsar varandra och tar kommandot över våra liv och förutsättningar.

När vi hade hållit på några år i föreningen så fick vi de första tecknen på inlärd hjälplöshet i form av komplimanger, så då gällde det att vi passade oss noga! ”Det kan väl Republiken ta tag i?!” Vi hade alltså uppnått samma status som ”samhället” och det är, som man säger, kontraproduktivt i de här sammanhangen. Vi hjälper gärna dem som gör så gött som de kan så gött vi kan. Men vi tar inte över ansvaret!

Ingen är fullständigt värdelös.

De sämsta kan användas som varnande exempel.

De annorlunda umgängesformerna

Ett av de främsta skälen till Republikens framgångar är våra umgängesformer. Sättet vi har våra sammanträden på, sättet på vilket vi uppmuntrar och stödjer dem som vill göra något, sättet vi möter omgivningen på.

Så småningom hittade vi formerna, men det har inte varit alldeles okontroversiellt. Vid ett par tillfällen har vi haft ganska heta diskussioner om till exempel demokrati kontra handlingskraft. I Föreningsverige inklusive politiken är det vanligt med omröstningar, arbetsutskott och konsensus. Och att styrelsen har kontroll över verksamheten så att ingen går utanför ramarna.

Republiken har alltid haft ett ganska stort inslag av egenföretagare och det har satt sin prägel på arbetsmetoderna. Redan ambitionen att jobba på stöllitt allvar stör naturligtvis vän av ordning. Att vi inte har någon färdig dagordning utan gör upp den genom en rundfrågning om vad var och en vill ta upp är också en avvikelser. Men det som har varit den stora knäckfrågan är nog det faktum att vi gör det vi kommer överens om. Eller snarare att det går för fort.

Några politiskt skolade ministrar har vid några tillfällen tyckt att det drar iväg lite för hastigt och undrat om vi inte skulle kunna tillsätta ett arbetsutskott. Men eldsjälarna sitter inte i utskott, så när vi har bestämt vad som skall göras och gett förtroendet till någon eller några så finns det all anledning att släppa handbromsen. Demokratien är utmärkt när det gäller att komma överens om helheten, strategierna och de gemenskapade visionerna, men den är ett trubbigt verktyg när beslut skall verkställas.

Och det opassande med att skratta på arbetstid sitter djupt i industrialismens folksjäl, skoj och flams hör liksom inte ihop med seriösa verksamheter. Ett av de finaste beläggen på det kulturdraget är när Bertil Jonasson, den gamle riksdags- och hedersmannen, på varje årsmöte begär ordet och gör följande inlägg: "Herr ordförande. Ta nu inte detta som någon kritik, men det är tur att folk inte vet hur roligt vi har på våra möten!" Han njuter av allt gott vi ställer till med och förstår att det är en bra metod, men han vet hur en oupplyst omgivning skulle reagera.

Våra ministermöten i Hemlighuset blev i början av vår historia långa och intensiva tilldragelser, de kunde pågå från klockan sex till efter midnatt, så till slut satte vi gränsen vid kl 22. Det tyder på ett visst engagemang. Och över huvud taget är det fascinerande att tänka på hur många ideella timmar och bensinlitrar som investerats i Klarälvdalens byggebegeistring. Någon har räknat ut att den ideella sektorn motsvarar ett tillskott i vår svenska BNP på 140 miljarder, det är imponerande.

Hur skulle det förresten vara om vi på landsbygden finge betala skatt genom oavlönat arbete? Idag finns det ju samhällstjänst för dömda brottslingar, men med ett enkelt tillägg i lagstiftningen skulle vi kunna definieras som "trendbrottslingar".

Skrattet är den kortaste vägen mellan två människor.

Republikens eldsjälspyromaniska uppgift

Som republikanska ministrar har vi en viktig uppgift: Att våga visa vägen, att bevisa att det är möjligt.

Det dröjde många år innan Roger Bannister blev den förste som sprang den engelska drömmilen under fyra minuter. Inom ett år hade 12 löpare gjort detsamma och idag är den siffran uppe i 4 000. Bara någon börjar så kommer de andra efter.

Som optimistminister har jag detta överst på min befattningsbeskrivning. (För ordningens skull kommer här en begreppsförklaring: Optimisten tror att han lever i den bästa av alla världar och pessimisten är rädd för att det faktiskt är så. – De väljer att se samma verklighet med olika glasögon.) Jag kan knappast begära något av andra som jag själv inte ställer upp på. Dessutom vet vi att högkonjunkturer beror på att tillräckligt många tror att det skall bli bättre och därför börjar investera i framtiden. Så i det här fallet är det ingen tvekan om att hönan kommer före ägget.

I alla livets skiften kan vi välja om vi vill vara förebilder eller redigerare.

I Republiken har vi varit ovanligt många eldsjälspyromaner (sådana som får en kick av att se andra brinna) och många som har valt att se möjligheterna i stället för bekymren. Vi har haft roligt tillsammans och vi har satsat på konkreta projekt och processer som har gett resultat. Det viktiga är några sätter igång med något, de behöver inte vara så många från början för entusiasm och arbetsglädje sprider sig lätt. Ungefär som ett virus som snabbt fortplantar sig mellan människor, i vårt sammanhang kallar vi denna positiva smitta för "vi-rus".

***Fäst inget avseende vid dina kritiker.
Ännu har ingen staty rests över någon av dem.
Jean Sibelius***

Vår starkaste kraft

Har du fått för dig någonting nån gång? Då vet du hur svårt det är att ändra sig. Vår enskilt starkaste kraft och resurs är förmodligen "att få för sig". En kort kurs i psykologi:

1. Vi får för oss något.
2. Resten av livet går ut på att få rätt gentemot andra.
3. När många försöker övertyga varandra om att de har rätt och de får betalt från samma konto kallas det för "organisation".

Förändringar åstadkoms effektivast genom visioner och inspirerande bilder av framtiden. Vi är så fulla av reflexmässigt tyckande och tänkande, av undermedvetna beslut, att vi inte kan ändra oss i någon djupare mening bara genom att tänka. Det är ungefär lika omöjligt som att slå på hammaren med hammaren.

Så det gäller att vi får för oss att vi kan skapa vår egen framtid. Tillsammans.

När vi sätter begränsningar för vad vi kan göra så sätter vi begränsningar för vad vi kan göra.

En fantastisk sanna saga!

Sammanfattningsvis är denna rapport en unik sanna saga om många människors hengivna arbete för att göra det bästa av sina förutsättningar. Varför omfattningen blivit så stor och resultaten så många är ett intressant spörsmål och en del av hemligheten är medvetna val och skicklig hantering. Men verkligheten är komplexare än så och det krävs att många pusselbitar faller på plats samtidigt, att rätt personer möts och bestämmer sig för att förändra världen och att omvärlden är mogen för några djärva tänkningsprång in i framtiden. Vi är visserligen huvudpersoner i den här sagan – och ännu har inte sista kapitlet skrivits – men när ödmjukheten nu för en gångs skull gör sig påmind så är det inte säkert att vi skulle kunna göra det igen. Åtminstone inte på samma sätt.

Och det är det underbara med tillvaron, att sagt är sagt och gjort är gjort och aldrig mötas de två! Frågan är om vi verkligen kan lära av andras misstag och framgångar, vi kanske bara kan ta in intryck i våra kreativa tänkartankar för att låta dem komma ut i en personlig tappning när lösningarna behövs? "Livet är något som händer medan man är upptagen av annat", sade John Lennon. I Republiken Klarälvdal'n är vi många som varit upptagna av livet!

***En droppe droppad i Livets älv
har ingen kraft till att flyta själv
Det ställs ett krav på varenda droppe:
Hjälp till att hålla de andra oppe!
Tage Danielsson***

Ordlista för framtida

Nya tider kräver nya ord. Här följer några uttryck och ordlekar som roar, oroar och kanske får dig att reflektera. De allra flesta har vi själva kommit på när kreativiteten fått blomma ut, några enstaka har vi hört eller sett under resans gång och tagit med för att de är så bra.

Aktiv livshjälp	Medvetna handlingar som syftar till att verkställa berörd persons största önskan i ett av livets startskeden.
Arbetskapare	Arbetsgivare + arbetstagare som gör gemensam sak och tjänar på varandra.
Avsätta resurser	Varsla företagets bästa tillgång om uppsägning.
Besanningsföretag	Ett företag som låter dig förverkliga dina drömmar, t ex BolagsBolaget.
Bygdebegeistring	Norskt uttryck från Lucky Næroset som beskriver näringslivskraftens källa.
Chanstagskleptomani	En obetvinglig drift att utnyttja livets möjligheter.
DNA	Det Nya Arbetslivet = Gen-vägen till tillväxt.
Drömavbrott	Tillfälligt stopp av energitillförseln, ofta orsakat av fel på ledningen.
Edutainment	Skräddarskriven faktaunderhållning bortom OH-bilder och PowerPoint-presentationer. Presentation med liv och lust.
Eldsjälspyroman	Person som får en kick av att se andra brinna. Förbehållet vem som helst av oss oavsett utbildning och tjänsteställning.
Fostervatten	Klarälvdalens motsvarighet till fosterland.
Gemenskapande	En målinriktad social nära-livet-upplevelse.
Haha&a-ha-upplevelse	Lustfyllt förvärvande av insikt.
Helhetsa	Hjälpa människor att bli entusiastiska för totallösningen.
Hemlighuset	När Republiken Klarälvdal'ns ministrar samlas. Beteckningen antyder att man sitter där så länge man har något att ge.
Hjärnkraftsavveckling	Naturlig effekt av auktoritärt ledarskap.
Hotivation	Motsatsen till motivation, dvs "gaffeln i ryggen".
Idélaktighet	Förmånen att få vara med och skapa sin egen framtid.
IH-bilder	Inner Head Pictures, inspirerande målbilder och ett mer upphetsande alternativ till OH-bilder.
Inlärd hjälplöshet	Påtvingad förmåga att angripa problem med passivitet och dåligt självförtroende.
Inställningstrygghet	Förtröstansfull förvissning om att optimismen är den rätta attityden.
Invecklingsstörd	Person som tror att det är krångligare än det är när hon/han blir störd av utvecklingen.
Konferastrum	Samlingsrum med bekväm möblering som erkänner att det verkliga utbytet av konferenser sker på raster.
Kravmärkt	Kvantitetsmärkning av organisatoriskt utbränd människa eller chef.
Kreakrat	Byråkrat som hellre gör rätt saker än saker rätt.
Kreaktivitet	Idéer som det blir något av.

Krealist	En som står stadigt förankrad i sina visioner.
Landikappad	Kompetent utlänning som utsätts för (in)hemska fördomar.
Lågskola	Utbildning av eldsjälur för en bättre flamtid.
Massförströelsevapen	All materiel som dövar vår längtan och avhåller oss från att göra det vi egentligen vill. Exempel: TV, sprit, tobak och arbete.
Mental trädgårdsmästare	En som skapar en god miljö för tillväxt och inte betraktar busfrön som ogräs.
Människment	Ledningsfilosofi som definierar personalen som en resurs, inte som en kostnad. "Management" betyder "att leda häst vid hand" och kan i förekommande fall uttalas "manege-ment".
Nånannanism	Introducerades av Klas Hallberg och utgör en sorts passivitetsgaranti. Om inte nån tar itu med problemen så gör förhoppningsvis nån annan det.
Omställning	Genomgripande förändring på stöllitt allvar.
Omveckling	Utveckling med omtag, omtankar och om det behövs.
Passionserbudande	En klok arbetsgivares erbjudande till arbetstagare i övre medelåldern att deltidförverkliga sina drömmar i BolagsBolaget.
Passivitetsgaranti	Lagstiftad arbetsmarknadsåtgärd genom a-kassan som säkerställer att försäkringstagaren sitter still och väntar på jobb.
Pionjärliv	Framsynta innovationer som överlever motståndet från dem som stannat i tillväxten.
Professionella vänner	Personer som inte skiljer på yrkesliv och resten av livet.
Pyrokrat	Tjänsteman som förstår samhällsutvecklarnas eldskäl.
Rutinens brant	Något man står på när de gamla lösningarna inte fungerar och man inte har några nya.
Självantändning	Invärtes upphetsning över allt roligt som finns att göra.
Skrattmuskelmassör	Edutainer med en ovanligt bra dag.
Spånskiva med tänkvärd	Strukturerad idéfest.
Stöllitt allvar	Ett miljövänligt alternativ till blodigt dito. Ett roligare och effektivare sätt att gemenska mål och nå dem.
Stölltag	Värmländskt uttryck för sånt som måste göras fast det verkar svårt.
Trendbrottsling	Person som lägger sig i utvecklingen på ett avgörande sätt fast det var bättre förr.
Tänkniksprång	Mentalt tekniksprång med som leder till framtidshopp.
Vattensamling	Människor som förenas av ren älvbevarelsedrift, t ex Republiken Klarälvdal'n.
Vi-rus	Positiv smitta som sprids snabbt bland entusiaster.
Visionsplikt	Motsatsen till revisionsplikt. Obligatorisk tro-gott-om-folk-attityd som leder till arbetsliv och lust.

Framåtriktade eftertankar

Det är många tankar som far runt i huvudet nu när sannsagan är berättad. Fick vi med allt? Valde vi de viktigaste händelserna? Kom vi ihåg det så som det faktiskt var?

Svaret på alla frågorna är naturligtvis nej. Men det kanske inte gör så mycket om vi bara vi lyckas förmedla att många människor ställde till med mycket. Och att vi gjorde det med liv och lust och stöllitt allvar. Och att vi vågade sätta målen högt.

Att namnge alla VIP-personer (Vänner i Projektet) som bistått oss på olika sätt under dessa fjorton år är en omöjlig uppgift, vi hoppas och tror att vi har tackat dem i samband med att de ställde upp och hjälpte oss. TACK ALLA ÄN EN GÅNG!

Likaså är det många inom föreningen som har gjort strålande insatser och vi tackar alla på det här sättet. Den verkliga belöningen för oss ideella är emellertid att få vara med och lyckas, att känna tillfredsställelsen med att nå ända fram. Och att nu kunna njuta av vad vi har ställt till med. Vi vill dock framhålla två huvudpersoner i vår sannsaga och det är Gunnar Lindberg och Peter Larsson.

Gunnar för att han "uppfann" Republiken Dalen, den blev till en av Sveriges bästa arenor för bygdeutveckling! Tack vare hans underfundiga humor och märkvärdiga förmåga att skriva och hänföra kunde vi alla dra nytta av en kreativ och uppmärksam samarbetsform. Tack, Gunnar!

Peter för att han sköter presidentämbetet på ett så enastående sätt och alltid ställer upp! Han är en inspirerande förebild för oss alla genom sitt sätt att vara och verka, en man med stort hjärta och den republikanska "vänliheta" personifierad. Tack, Peter!

Republiken Klarälvdal'n av idag är inte lika aktiv som tidigare om man tänker i termer av bygdebegeistring, den processen har ju lett till att vi drabbats av framgångar som kräver vår uppmärksamhet. För några år sedan bestämde vi oss sålunda för att koncentrera krafterna på att sköta de stora projekt som vi hade dragit igång. Nygård har vi klarat av, BolagsBolaget har tagit mycken tid och energi under skatteprocessen och surfar nu på en stor framgångsvåg som också håller oss igång. Vägministeriet är i högsta grad aktivt och kommer i sommar att ordna med en intressant bussresa för strategiska nyckelpersoner.

Vi funderar som bäst på vad nästa steg i vår utveckling skall bli, var sak har ju sin tid. Säkerligen kommer vi att fortsätta att åka runt i landet och berätta vår sannsaga – hittills har ca 8 000 personer fått höra den i olika sammanhang! En mission vi skulle kunna fylla är att åka runt till föreningar och helt enkelt hälsa på som gästande eldsjälspyromaner. Kanske bjuda på en smörgåstårta, men framför allt visa vår uppskattning över vad de uträttar. Vi tror att det ideella arbetet blir ett allt viktigare inslag i samhällsutvecklingen framöver och att statusen på alla eldsjälur som ställer upp med sin tid och energi skulle behöva höjas. Republiken skulle även kunna fungera som projektorganisation för dem som vill ta tag i en uppgift, vi har ju ett stort kontaktnät av professionella vänner och bidrar gärna med vår obändiga tro på människors förmåga att skapa sin framtid!

Låt oss avrunda med ett regelrätt recept som utgår från de lokala råvaror vi haft tillgång till. Tag det gärna som utgångspunkt för egna kulturkulinariska upptäckter för variationerna är oändliga så det är bara att börja experimentera. Lägg på några extra kol och rör om i grytan!

Framgångsrecept

*Det börjar med en stor vision
Rör om begrepp och tillsätt tron
Låt kaos jäsa i en skål
Undvik nogsamt mellanmål
för hindret med en strategi
är att du "vet" hur det ska bli
Om Planen används som en bibel
blir verksamheten ej flexibel
och risken med all målstyrd körning
är att avvikelser blir en störning
Nej, följ din tro och det som sker
så brukar vägvalen bli många fler*

*Med stöllitt allvar kryddas så
och sedan står det inte på
förrn det som var en ljus idé
har utvecklats till stor succé!
Ta dig då en stolt minut
och ge dig hän, må gött och njut!
Ditt eldsjälssvar på enkla frågor:
"Hur är det?" – "Jotack, jämna lågor!"
Allt börjar med en bild, en dröm
sen kommer lösningar i ständig ström
Du klarar det du gärna vill
så var dig själv och hjärtligt lycka till!*

**Republiken Klarälvdal'n,
Postvägen 6, 680 50 EKSHÄRAD
Telefon & fax: 0563 41860
www.klaralvdalen.se**